

Sociaal- economische Maandstatistiek

Jaargang 20 – december 2003

Verklaring der tekens

.	= gegevens ontbreken
*	= voorlopig cijfer
x	= geheim
—	= nihil
—	= (indien voorkomend tussen twee getallen) tot en met
0 (0,0)	= het getal is minder dan de helft van de gekozen eenheid
niets (blank)	= een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
2002–2003	= 2002 tot en met 2003
2002/2003	= het gemiddelde over de jaren 2002 tot en met 2003
2002/'03	= oogstjaar, boekjaar, schooljaar enz., beginnend in 2002 en eindigend in 2003
1992/'93–2002/'03	= boekjaar enzovoort, 1992/'93 tot en met 2002/'03

In geval van afronding kan het voorkomen dat de som van de aantallen afwijkt van het totaal. Verbeterde cijfers in de staten en tabellen zijn niet als zodanig gekenmerkt.

Colofon

Uitgever

Centraal Bureau voor de Statistiek
Prinses Beatrixlaan 428
2273 XZ Voorburg

Druk

Centraal Bureau voor de Statistiek
Facilitair Bedrijf

Omslagontwerp

WAT ontwerpers, Utrecht

Inlichtingen

Tel.: 0900 0227 (€ 0,50 per minuut)
Fax: (045) 570 62 68
E-mail: infoservice@cbs.nl

Bestellingen

E-mail: verkoop@cbs.nl

Internet

www.cbs.nl

© Centraal Bureau voor de Statistiek
Voorburg/Heerlen, 2003.
Bronvermelding is verplicht.
Verveelvoudiging voor eigen gebruik
of intern gebruik is toegestaan.

Prijzen excl. administratie- en
verzendkosten.
Abonnementsprijs: € 112,25
Prijs per los nummer: € 12,80
Kengetal: V-4
ISSN 0168-549X
CBS-productnummer: 0375703120

Centraal Bureau voor de Statistiek

Inhoud

1. Persberichten en artikelen

Persberichten	7
Webmagazine	10
Banen, lonen en arbeidsduur van werknemers, 2002	14
Afname banen in 2002 in Groot-Amsterdam	29

2. Tabellen

Sociaal-economische statistieken in StatLine	41
2.0 Kerncijfers	43
2.1 Werkgelegenheid	45
2.2 Vacatures	48
2.3 Werkloosheid	51
2.4 Cao-lonen	54
2.5 Verdiende lonen en loonkosten	57
2.6 Consumentenprijzen	58
2.7 Consumentenvertrouwen	59
2.8 Sociale zekerheid	60
2.9 Vakverenigingen	65

3. Technische toelichtingen

69

Nu en eerder verschenen

75

Andere CBS-publicaties

78

1. *Persberichten en artikelen*

Persberichten

Werkloosheid loopt gestaag op

Nederland telt in de periode augustus–oktober 2003 gemiddeld 407 duizend werklozen. Dit zijn 94 duizend werklozen meer dan in dezelfde periode van vorig jaar.

Gedurende de afgelopen drie maanden was gemiddeld 5,4 procent van de Nederlandse beroepsbevolking werkloos. Een jaar eerder was dit 4,2 procent. Na een sterke stijging begin dit jaar neemt het aantal werklozen nu langzamer toe.

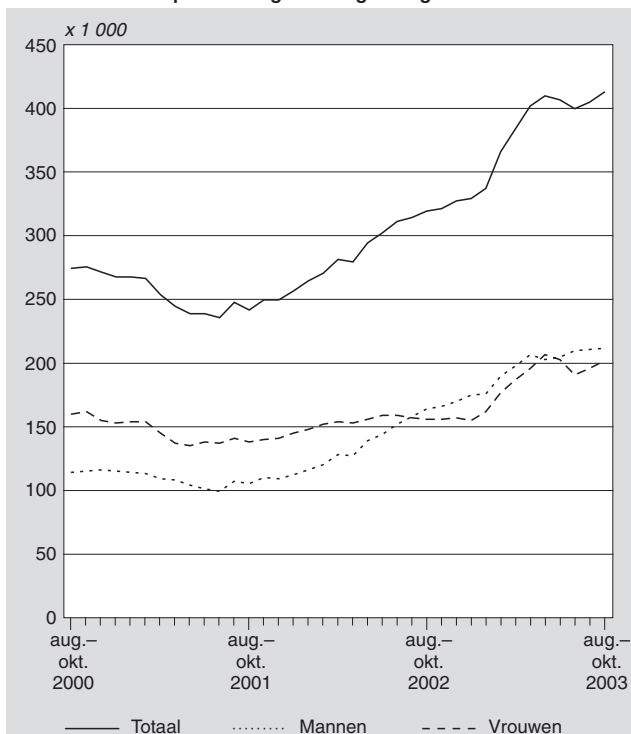
Stijgingstempo minder hoog

De werkloosheid is in de periode augustus–oktober door seizoeninvloeden altijd lager. Wordt voor deze invloeden gecorrigeerd, dan komt de werkloze beroepsbevolking uit op 414 duizend. De toename per maand, gemiddeld over de afgelopen zes maanden, bedraagt nu 5 duizend. Dit stijgingstempo is in de laatste maanden afgevlakt.

Constance groei aantal oudere werklozen

De werkloosheid onder 45–64-jarigen uit de beroepsbevolking is met 4,2 procent lager dan onder personen jonger dan 45 jaar. Momenteel zijn er 106 duizend werklozen in de hoogste leeftijdscategorie, tegen 77 duizend vorig jaar en 57 duizend twee jaar geleden. Deze groep volgt de ontwikkeling van de totale werkloosheid, waarin het een constant aandeel heeft van zo'n 25 procent.

1. Werkloze beroepsbevolking seizoengecorrigeerd

Aantal banen daalt opnieuw

In het derde kwartaal van 2003 is het totaal aantal banen van werknemers 45 duizend lager dan in het derde kwartaal van 2002. Dit komt overeen met een daling van 0,6 procent. Het bedrijfsleven telt 128 duizend banen minder dan een jaar geleden en de zorg en de overheid 83 duizend meer.

Banenverlies bedrijfsleven loopt steeds sterker op

Het aantal banen van werknemers in het bedrijfsleven, alle bedrijven minus overheid en zorg, is met 2,5 procent afgenomen ten opzichte van de overeenkomstige periode van vorig jaar. Dit banenverlies loopt sinds het tweede kwartaal van 2002 steeds verder op.

In het derde kwartaal van 2003 is de werkgelegenheid het sterkst afgenomen in de bouwnijverheid (–4,5 procent). De industrie telt ruim 3 procent minder banen en de financiële en zakelijke dienstverlening 2,6 procent. De daling van de werkgelegenheid in de handel, horeca en reparatie is met 1,5 procent relatief bescheiden.

Banengroei bij overheid neemt af

De zorg en de overheid kennen nog steeds banengroei. In de zorg (inclusief overige kwartaire dienstverlening) zijn er in één jaar tijd 62 duizend banen bijgekomen en bij de overheid (inclusief onderwijs) 21 duizend. Dit betekent dat de banengroei in de zorg op het hoge peil van 2001 en 2002 is gebleven. Bij de overheid echter is de groei duidelijk minder dan in 2002.

Banenverlies bij mannen

Het totaal aantal banen in Nederland is in het derde kwartaal van 2003 bijna 7,5 miljoen. Dit is 0,6 procent lager dan in het derde kwartaal van 2002. Het totaal aantal banen is voor het tweede achtereenvolgende kwartaal gedaald. De voorgaande daling dateert van begin 1994.

Het aantal banen van mannen is met 1,4 procent gedaald. Het aantal banen van vrouwen is nog toegenomen, maar met 0,5 procent is de groei wel minder dan in voorgaande kwartalen. Dit verschil in ontwikkeling tussen mannen en vrouwen hangt samen met de nog steeds toenemende arbeidsparticipatie van vrouwen en met de groei van de werkgelegenheid in de zorg. In die bedrijfstak werken voor het merendeel vrouwen.

In voltijdbanen daalt de werkgelegenheid nog sneller

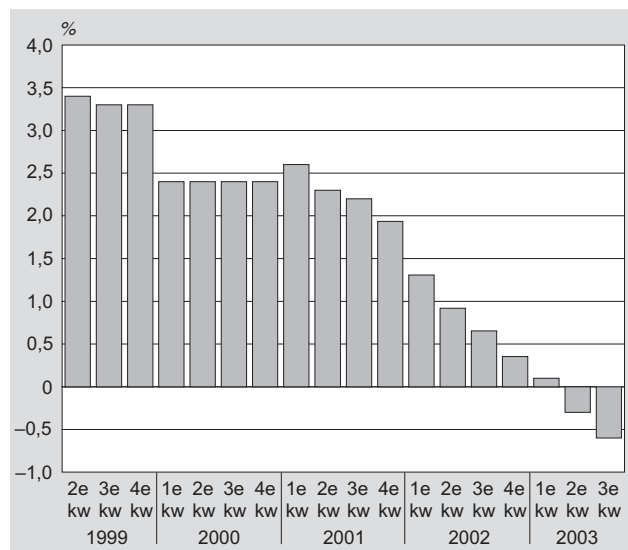
De werkgelegenheid uitgedrukt in voltijdbanen (arbeidsjaren) is in het derde kwartaal van 2003 gedaald met 1,1 procent ten opzichte van dezelfde periode vorig jaar. In 2002 groeide de werkgelegenheid nog met 0,4 procent, terwijl daarvoor jarenlang sprake was van een groeitempo tussen de 1,5 en 3,6 procent. In arbeidsjaren loopt de werkgelegenheid sneller terug dan in banen. Dit komt doordat de banengroei geconcentreerd is in bedrijfstakken waar veel in deeltijd wordt gewerkt. Deze banen worden voor een belangrijk deel door vrouwen bezet. Zij werken in vergelijking met mannen veel meer in deeltijd. Voor het eerst loopt echter ook voor vrouwen de werkgelegenheid, gemeten in arbeidsjaren, terug.

Loonkostenstijging loopt snel terug

De loonkosten per arbeidsjaar zijn in het derde kwartaal van 2003 gemiddeld 3,3 procent hoger dan een jaar eerder. Deze stijging is aanzienlijk minder dan het gemiddelde van 4,9 procent in 2002 en bovendien de laagste sinds 1997. In alle bedrijfstakken is de loonkostenstijging lager dan in 2002. De toename is het laagst bij vervoer- en communicatiebedrijven en het hoogst in de zorg en overige dienstverlening.

De CAO-loonstijging is eveneens duidelijk teruggelopen, van gemiddeld 3,7 procent in 2002 naar 2,6 procent in het derde kwartaal van 2003.

2. Banen van werknemers, procentuele veranderingen t.o.v. dezelfde periode van het voorgaande jaar

Meer vrouwen en ouderen arbeidsgehandicapt

In de periode 2000–2002 is het aantal arbeidsgehandicapten in Nederland gestegen tot anderhalf miljoen. Ten opzichte van 2000 waren er in 2002 meer vrouwen en ouderen arbeidsgehandicapt. De arbeidsdeelname van arbeidsgehandicapten is gedaald, dit komt mede door de toename van oudere arbeidsgehandicapten. Voor de arbeidsgehandicapten die werken, worden steeds vaker aanpassingen gedaan op het werk.

Meer vrouwen dan mannen arbeidsgehandicapt

In 2002 waren ruim anderhalf miljoen mensen met een langdurige aandoening, ziekte of handicap belemmerd bij het uitvoeren of verkrijgen van werk. Dat is bijna 15 procent van de bevolking van 15–64 jaar. Deze groep wordt arbeidsgehandicapten genoemd. Het aantal arbeidsgehandicapten is de laatste jaren gestegen. De samenstelling van de groep arbeidsgehandicapten is aan het veranderen. In 2000 waren er nog meer mannen dan vrouwen arbeidsgehandicapt. In 2002 waren er voor het eerst meer vrouwen dan mannen arbeidsgehandicapt. Ook het aandeel ouderen neemt toe. Meer dan de helft van de arbeidsgehandicapten is 45 jaar of ouder.

Arbidsdeelname arbeidsgehandicapten daalt

Bijna de helft van de arbeidsgehandicapten behoorde in 2002 tot de werkzame beroepsbevolking. De arbeidsdeelname van arbeidsgehandicapten is daarmee gedaald ten opzichte van de twee voorgaande jaren. In 2000 behoorde nog meer dan de helft van de arbeidsgehandicapten tot de werkzame beroepsbevolking. Oudere arbeidsgehandicapten staan vaker buiten het arbeidsproces

dan jongere. De toename van het aandeel ouderen verklaart dus deels waarom de arbeidsdeelname van arbeidsgehandicapten daalt. Er zijn bijna 700 duizend arbeidsgehandicapten die aangeven niet te kunnen of te willen werken. Dit is een stijging ten opzichte van de voorgaande jaren.

Steeds vaker aanpassingen op het werk

Voor arbeidsgehandicapten die werken, worden steeds vaker aanpassingen gedaan op het werk. Het aandeel mensen dat in een periode van een jaar tijd een aanpassing gehad heeft in verband met langdurige aandoeningen, is in de afgelopen twee jaar gestegen van 26 naar 30 procent. Het aandeel mensen dat zegt een aanpassing nodig te hebben is in diezelfde periode afgenomen van 19 naar 16 procent.

Tabel 1
Arbidsgehandicapten naar geslacht en leeftijd

	Arbidsgehandicapten		
	2000	2001	2002
	x 1 000		
Totaal	1 455	1 512	1 602
	in procenten		
Mannen	51,3	49,8	47,8
Vrouwen	48,7	50,2	52,2
15–24 jaar	5,7	6,0	6,4
25–34 jaar	15,8	14,9	14,9
35–44 jaar	22,8	22,4	21,9
45–54 jaar	31,0	31,8	30,2
55–64 jaar	24,8	24,9	26,6

Inflatie in oktober 2,0 procent

De inflatie in Nederland is in oktober uitgekomen op 2,0 procent. Dit is even hoog als in september. Na een trendmatige daling vanaf 2001 is de inflatie de laatste zeven maanden vrijwel stabiel. De Nederlandse inflatie volgens de Europees geharmoniseerde index is in oktober gedaald naar 1,9 procent. Dit is 0,2 procentpunt lager dan het gemiddelde van de Eurozone.

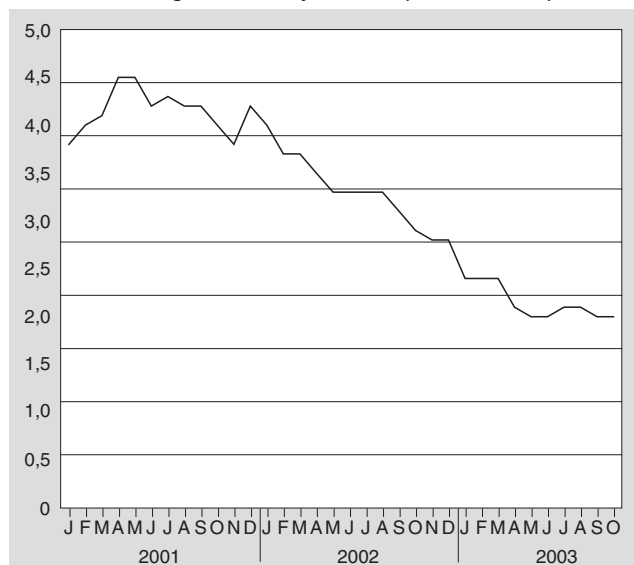
Inflatie in oktober stabiel op 2,0 procent

Net als in september is in oktober de inflatie uitgekomen op 2,0 procent. De prijzen van onder andere gas, groenten en aardappelen, huisvesting, consumptiegebonden belastingen en overheidsdiensten zijn meer gestegen dan dit gemiddelde. De prijzen van elektriciteit, meubels en restaurants stegen minder dan het gemiddelde. Kleding, schoeisel, computers en audio- en videoapparatuur zijn het afgelopen jaar in prijs gedaald. In het inflatiecijfer van oktober is het effect van de prijzenoorlog tussen supermarkten niet zichtbaar, omdat de waarneming van de prijzen in oktober net vóór het uitbreken van de prijzenoorlog vrijwel was afgerond. In het novembercijfer zal de invloed hiervan wel tot uitdrukking komen.

Prijzontwikkeling volgens Europese norm

De Nederlandse inflatie volgens de Europees geharmoniseerde norm is van september op oktober gedaald van 2,0 naar 1,9 procent. De inflatie komt daarmee 0,2 procentpunt onder het gemiddelde in de Eurozone. In september was de inflatie in Nederland voor het eerst sinds mei 2000 lager dan het gemiddelde van de Eurozone. Het verschil was toen 0,1 procentpunt. Eurostat, het Europese statistische bureau, raamt de inflatie in de Eurozone in oktober op 2,1 procent. Dit is even hoog als de uitkomst over september.

3. Procentuele verandering CPI-Alle huishoudens t.o.v. de overeenkomstige maand een jaar eerder (reeks 2000=100)

Vertrouwen consument neemt toe

Het consumentenvertrouwen is, gecorrigeerd voor seizoeninvloeden, in november gestegen naar het hoogste niveau van dit jaar. Ondanks deze stijging is het consumentenvertrouwen nog steeds laag en ligt nu weer ongeveer op hetzelfde niveau als een jaar geleden. Consumenten hebben vergeleken met voorgaande maand vooral meer vertrouwen in de economische situatie en vinden het een betere tijd voor het doen van grote aankopen.

Oordeel economisch klimaat positiever

Het oordeel van consumenten over het economisch klimaat is in november positiever dan in oktober. Zowel de beoordeling van de afgelopen twaalf maanden als de verwachting voor de komende twaalf maanden verbeterd. Over het economisch klimaat in de komende twaalf maanden zijn de consumenten minder pessimistisch dan lange tijd (sinds maart 2002) het geval is geweest.

Koopbereidheid blijft laag

De koopbereidheid, het andere onderdeel van de vertrouwensindex, is in november per saldo nauwelijks veranderd ten opzichte van oktober. De koopbereidheid is gebaseerd op het oordeel over de financiële situatie van het eigen huishouden en het doen van grote aankopen.

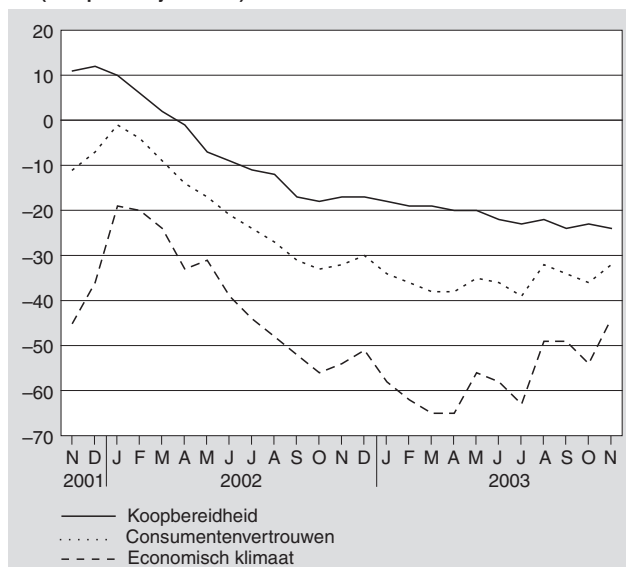
Consumenten zijn in november, na correctie voor seizoeneffecten, iets negatiever geworden over de ontwikkeling van de financiële positie van hun eigen huishouden.

De consumenten zijn echter minder negatief geworden over het doen van grote aankopen. Voor de tweede maand op rij vinden meer consumenten het een gunstige tijd om goederen zoals meubels, wasmachines en televisies te kopen.

Inflatieverwachting daalt

Steeds minder consumenten verwachten dat de prijzen in het komende jaar sterker of evenveel zullen stijgen als in het afgelopen jaar. In oktober dacht nog bijna 36 procent dat de inflatie gelijk zou blijven of zou toenemen. In november is dit nog maar 21 procent. De enquête van het Consumenten Conjunctuuronderzoek is gehouden in de eerste twee weken van november. Dit is na het begin van de prijsverlagingen bij de supermarkten.

4. Consumentenvertrouwen, economisch klimaat en koopbereidheid (oorspronkelijke reeks)

Webmagazine

De in deze rubriek opgenomen artikelen zijn eerder gepubliceerd in edities van het Webmagazine. Het Webmagazine verschijnt wekelijks (iedere maandagochtend) op de CBS-site (www.cbs.nl).

Niet-westerse allochtonen hebben vaker gesubsidieerde baan

Robert Selten

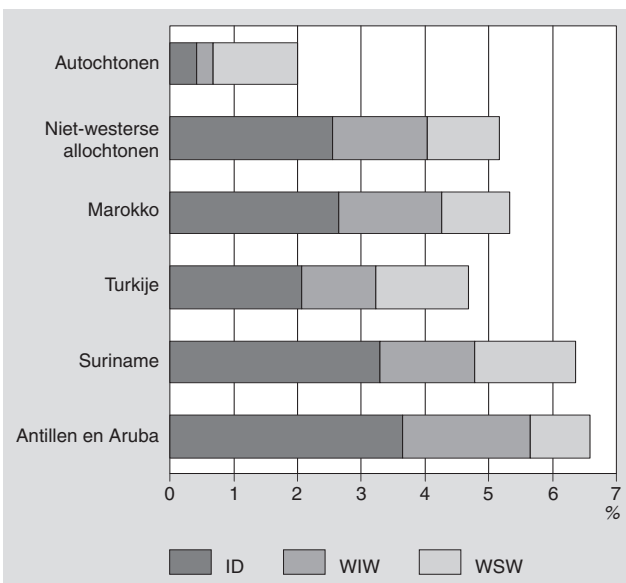
Eind 2002 namen 178 duizend personen deel aan een van de regelingen voor gesubsidieerde arbeid. Hiervan hadden er 97 duizend een WSW-baan, 53 duizend een ID-baan en 28 duizend een WIW-dienstbetrekking. Ruim een op de zes gesubsidieerde banen werd door een niet-westerse allochtoon bezet. Ze zijn vooral werkzaam in ID- en WIW-banen en werken minder vaak in een WSW-baan.

Veel niet-westerse allochtonen met ID- of WIW-baan

Eind 2002 hadden 31 duizend niet-westerse allochtonen een gesubsidieerde baan. Zij bezetten ongeveer eenderde van het totaal aantal ID- en WIW-banen. Naar verhouding hebben niet-westerse allochtonen vaak een ID- of WIW-baan. In 2002 was hun aandeel in de beroepsbevolking 8 procent.

De ID- en WIW-banen zijn bedoeld voor langdurig werklozen, uitkeringsgerechtigden en werkloze jongeren. Dat niet-westerse allochtonen vaker een ID- of WIW-baan hebben, komt mede doordat zij vaker dan autochtonen tot deze doelgroepen behoren.

1. Aandeel van de beroepsbevolking met gesubsidieerde baan, eind 2002

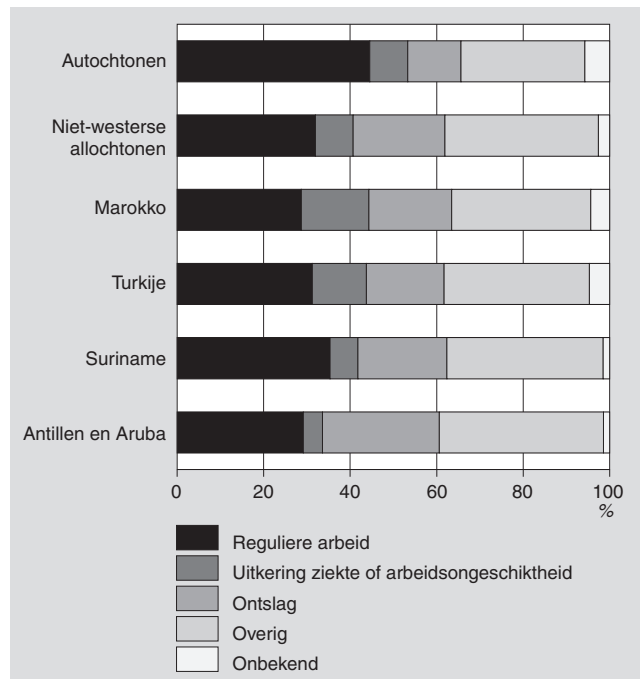
Surinamers en Antillianen veel gesubsidieerd werk

Ruim 5 procent van de niet-westerse allochtone beroepsbevolking had in 2002 een gesubsidieerde baan. Dat is ruim twee keer zo vaak als bij autochtonen. Vooral Antillianen/Arubanen en Surinamers hadden vaak gesubsidieerd werk. Ruim 6 procent van de beroepsbevolking met deze herkomst had een gesubsidieerde baan.

Minder uitstroom uit ID naar reguliere arbeid

In 2002 zijn ruim 4 duizend personen uit de ID-regeling vertrokken. Van hen kreeg 38 procent een reguliere baan. De autochtonen waren hierin succesvoller dan de niet-westerse allochtonen. Alleen niet-westerse allochtonen van de tweede generatie deden in dit opzicht niet onder voor de autochtonen. Zij vormden echter slechts een zeer klein deel van de uitstroom.

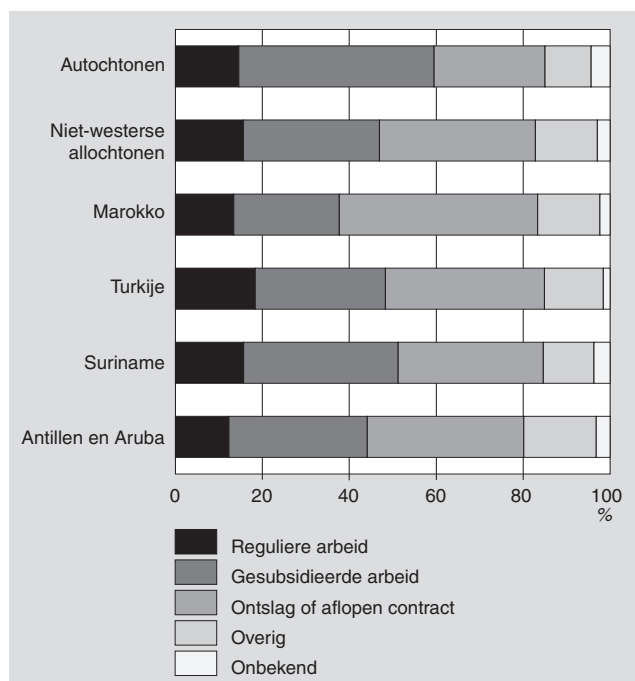
2. Uitstroom uit ID-banen naar herkomst, 2002

Doorstroom van WIW naar reguliere arbeid

In 2002 is bij ruim 13 duizend personen een WIW-dienstbetrekking beëindigd. Van hen kreeg 15 procent regulier werk en ging 40 procent naar een andere gesubsidieerde baan.

3. Uitstroom uit WIW-banen naar herkomst, 2002

De doorstroom van de WIW naar reguliere arbeid is bij niet-westerse allochtonen vrijwel even hoog als bij autochtonen. Niet-westerse allochtonen vertrekken echter vaker vanwege ontslag of aflopen van het contract. Autochtonen gaan vaker naar een andere gesubsidieerde baan.

Toelichting

ID-baan

Het besluit Instroom-Doorstroombanen (ID) is een van de instrumenten om langdurige werkloosheid terug te dringen. Personen in de bijstand die langer dan één jaar werkloos zijn, vormen de belangrijkste doelgroep. ID-banen zijn gesubsidieerde banen in de collectieve sector, zoals stadswacht, tramcontroleur of klassenasistent. De uitstroom uit ID-banen naar niet-gesubsidieerde arbeidsplaatsen valt tegen. De regeling wordt daarom afgebouwd.

Eind 2002 zijn er 53 duizend personen met een ID-baan. Van hen zijn 15 duizend van niet-westerse herkomst. Van 7 duizend personen met een ID-baan is de herkomst onbekend.

WIW-dienstbetrekking

Het doel van de Wet Inschakeling Werkzoekenden (WIW) is om langdurig werklozen, uitkeringsgerechtigden en werkloze jongeren sneller aan het werk te krijgen. Instrumenten van de WIW zijn de WIW-dienstbetrekking, de WIW-werkervaringsplaats en subsidies voor scholings- en activeringstrajecten. In dit onderzoek zijn alleen gegevens opgenomen over WIW-dienstbetrekkingen.

WSW-baan

De Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) is bedoeld om personen met een arbeidshandicap aan een passende en volwaardige baan te helpen. Het merendeel wordt geplaatst in een WSW-dienstbetrekking op een Sociale Werkplaats of bij een reguliere werkgever. Daarnaast is een klein deel werkzaam in begeleid werken bij een reguliere werkgever. De dienstbetrekkingen en het begeleid werken samen worden hier aangeduid als WSW-banen.

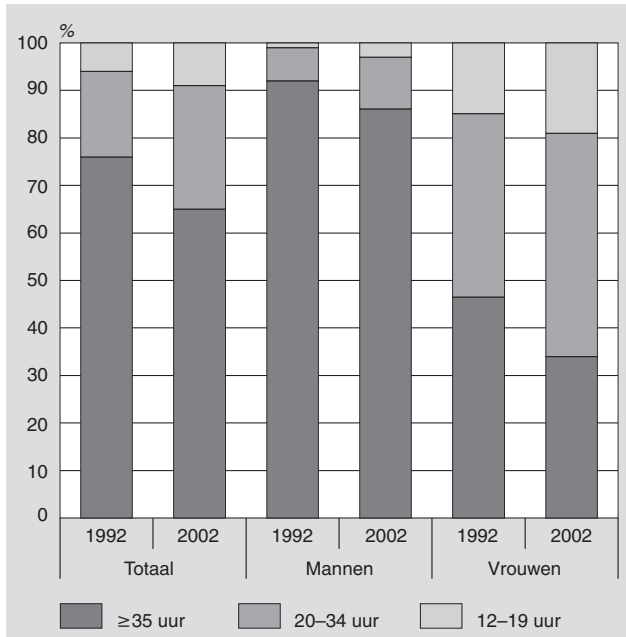
Bron: *Allochtonen in Nederland 2003*.

Deeltijdwerk blijft toenemen

Ingrid Beckers

In 2002 had 35 procent van de werkzame beroepsbevolking een deeltijdbaan. Dat is anderhalf keer zoveel als tien jaar eerder. Vooral vrouwen werken vaker in deeltijd. In 2002 had van alle werkende vrouwen boven de 35 jaar de helft een grote deeltijdbaan.

1. Arbeidsduur van mannen en vrouwen

Tweederde werkende vrouwen heeft deeltijdbaan

Tussen 1992 en 2002 is het percentage van de werkzame beroepsbevolking dat in deeltijd werkt toegenomen. Het is gestegen van 24 tot 35 procent. Dit komt met name doordat steeds meer vrouwen een deeltijdbaan hebben. In 1992 had ruim de helft van de werkende vrouwen een deeltijdbaan van 12-34 uur per week. In 2002 was dit toegenomen tot tweederde.

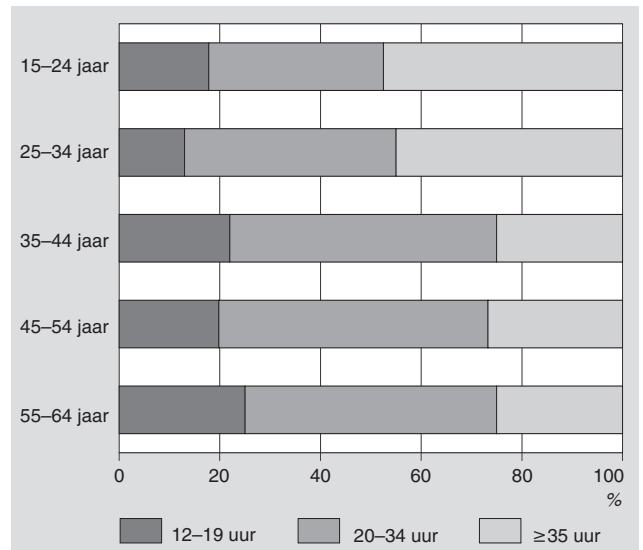
Negen van de tien mannen werken fulltime

De meeste werkende mannen hadden in 2002, net als tien jaar eerder, een voltijdbaan. Bijna negen van de tien werkten in een baan van 35 uur of meer per week. Het aandeel met een grote deeltijdbaan, 20-34 uur per week, steeg tussen 1992 en 2002 van 7 naar 11 procent.

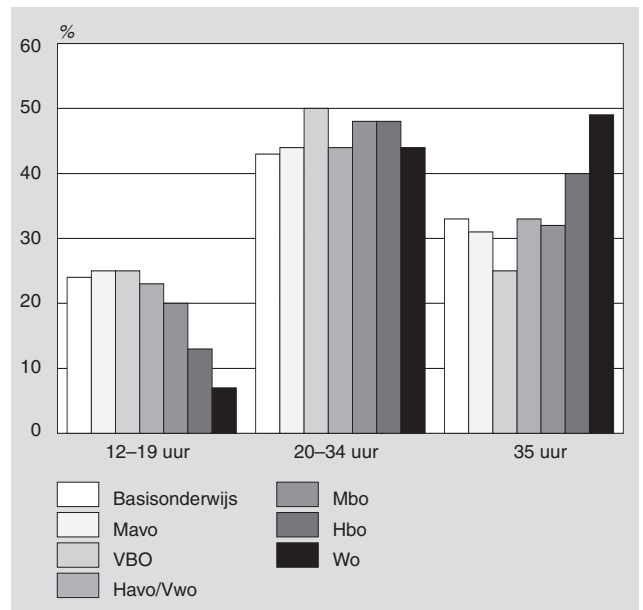
Helft vrouwen boven de 35 heeft grote deeltijdbaan

Bijna de helft van de vrouwen die jonger zijn dan 35 jaar werkt in een voltijdbaan. Boven de 35 verandert dit. Dan werkt nog ongeveer een kwart in een voltijdbaan en heeft de helft een grote deeltijdbaan. Het aandeel vrouwen met een kleine deeltijdbaan neemt iets toe met de leeftijd, maar niet zo sterk.

2. Arbeidsduur van vrouwen naar leeftijd, 2002

3. Arbeidsduur van vrouwen naar opleidingsniveau, 2002

Hoogopgeleide vrouwen werken vaker fulltime

Een grote deeltijdbaan is de meest voorkomende baan bij vrouwen. Dit geldt voor alle opleidingsniveaus. De enige uitzondering vormen vrouwen met een wetenschappelijke opleiding. Bijna de helft van hen heeft een voltijdbaan. Ook voor vrouwen met een hbo-opleiding geldt dat zij vaker fulltime werken in vergelijking met de andere opleidingsniveaus.

Toelichting

Werkzame beroepsbevolking

De werkzame beroepsbevolking bestaat uit alle mensen die betaald werk hebben van twaalf uur of meer per week.

De uitkomsten zijn gebaseerd op de Enquête Beroepsbevolking (EBB). Dit is een steekproefonderzoek onder personen die in Nederland wonen, met uitzondering van personen in inrichtingen, instellingen en tehuizen. Voor deze enquête wordt jaarlijks een op de honderd inwoners van Nederland geïnterviewd. Omdat de EBB

een steekproef is, hebben de uitkomsten een onnauwkeurigheidsmarge. Alleen uit grote veranderingen en uit veranderingen die zich een aantal jaren voortdurend aftekenen, mogen conclusies worden getrokken.

Grote deeltijdbaan

De werkzame beroepsbevolking is in dit artikel onderverdeeld naar arbeidsduur in drie categorieën:

- voltijdbaan: 35 uur of meer per week,
- grote deeltijdbaan: 20–34 uur per week,
- kleine deeltijdbaan: 12–19 uur per week.

Artikelen

Banen, lonen en arbeidsduur van werknemers, 2002

Wilmie Weltens

Eind december 2002 hadden werknemers in Nederland in totaal ruim zeven miljoen banen. Ten opzichte van december 2001 betekent dit een stijging van bijna 60 duizend banen ofwel 0,9 procent. De banengroei in Nederland komt volledig voor rekening van de vrouwelijke werknemers.

Terwijl de mannen ruim driekwart van alle voltijdbanen voor hun rekening namen, namen de vrouwen ruim driekwart van alle deeltijdbanen voor hun rekening. Per baan werkte de gemiddelde werknemer 1362 uur en kreeg daar een bruto jaarloon voor van 23,4 duizend euro. Daar kwam gemiddeld nog 12 procent van het bruto jaarloon bij aan bijzondere beloningen. In 2002 beschikte de gemiddelde werknemer over 21,9 vakantiedagen en 2,9 adv-dagen.

1. Banen van werknemers

1.1 Ontwikkeling van de werkgelegenheid

Eind december 2002 hadden werknemers in Nederland in totaal ruim zeven miljoen banen. Ten opzichte van december 2001 betekent dit een stijging van bijna 60 duizend banen ofwel 0,9 procent. De banengroei in Nederland komt volledig voor rekening van de vrouwelijke werknemers. Het aantal banen van vrouwelijke werknemers nam in de periode december 2001–december 2002 namelijk toe met ruim 72 duizend, terwijl het aantal banen van mannelijke werknemers afnam met ruim 12 duizend. Met ruim 3,1 miljoen banen nemen vrouwen nu 44 procent van alle banen in Nederland voor hun rekening.

Het verschil in de ontwikkeling van het aantal banen van mannen en vrouwen hangt samen met de nog steeds toenemende arbeidsparticipatie van vrouwen en met de groei van de werkgelegenheid in de zorg. Ook het gegeven dat het aantal banen met een deeltijd dienstverband in 2002 toenam, terwijl het aantal banen met een voltijd dienstverband en het aantal banen met een flexibel dienstverband afnam, hangt hiermee samen. Vrouwen werken in vergelijking met mannen veel meer in deeltijd en in de zorg komt een deeltijd dienstverband relatief veel voor.

Het aantal banen in de industrie en bouwnijverheid (sbi 10–45) nam in de periode december 2001–december 2002 met 3,0 procent het sterkst af. De enige sector waarin het aantal banen toenam, was de niet-commerciële dienstverlening (sbi 75–93). Het aantal banen nam in deze sector in 2002 toe met 4,9 procent. Binnen deze sector was bij alle bedrijfstakken een toename van het aantal banen te zien. De sterkste toename (6,0 procent) was te zien in de gezondheids- en welzijnzorg¹⁾.

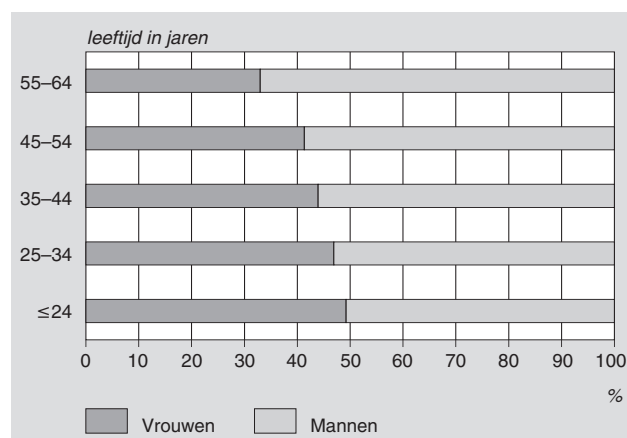
1.2 Structuur van de werkgelegenheid

Leeftijd

Eind 2002 werd 25 procent van alle banen in Nederland bezet door werknemers tussen de 25 en 35 jaar en 27 procent door werknemers tussen de 35 en 45 jaar. Dat is opgeteld meer dan de helft van alle banen. Naarmate de leeftijd van werknemers toeneemt, neemt het aandeel van vrouwelijke werknemers in het al-

gemeen af. In december 2002 was bijna de helft van de werknemers van 24 jaar of jonger een vrouw. Bij de werknemers van 45–54 jaar was nog ruim 40 procent vrouw en bij de werknemers van 55–64 jaar nog maar een op de drie.

1. Banen naar geslacht en leeftijd, 31 december 2002

De verdeling van werknemers over de leeftijdsgroepen verschilt voor de drie typen dienstverband. Het grote verschil zit daarbij bij de jonge werknemers: bijna de helft van de flexibele werknemers is jonger dan 25 jaar, terwijl bij de voltijders en de deeltijders maar 11 respectievelijk 17 procent van de werknemers zo jong is.

Dienstverband

Eind 2002 werd 56 procent van alle banen in Nederland bezet door mannen. Ruim driekwart van de mannen had een voltijd baan. Van de vrouwen had daarentegen maar een kwart een voltijd baan. De verdeling van banen naar dienstverband ziet er voor mannen en vrouwen dus heel anders uit: terwijl de mannen ruim driekwart van alle voltijd banen voor hun rekening namen, namen de vrouwen ruim driekwart van alle deeltijd banen voor hun rekening.

In de industrie en bouwnijverheid werd voornamelijk voltijd gewerkt. In de niet-commerciële dienstverlening werd daarentegen veel meer in deeltijd gewerkt. Binnen de niet-commerciële dienstverlening wordt overigens niet in alle bedrijfstakken evenveel in deeltijd gewerkt. Zo had in 2002 ruim een kwart van de werknemers in het openbaar bestuur een deeltijd baan, terwijl in de gezondheids- en welzijnzorg maar liefst 70 procent van de werknemers een deeltijd dienstverband had.

Wekelijkse arbeidsduur

Van de banen die bezet werden door mannen had 80 procent een wekelijkse arbeidsduur van meer dan 35 uur. Bij de banen die bezet werden door vrouwen was de verdeling over de verschillende arbeidsduurgroepen veel gelijkmatiger. Ongeveer 30 procent van deze banen had een wekelijkse arbeidsduur van 35 uur of meer, 35 procent een arbeidsduur van 20 tot 35 uur en 35 procent een arbeidsduur van minder dan 20 uur.

Staat 1
Banen, loon en arbeidsduur van werknemers, december 1995–december 2002

		Banen	Uurloon	Maandloon incl. overwerk	Jaarloon incl. bijz. beloningen en spaarloon	Jaarlijkse arbeidsduur excl. overwerk
		<i>x 1 000</i>	<i>euro</i>			<i>uur</i>
Totaal	1995 nv ¹⁾	5 677,4	13,12	1 591	20 790	1 428
	1996 nv	5 869,2	13,48	1 616	20 940	1 413
	1997 nv	6 067,2	13,97	1 656	21 450	1 396
	1998 nv	6 261,8	14,56	1 717	22 360	1 390
	1999 v ²⁾	6 465,9	15,05	1 770	23 030	1 387
	1999 nv	6 694,1	15,03	1 769	23 010	1 388
	2000 v	6 889,1	15,67	1 833	23 930	1 380
	2000 nv	6 870,7	15,55	1 819	23 690	1 379
	2001 nv	6 998,6	16,60	1 934	25 380	1 377
	2002 v	7 058,5	17,25	1 986	26 170	1 362
	Geslacht					
Mannen	1995 nv	3 419,2	14,23	1 938	25 490	1 597
	1996 nv	3 512,8	14,59	1 970	25 700	1 584
	1997 nv	3 597,6	15,11	2 021	26 370	1 569
	1998 nv	3 682,3	15,76	2 097	27 510	1 562
	1999 v	3 763,7	16,32	2 166	28 390	1 558
	1999 nv	3 863,4	16,30	2 165	28 360	1 560
	2000 v	3 941,8	16,98	2 244	29 590	1 553
	2000 nv	3 932,2	16,81	2 228	29 270	1 556
	2001 nv	3 969,9	17,89	2 366	31 270	1 557
	2002 v	3 957,6	18,53	2 433	32 240	1 548
	Vrouwen	1995 nv	2 258,2	10,82	1 065	13 680
1996 nv		2 356,5	11,20	1 088	13 850	1 157
1997 nv		2 469,6	11,69	1 124	14 280	1 144
1998 nv		2 579,5	12,23	1 175	15 020	1 144
1999 v		2 702,2	12,64	1 219	15 560	1 148
1999 nv		2 830,7	12,67	1 228	15 700	1 153
2000 v		2 947,3	13,30	1 282	16 370	1 149
2000 nv		2 938,6	13,26	1 272	16 240	1 143
2001 nv		3 028,7	14,29	1 368	17 650	1 141
2002 v		3 100,8	15,00	1 415	18 410	1 125
Mutatie t.o.v. het voorgaande jaar (in %)						
Totaal	1996	3,4	2,7	1,6	0,7	-1,1
	1997	3,4	3,6	2,5	2,4	-1,2
	1998	3,2	4,2	3,7	4,2	-0,4
	1999	3,3	3,4	3,1	3,0	-0,2
	2000	2,9	4,3	3,6	4,0	-0,6
	2001 ³⁾	1,9	6,8	6,3	7,1	-0,1
	2002	0,9	3,9	2,7	3,1	-1,1
	Geslacht					
Mannen	1996	2,7	2,5	1,7	0,8	-0,8
	1997	2,4	3,6	2,6	2,6	-0,9
	1998	2,4	4,3	3,8	4,3	-0,4
	1999	2,2	3,6	3,3	3,2	-0,3
	2000	2,0	4,2	3,6	4,3	-0,4
	2001 ³⁾	1,0	6,4	6,2	6,8	0,1
	2002	-0,3	3,6	2,8	3,1	-0,6
	Vrouwen	1996	4,4	3,5	2,2	1,2
1997		4,8	4,4	3,3	3,1	-1,1
1998		4,5	4,6	4,5	5,2	0,0
1999		4,8	3,4	3,7	3,6	0,3
2000		4,1	5,0	4,4	4,3	-0,3
2001 ³⁾		3,1	7,8	7,5	8,7	-0,2
2002		2,4	5,0	3,4	4,3	-1,4

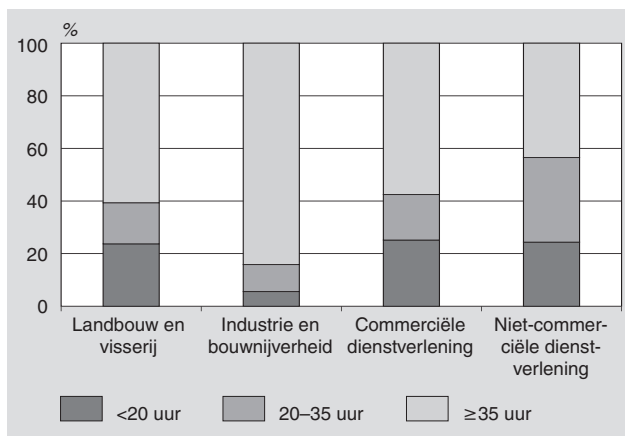
¹⁾ Nader voorlopig.

²⁾ Voorlopig.

³⁾ Zie noot 2.

De verdeling van het aantal banen naar wekelijkse arbeidsduur is voor de bedrijfssector industrie en bouwnijverheid – net als bij de verdeling naar dienstverband – het meest extreem. Voor 84 procent van de banen in deze sector gold eind 2002 een wekelijkse arbeidsduur van meer dan 35 uur. In de niet-commerciële dienstverlening is deze verdeling minder extreem. Daar werkte maar 43 procent van de werknemers gemiddeld meer dan 35 uur per week.

2. Banen naar wekelijkse arbeidsduur en bedrijfssector, 31 december 2002

2. Arbeidsduur

2.1 Wekelijkse arbeidsduur

In 2002 had een werknemer gemiddeld een baan met een arbeidsduur van 31 uur per week (inclusief overwerk). Doordat vooral mannen een voltijdbaan hebben en vrouwen een deeltijdbaan, is de gemiddelde arbeidsduur per week van vrouwen lager dan die van mannen. Vrouwen werkten eind 2002 gemiddeld 25 uur per week tegen mannen 35 uur.

In de industrie en bouwnijverheid was de gemiddelde werkweek in 2002 met 37 uur duidelijk het langst. De kortste gemiddelde werkweek was met 28 uur te vinden in de niet-commerciële dienstverlening. Binnen de niet-commerciële dienstverlening is de gemiddelde werkweek echter niet voor alle bedrijfstakken gelijk. Zo werkten werknemers in de gezondheids- en welzijnszorg gemiddeld bijna 25 uur per week, terwijl werknemers in het openbaar bestuur gemiddeld bijna 34 uur per week werkten.

Als naar de wekelijkse arbeidsduur van voltijdwerknemers wordt gekeken, dan ontlopen de verschillende bedrijfssectoren elkaar niet veel. In drie van de vier sectoren had een voltijd werkweek eind 2002 iets meer dan 39 uur. De kortste voltijd werkweek was toen te vinden in de niet-commerciële dienstverlening; daar werkte de gemiddelde voltijdwerknemer in een week iets meer dan 37 uur.

2.2 Jaarlijkse arbeidsduur

In 2002 had de gemiddelde baan een jaarlijkse arbeidsduur van 1362 uur (exclusief overwerk). Daarbij werkten vrouwen gemiddeld 1125 uur per jaar en mannen 1548 uur. Wordt alleen gekeken naar voltijdwerknemers, dan was de gemiddelde jaarlijkse arbeidsduur 1721 uur, die voor vrouwen 1716 uur en die voor mannen 1722 uur.

Net als de wekelijkse arbeidsduur, loopt de jaarlijkse arbeidsduur voor de verschillende bedrijfssectoren nogal uiteen. Zo werkten werknemers in de niet-commerciële dienstverlening met gemid-

deld 1274 uur per jaar het kortst en werknemers in de industrie en bouwnijverheid met 1593 uur het langst.

Als naar de jaarlijkse arbeidsduur van voltijdwerknemers wordt gekeken, dan verschillen de bedrijfssectoren minder van elkaar. Zo werkten voltijders in de niet-commerciële dienstverlening en de industrie en bouwnijverheid in 2002 rond de 1700 uur. Voltijders in de landbouw en visserij (sbi 01-05) werkten gemiddeld 1738 uur en voltijders in de commerciële dienstverlening (sbi 50-74) 1748 uur.

3. Verdiend loon

Met de gegevens van de Enquête Werkgelegenheid en Lonen is het mogelijk het verdiende loon van werknemers op verschillende manieren te definiëren. In deze paragraaf komen achtereenvolgens uurlonen, maandlonen en jaarlonen aan de orde.

Uurlonen hebben als voordeel dat verschillen in de arbeidsduur van werknemers niet verstorend kunnen werken op de vergelijking van lonen van verschillende groepen werknemers. Maandlonen hebben als voordeel dat het loon ook het overwerk kan omvatten en in die zin is het maandloon een vollediger loonconcept dan het uurloon. Daar staat tegenover dat een goede vergelijking van maandlonen eigenlijk alleen mogelijk is voor voltijdwerknemers.

Als laatste komen de jaarlonen aan bod. Jaarlonen hebben als voordeel dat ze zowel overwerk als bijzondere beloningen kunnen omvatten. Wat betreft de populatie geldt hierbij hetzelfde als voor de maandlonen: een goede onderlinge vergelijking is alleen mogelijk voor voltijdwerknemers. Bovendien moeten eigenlijk werknemers met een anciënniteit van minder dan anderhalf jaar worden uitgesloten, omdat het bedrag aan bijzondere beloningen van werknemers die pas bij een bedrijf werken nog niet altijd volledig zal zijn.

3.1 Uurlonen

In december 2002 verdiende een werknemer in Nederland gemiddeld 17,25 euro per uur. Vrouwen verdienen echter aanzienlijk minder dan mannen. Het gemiddelde uurloon van vrouwen was eind 2002 met 15,00 euro maar 81 procent van dat van mannen. Dit verschil in het verdiende loon van mannen en vrouwen is voor een deel toe te schrijven aan verschillen in achtergrondkenmerken, zoals het dienstverband van de werknemer, de leeftijd en het opleidings- en beroepsniveau.

Het gemiddelde uurloon in de commerciële dienstverlening was 16,36 euro. Als echter binnen deze bedrijfssector gemiddelde uurlonen worden vergeleken, dan blijken er grote verschillen te bestaan. In de horeca verdiende een werknemer gemiddeld 11,78 euro per uur, terwijl een werknemer bij een financiële instelling gemiddeld 21,97 euro per uur verdiende. Ook de beloningsverschillen tussen mannen en vrouwen lopen binnen de verschillende bedrijfstakken van de commerciële dienstverlening sterk uiteen. Zo was het kleinste beloningsverschil (14 procent) eind 2002 te vinden in de horeca en het grootste (32 procent) bij de financiële instellingen.

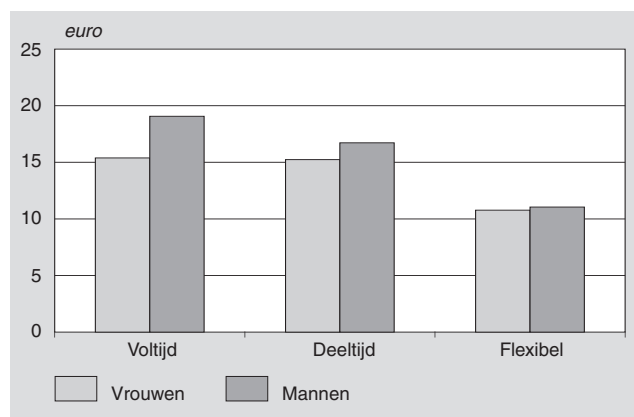
Leeftijd

Naarmate werknemers ouder worden, neemt hun gemiddelde uurloon toe. Zo verdienden werknemers van 45-54 jaar eind 2002 gemiddeld ruim het dubbele van werknemers die jonger waren dan 25 jaar. Ook het beloningsverschil tussen mannen en vrouwen is niet voor alle leeftijdsgroepen gelijk. Zo is er voor werknemers jonger dan 25 jaar bijna geen verschil in beloning tussen mannen en vrouwen, maar loopt het verschil in beloning op tot 24 procent voor werknemers van 55-64 jaar.

Dienstverband

Werknemers met een voltijd baan verdienen per uur meer dan werknemers met een deeltijd baan. En deeltijdwerknemers verdienen weer meer dan werknemers met een flexibele baan. Als er daarnaast ook onderscheid wordt gemaakt naar geslacht, dan ziet het verschil in uurloon naar dienstverband er echter anders uit. Zo is bij de mannen het verschil in uurloon tussen de verschillende dienstverbanden duidelijk groter dan bij de vrouwen. Mannen met een deeltijd baan verdienen bijvoorbeeld aanzienlijk minder dan mannen met een voltijd baan, terwijl vrouwen met deeltijd dienstverband nagenoeg evenveel verdienen als vrouwen met een voltijd dienstverband.

3. Uurlonen naar geslacht en dienstverband, december 2002

3.2 Maandlonen

In december 2002 ontving een werknemer in Nederland een gemiddeld maandloon (inclusief overwerk) van 1986 euro. Dat is 28 euro meer dan het gemiddelde maandloon exclusief overwerk. Het gemiddelde maandloon (inclusief overwerk) voor mannen was 2433 euro, terwijl vrouwen in een maand gemiddeld maar 58 procent van dat bedrag verdienden. Dit verschil kan voor een deel verklaard worden door het feit dat vrouwen vaak korter werken dan mannen. Als alleen naar de gemiddelde maandlonen van voltijders wordt gekeken, dan verdienen vrouwen in een maand gemiddeld 79 procent van het maandloon van de mannen.

Het hoogste gemiddelde maandloon (2344 euro) werd eind 2002 verdiend in de industrie en bouwnijverheid. Het laagste gemiddelde maandloon (1565 euro) werd verdiend in de landbouw en visserij.

Het gemiddelde maandloon in de commerciële dienstverlening was 1844 euro. Als echter binnen deze bedrijfssector gemiddelde maandlonen worden vergeleken, dan blijken er grote verschillen te bestaan. In de horeca verdiende een werknemer gemiddeld 965 euro per maand, terwijl een werknemer bij een financiële instelling gemiddeld 2783 euro per maand verdiende. Als alleen naar de gemiddelde maandlonen van voltijdwerknemers wordt gekeken, dan wordt dit verschil kleiner. Voltijders in de horeca verdienden per maand gemiddeld 1861 euro en voltijders bij financiële instellingen 3280 euro.

Leeftijd

Naarmate werknemers ouder worden, neemt hun maandloon toe. Zo verdienen werknemers van 45–54 jaar eind 2002 gemiddeld bijna drie keer zoveel als werknemers die jonger waren dan 25 jaar. Bij deze vergelijking is het echter belangrijk rekening te houden met bijvoorbeeld de gemiddelde arbeidsduur van werknemers. Van de jongste werknemers werkt immers 42 procent minder dan 20 uur per week, terwijl dat bij de 45–54-jarigen maar voor 17 procent van de werknemers geldt. Als gekeken wordt naar

de gemiddelde maandlonen van voltijdwerknemers, dan verdienen de werknemers van 45–54 jaar ruim twee keer zoveel als de jongste groep werknemers.

Dienstverband

Zoals in de vorige alinea's al is aangegeven, is het voor de vergelijking van maandlonen van belang rekening te houden met het dienstverband. Een vergelijking van gemiddelde maandlonen van eind 2002 bevestigt dit. Een gemiddelde voltijd werknemer verdiende toen 2666 euro per maand, een gemiddelde deeltijd werknemer minder dan de helft daarvan (1244 euro). Een gemiddelde flexibele werknemer verdiende met 712 euro nog een stuk minder per maand.

3.3 Jaarlonen

Het gemiddeld bruto jaarloon inclusief bijzondere beloningen bedroeg in 2002 ruim 26 duizend euro. Tot de bijzondere beloningen worden onder andere het vakantiegeld, eindejaarsuitkeringen, tantièmes en gratificaties gerekend. In 2002 waren de bijzondere beloningen gemiddeld 12 procent van het bruto jaarloon exclusief bijzondere beloningen.

In de commerciële dienstverlening is de bijzondere beloning in verhouding tot het bruto jaarloon het grootst; de bijzondere beloning is daar gemiddeld 12,5 procent van het bruto jaarloon (exclusief bijzondere beloningen). Binnen deze bedrijfssector zijn de verschillen op het gebied van de bijzondere beloningen echter ook het grootst. Zo is de bijzondere beloning in de horeca nog geen tien procent van het bruto jaarloon, terwijl dat bij de financiële instellingen gemiddeld meer dan 20 procent is.

4. Werknemers met een loon rond het minimumloon

In december 2002 kregen 294 duizend werknemers ten hoogste het minimumloon betaald. Dat is 4,2 procent van alle werknemers. Als ook werknemers die iets meer dan het minimumloon krijgen betaald in beschouwing worden genomen, dan neemt dit percentage snel toe. Zo krijgt 5,8 procent van alle werknemers maximaal vijf procent meer betaald dan het minimumloon en 8,1 procent van alle werknemers maximaal tien procent meer dan het minimumloon.

De groep minimumloners bestaat voor meer dan de helft uit vrouwen. Daarnaast is de gemiddelde minimumloner veel jonger dan de gemiddelde werknemer; 44 procent van de minimumloners is jonger dan 25 jaar. Ook 65-plussers krijgen relatief vaak het minimumloon betaald, maar hierbij gaat het maar om een kleine groep werknemers.

Bij de bepaling van het aantal minimumloners, wordt voor werknemers die geen voltijd baan hebben een vergelijking gemaakt met een naar evenredigheid van hun wekelijkse arbeidsduur bepaald minimumloon. Eind 2002 bestonden er tussen voltijdwerknemers, deeltijdwerknemers en werknemers met een flexibel dienstverband grote verschillen. Van de voltijders kreeg 2,3 procent het minimumloon betaald, van de deeltijders 5,0 procent en van de flexibele werknemers 12,5 procent. Voor een deel hangt dit verschil samen met de hiervoor genoemde kenmerken: werknemers met een flexibel dienstverband zijn vaak jong en deeltijders zijn vaak vrouw.

Naar bedrijfstak bezien blijkt dat relatief veel minimumloners in dienst waren van de horeca, de handel en de zakelijke dienstverlening (en dan met name de uitzendbureaus en schoonmaakbedrijven). In deze bedrijfstakken werkte in totaal bijna 60 procent van alle minimumloners. Relatief weinig minimumloners waren er te vinden in het onderwijs en het openbaar bestuur.

5. De Enquête Werkgelegenheid en Lonen

De in dit artikel opgenomen gegevens zijn afkomstig uit de Enquête Werkgelegenheid en Lonen (EWL) van het CBS. Bij de EWL staan werknemers centraal, die in dienst zijn van bedrijven en instellingen. Werknemers zijn mensen die arbeid verrichten tegen loon of salaris. Omdat een werknemer bij meerdere bedrijven kan werken, hebben de uitkomsten betrekking op het totaal aantal banen van werknemers en niet op het aantal werknemers. In deze aantallen banen tellen alle banen mee, ongeacht hun arbeidsduur. Ook banen van directeurs die tevens grootaandeelhouder zijn, worden meegeteld. De uitkomsten hebben betrekking op alle bedrijfstakken, met uitzondering van de bedrijfstakken personeel in dienst van huishoudens (sbi 95) en internationale gemeenschapsorganen (sbi 99).

De EWL is een grootschalige enquête, waarmee gegevens worden verzameld op zowel bedrijfsniveau als werknemersniveau. Op basis van de bedrijfsgegevens worden onder meer uitkomsten samengesteld over het aantal banen van werknemers naar geslacht, economische activiteit en regio. De resultaten die betrekking hebben op de bedrijfsgegevens over 2001 (nader voorlopig) en 2002 (voorlopig) zijn eveneens opgenomen in deze aflevering van de Sociaal-economische maandstatistiek.

De hier gepresenteerde uitkomsten zijn gebaseerd op de werknemersgegevens van de EWL. Het aantal individuele werknemers waarover loon- en arbeidsduurgegevens zijn verkregen voor het samenstellen van de EWL-uitkomsten over december 2002, bedraagt ruim 3,7 miljoen. Daarbij zijn de waargenomen werknemers niet evenredig verdeeld over alle grootklassen en bedrijfstakken; vooral de grote bedrijven en het openbaar bestuur en het onderwijs zijn oververtegenwoordigd. De gegevens van de waargenomen werknemers zijn dan ook opgehoogd tot representatieve gegevens voor de gehele populatie.

Het ophoogkader voor de gegevens over 2001 nader voorlopig bestaat uit de nader voorlopige uitkomsten over banen naar geslacht afkomstig uit het bedrijvendeel van de EWL. Op basis van nagekomen respons is het aantal banen ultimo 2001 ten opzichte van de voorlopige cijfers met 13,3 duizend naar beneden bijgesteld en komt daarmee uit op 6998,6 duizend. Het ophoogkader voor de gegevens over 2002 voorlopig bestaat uit de voorlopige uitkomsten over banen naar geslacht afkomstig uit het bedrijvendeel en dat komt uit op 7058,5 duizend banen.

Eerder doorgevoerde wijzigingen in de ophoging hebben tot gevolg dat de gepubliceerde EWL-uitkomsten over 1995 t/m 2002 slechts ten dele onderling vergelijkbaar zijn. De combinaties van verslagjaren en versies die gecombineerd kunnen worden zijn de uitkomsten tot en met 1999 voorlopig, de uitkomsten over 1999 nader voorlopig met 2000 voorlopig, en de uitkomsten over 2000 nader voorlopig tot en met 2002 voorlopig.

6. Voor meer informatie

De hier gepubliceerde EWL-uitkomsten vormen slechts een deel van de gegevens die vrij beschikbaar zijn. In StatLine, de elektronische database van het CBS, is het mogelijk om de diverse uitkomsten (banen, lonen en arbeidsduren) naar vele gezichtspunten uit te splitsen. Zo zijn er gegevens over de structuur van de werkgelegenheid en van de uur-, maand- en jaarlonen. De diverse arbeidsduurgegevens zijn gedetailleerd naar economische activiteit, geslacht, leeftijd, bedrijfsgrootte, cao-sector, dienstverband, anciënniteit en regeling van de werktijden.

Sinds kort zijn er in de StatLine-publicatie naast de gegevens over het aantal banen ook gegevens opgenomen over het arbeidsvolume.

StatLine is te bereiken via de internetpagina van het CBS: www.cbs.nl. Voor extra informatie die niet in StatLine is opgenomen kunt u contact opnemen met de infoservice van het CBS, e-mail: infoservice@cbs.nl of telefoon: 0900-0227 (€0,50 per minuut).

Begrippenlijst

Adv-dagen

De overeengekomen (rooster)vrije dagen die op grond van een arbeidsduurverkortingregeling worden verleend. Het gaat hierbij om de regeling zoals die aan het einde van het verslagjaar gold.

Anciënniteit

Het aantal jaren dat een werknemer in dienst is van het bedrijf of de instelling waar hij of zij werkt.

Baan

Een werkkring van een werknemer. Als iemand meer dan één werkkring heeft, telt elke werkkring als een afzonderlijke baan.

Bijzondere beloningen

De niet-regelmatig betaalde beloningen die tot het bruto loon sociale verzekeringen behoren, zoals vakantiegeld, tantièmes, gratificaties en winstuitkeringen. Loon voor overwerk behoort hier niet toe.

Cao-sector

Het onderscheid tussen particuliere bedrijven, de gesubsidieerde sector en de overheid.

Deeltijdwerknemers

Werknemers die geen volledige dag- of weektaak hebben maar wel een vaste arbeidsduur per week, uitgezonderd uitzendkrachten, oproepkrachten, afroepkrachten en invalkrachten.

Gesubsidieerde sector

De privaatrechtelijke bedrijven die door subsidie of via wettelijk vastgestelde bijdragen worden gefinancierd, voorzover zij niet tot de overheid behoren.

Jaarlijkse arbeidsduur

De met de werknemer overeengekomen arbeidsduur per jaar in uren. Niet-gewerkte uren in verband met vakantie, adv, feestdagen en extra vrije tijd voor ouderen zijn hierop in mindering gebracht. De jaarlijkse arbeidsduur wordt berekend uit gegevens die betrekking hebben op de maand december.

Jaarloon

Het bruto loon sociale verzekeringen vermeerderd met werknemersbijdrage pensioen en vut. Het bruto jaarloon wordt gepubliceerd inclusief spaarloon.

Maandloon

Het regelmatig betaalde bruto loon vóór aftrek van werknemerspremies voor pensioen en vut.

Minimumloners

Werknemers die maximaal het voor zijn of haar leeftijd geldende wettelijk minimumloon verdienen. Voor werknemers die geen voltijd baan hebben wordt een vergelijking gemaakt met een naar evenredigheid van hun wekelijkse arbeidsduur aangepast minimumloon.

Overheid

De cao-sector overheid omvat alle publiekrechtelijke bedrijven (rijksoverheid, provincies, gemeenten, gemeenschappelijke regelingen en waterschappen), de politie, het regulier bijzonder onderwijs en de academische ziekenhuizen.

Overwerk

De uren die boven de voor de werknemer geldende arbeidsduur werkelijk zijn gewerkt en volledig zijn uitbetaald.

Particuliere bedrijven

De privaatrechtelijke bedrijven die niet tot de gesubsidieerde sector of de overheid gerekend worden.

Spaarloon

Het deel van het bruto loon dat op grond van de spaarloonregeling door de werknemer als spaarloon is gereserveerd (*niet* de premie-spaarregeling). De bruto lonen die hier gepubliceerd worden, zijn inclusief spaarloon.

Standaard bedrijfsindeling (sbi)

Voor de indeling naar economische activiteit wordt de Standaard bedrijfsindeling 1993 gebruikt. Dit is een CBS-indeling waarbij de economische activiteit van een bedrijf gekenmerkt wordt door het voortgebrachte product, de in het productieproces gebruikte grondstoffen en hulpdiensten, en de aard van het productieproces. De Standaard bedrijfsindeling heeft een hiërarchische opbouw. Het hoogste niveau is een indeling in vier bedrijfssectoren. Deze bedrijfssectoren zijn onderverdeeld in zestien bedrijfstakken, die op hun beurt weer gesplitst zijn in bedrijfsklassen en bedrijfs-groepen. De onderscheiden groepen zijn genummerd met sbi-codes.

Uurloon

Het loon per uur, berekend door het maandloon exclusief overwerk te delen door 1/12 van de jaarlijkse arbeidsduur.

Vakantiedagen

De overeengekomen doorbetaalde vakantiedagen inclusief extra vrije dagen toegekend op grond van leeftijd, functie, anciënniteit en dergelijke. Het gaat hierbij om de regeling zoals die aan het einde van het verslagjaar gold.

Voltijdwerknemers

Werknemers met een volledige dag- en weektaak, uitgezonderd uitzendkrachten, oproepkrachten, afroepkrachten en invalkrachten.

Wekelijkse arbeidsduur

De met de werknemer overeengekomen arbeidsduur per week in uren. Arbeidsduurverkorting in de vorm van vrije dagen is hierin niet verdisconteerd, adv-uren wél.

Werknemers

Mensen die arbeid verrichten op basis van loon of salaris.

Werknemers met een flexibel dienstverband

Uitzendkrachten, oproepkrachten, afroepkrachten, invalkrachten en werknemers van wie de arbeidsduur gewoonlijk varieert tussen een minimum en een maximum aantal uren per week.

Noten in de tekst

- 1) De cijfers in dit artikel die betrekking hebben op de ontwikkeling van de werkgelegenheid, kunnen enigszins afwijken van de cijfers over de ontwikkeling van de werkgelegenheid in het artikel 'Afname banen in 2002 in Groot-Amsterdam' dat ook in deze aflevering van de Sociaal-economische maandstatistiek is opgenomen. Dit verschil ontstaat doordat de cijfers gebaseerd op de bedrijfsgegevens van de EWL volgtijdelijk vergelijkbaar zijn gemaakt naar sbi en gemeente. Meer informatie hierover is opgenomen in de technische toelichting bij het artikel over de bedrijfsgegevens.
- 2) In de Wet Bruterings Overhevelingstoeslag Lonen en de Regeling bruterings overhevelingstoeslag lonen 2001 is bepaald dat de overhevelingstoeslag per 1 januari 2001 vervalt en vanaf die datum in het bruto loon wordt opgenomen. De bruto lonen die bij de Enquête Werkgelegenheid en Lonen tot 2001 werden waargenomen en gepubliceerd, omvatten de overhevelingstoeslag *niet*. De bruto lonen die bij de Enquête Werkgelegenheid en Lonen worden waargenomen vanaf 2001 zijn echter wel inclusief de gebruteerde overhevelingstoeslag. Een deel (maximaal 1,9 procent) van de loonstijging 2000–2001 kan dan ook worden toegeschreven aan de bruterings van de overhevelingstoeslag.

Tabel 1
Banen van werknemers naar geslacht en dienstverband, 31 december 2002 (voorlopig)

	Totaal	Geslacht		Dienstverband		
		man	vrouw	voltijd	deeltijd	flexibel
	<i>x 1 000</i>					
Totaal	7 058,5	3 957,6	3 100,8	3 914,8	2 517,4	626,3
Geslacht						
Mannen	3 957,6	3 957,6		3 081,1	592,9	283,7
Vrouwen	3 100,8		3 100,8	833,7	1 924,5	342,7
Leeftijd						
≤24 jaar	1 168,3	592,9	575,4	433,1	424,3	310,9
25–34 jaar	1 790,9	950,8	840,1	1 118,2	559,2	113,5
35–44 jaar	1 895,7	1 062,8	832,9	1 074,7	724,1	97,0
45–54 jaar	1 541,4	904,5	637,0	900,3	575,1	66,1
55–64 jaar	634,8	425,4	209,4	383,4	221,1	30,3
≥65 jaar	27,3	21,2	6,1	5,1	13,6	8,6
Dienstverband						
Voltijd	3 914,8	3 081,1	833,7	3 914,8		
Deeltijd	2 517,4	592,9	1 924,5		2 517,4	
Flexibel	626,3	283,7	342,7			626,3
Cao-sector						
Particuliere bedrijven	4 911,8	3 115,8	1 795,9	2 954,5	1 405,0	552,2
Gesubsidieerde sector	1 128,0	291,3	836,8	340,2	721,4	66,4
Overheid	1 018,6	550,5	468,1	620,0	390,9	7,7
Bedrijfssector						
01–05 Landbouw en visserij	101,8	73,8	27,9	58,2	31,4	12,2
10–45 Industrie en bouwnijverheid	1 363,2	1 124,8	238,4	1 147,8	195,5	19,8
50–74 Commerciële dienstverlening	3 316,3	1 912,4	1 404,0	1 747,4	1 066,3	502,6
75–93 Niet-commerciële dienstverlening	2 277,2	846,7	1 430,5	961,4	1 224,2	91,6
Bedrijfstak						
10–14 Delfstoffenwinning	8,7	7,6	1,1	7,9	0,7	0,1
15–37 Industrie	921,4	722,5	198,9	754,0	152,6	14,7
40–41 Energie- en waterleidingbedrijven	30,2	25,2	4,9	26,2	4,0	0,0
45 Bouwnijverheid	402,9	369,5	33,5	359,7	38,2	5,0
50–52 Handel	1 202,3	650,1	552,2	617,0	442,3	142,9
55 Horeca	265,1	125,7	139,4	80,6	124,7	59,8
60–64 Vervoer en communicatie	450,6	334,9	115,7	323,1	110,9	16,6
65–67 Financiële instellingen	263,6	145,4	118,2	185,5	76,0	2,1
70–74 Zakelijke dienstverlening	1 134,8	656,3	478,5	541,1	312,4	281,3
75 Openbaar bestuur	519,2	334,6	184,6	381,2	136,0	1,9
80 Onderwijs	456,9	195,7	261,3	212,8	237,7	6,4
85 Gezondheids- en welzijnszorg	1 023,7	182,1	841,6	239,7	718,3	65,6
90–93 Cultuur en overige dienstverlening	277,4	134,4	143,1	127,6	132,2	17,7
Bedrijfsklasse						
15–16 Voedings- en genotmiddelenindustrie	140,4	94,7	45,7	104,8	28,8	6,8
22 Grafische industrie	79,0	51,3	27,7	58,1	19,7	1,2
23–25 Aardolie- en chemische industrie	109,9	87,3	22,6	95,6	13,8	0,6
27–35 Metaal- en elektrotechnische industrie	347,1	299,4	47,8	304,9	38,8	3,4
rest 15–37 Rest industrie	244,9	189,8	55,1	190,6	51,6	2,8
50 Autohandel en -reparatie	132,3	108,3	24,0	96,9	24,3	11,1
51 Groothandel	433,6	308,8	124,8	331,4	85,9	16,4
52 Detailhandel	636,3	233,0	403,3	188,8	332,0	115,5
60 Openbaar vervoer en wegvervoer	192,4	163,8	28,5	149,1	31,3	12,0
61–64 Rest vervoer en communicatie	258,2	171,1	87,1	174,0	79,6	4,6
72 Computerservice- en informatietechnologie	107,4	85,5	21,9	86,6	19,2	1,6
74501 Uitzendkrachten ¹⁾	208,5	117,5	91,0	–	–	208,5
747 Schoonmaakbedrijven	149,6	54,5	95,1	23,8	88,0	37,8
rest 70–74 Rest zakelijke dienstverlening	669,3	398,7	270,6	430,7	205,3	33,3
8511 Ziekenhuizen	286,2	68,2	218,1	99,3	176,6	10,4
8531 Verpleeg- en bejaardentehuizen	345,2	51,4	293,8	64,6	254,0	26,7
rest 85 Rest gezondheids- en welzijnszorg	392,2	62,5	329,7	75,8	287,8	28,6

¹⁾ Uitzendbureaus exclusief het stafpersoneel.

Tabel 2
Banen van werknemers naar wekelijkse arbeidsduur, 31 december 2002 (voorlopig)

	Totaal	Wekelijkse arbeidsduur exclusief overwerk (in uren)					
		<12	12-<20	20-<25	25-<30	30-<35	≥35
<i>x 1 000</i>							
Totaal	7 058,5	806,0	683,9	588,7	267,2	605,3	4 107,2
Geslacht							
Mannen	3 957,6	276,6	145,8	102,9	52,6	206,1	3 173,6
Vrouwen	3 100,8	529,4	538,1	485,8	214,7	399,3	933,6
Leeftijd							
<24 jaar	1 168,3	372,1	118,7	58,9	32,0	97,0	489,5
25-34 jaar	1 790,9	110,8	138,3	139,7	56,3	167,9	1 177,8
35-44 jaar	1 895,7	139,3	206,2	190,9	80,4	165,2	1 113,8
45-54 jaar	1 541,4	108,8	150,2	145,8	75,4	135,3	926,0
55-64 jaar	634,8	64,5	65,1	50,2	22,0	39,0	394,1
≥65 jaar	27,3	10,6	5,3	3,2	1,2	1,0	6,0
Dienstverband							
Voltijd	3 914,8	0,0	0,0	0,0	0,0	34,8	3 880,0
Deeltijd	2 517,4	508,2	568,2	536,7	244,1	541,5	118,7
Flexibel	626,3	297,8	115,7	52,0	23,2	29,0	108,6
Cao-sector							
Particuliere bedrijven	4 911,8	622,0	392,2	335,8	115,3	319,8	3 126,7
Gesubsidieerde sector	1 128,0	133,7	198,3	166,0	97,1	181,1	351,8
Overheid	1 018,6	50,4	93,3	86,9	54,8	104,5	628,7
Bedrijfssector							
01-05 Landbouw en visserij	101,8	13,8	10,3	6,8	2,3	6,8	61,7
10-45 Industrie en bouwnijverheid	1 363,2	34,0	42,0	50,5	17,2	72,3	1 147,2
50-74 Commerciële dienstverlening	3 316,3	524,6	310,5	255,4	88,3	229,4	1 908,2
75-93 Niet-commerciële dienstverlening	2 277,2	233,6	321,1	276,0	159,4	296,9	990,1
Bedrijfstak							
10-14 Delfstoffenwinning	8,7	0,1	0,0	0,2	0,0	0,4	7,9
15-37 Industrie	921,4	25,3	34,4	39,0	14,5	60,8	747,4
40-41 Energie- en waterleidingbedrijven	30,2	0,1	0,9	0,9	0,3	2,0	26,0
45 Bouwnijverheid	402,9	8,6	6,7	10,4	2,3	9,1	365,9
50-52 Handel	1 202,3	221,3	131,8	89,9	31,8	71,8	655,5
55 Horeca	265,1	100,5	28,0	19,1	8,0	17,9	91,6
60-64 Vervoer en communicatie	450,6	35,7	25,1	27,3	9,0	23,4	330,1
65-67 Financiële instellingen	263,6	7,5	15,4	23,5	7,2	20,5	189,4
70-74 Zakelijke dienstverlening	1 134,8	159,6	110,2	95,5	32,1	95,7	641,6
75 Openbaar bestuur	519,2	8,6	30,1	31,8	20,2	49,8	378,7
80 Onderwijs	456,9	42,0	59,4	51,1	30,9	52,2	221,3
85 Gezondheids- en welzijnszorg	1 023,7	139,7	201,7	166,9	97,3	163,7	254,3
90-93 Cultuur en overige dienstverlening	277,4	43,2	29,9	26,2	11,0	31,2	135,9
Bedrijfsklasse							
15-16 Voedings- en genotmiddelenindustrie	140,4	10,3	6,3	8,0	3,1	8,1	104,5
22 Grafische industrie	79,0	2,3	4,6	5,0	2,4	7,0	57,7
23-25 Aardolie- en chemische industrie	109,9	1,2	2,3	4,3	0,8	9,5	91,8
27-35 Metaal- en elektrotechnische industrie	347,1	6,7	7,4	11,0	2,5	15,3	304,3
rest 15-37 Rest industrie	244,9	4,7	13,7	10,8	5,7	20,9	189,2
50 Autohandel en -reparatie	132,3	12,6	7,3	5,4	2,3	5,1	99,6
51 Groothandel	433,6	23,3	19,1	25,6	5,9	20,8	338,9
52 Detailhandel	636,3	185,4	105,4	58,9	23,7	45,9	217,0
60 Openbaar vervoer en wegvervoer	192,4	12,2	10,3	8,7	2,6	6,0	152,6
61-64 Rest vervoer en communicatie	258,2	23,5	14,8	18,6	6,5	17,4	177,5
72 Computerservice- en informatietechnologie	107,4	2,1	1,9	4,1	1,0	6,7	91,6
74501 Uitzendkrachten ¹⁾	208,5	54,3	42,3	27,5	9,9	17,7	56,7
747 Schoonmaakbedrijven	149,6	64,5	29,0	10,5	7,0	5,6	33,1
rest 70-74 Rest zakelijke dienstverlening	669,3	38,7	37,0	53,4	14,3	65,7	460,2
8511 Ziekenhuizen	286,2	22,8	47,5	44,7	23,7	46,8	100,7
8531 Verpleeg- en bejaardentehuizen	345,2	52,1	73,1	55,8	37,4	57,9	68,9
rest 85 Rest gezondheids- en welzijnszorg	392,2	64,9	81,1	66,4	36,2	59,0	84,7

¹⁾ Uitzendbureaus exclusief het stafpersoneel.

Tabel 3
Uurloon van werknemers naar geslacht, december 2002 (voorlopig)

	Totaal		Geslacht		Uurloon van vrouwen als percentage van dat van mannen
	euro	totaal=100	euro	vrouw	
Totaal	17,25	100	18,53	15,00	81
Geslacht					
Mannen	18,53	107	18,53		
Vrouwen	15,00	87		15,00	81
Leeftijd					
≤24 jaar	9,46	55	9,54	9,37	98
25-34 jaar	15,60	90	16,04	14,98	93
35-44 jaar	18,76	109	19,90	16,60	83
45-54 jaar	20,23	117	21,84	16,86	77
55-64 jaar	21,69	126	23,07	17,46	76
≥65 jaar	16,18	94	16,53	14,74	89
Dienstverband					
Voltijd	18,29	106	19,07	15,39	81
Deeltijd	15,59	90	16,72	15,24	91
Flexibel	10,91	63	11,05	10,77	97
Cao-sector					
Particuliere bedrijven	16,72	97	17,99	13,66	76
Gesubsidieerde sector	16,47	95	18,04	15,71	87
Overheid	20,41	118	21,73	18,46	85
Bedrijfssector					
01-05 Landbouw en visserij	13,58	79	14,02	11,88	85
10-45 Industrie en bouwnijverheid	17,33	100	17,82	14,41	81
50-74 Commerciële dienstverlening	16,36	95	17,94	13,43	75
75-93 Niet-commerciële dienstverlening	18,70	108	21,22	16,68	79
Bedrijfstak					
10-14 Delfstoffenwinning	26,72	155	27,49	20,57	75
15-37 Industrie	17,14	99	17,81	14,14	79
40-41 Energie- en waterleidingbedrijven	22,81	132	23,40	19,05	81
45 Bouwnijverheid	17,12	99	17,25	15,18	88
50-52 Handel	14,56	84	16,25	11,75	72
55 Horeca	11,78	68	12,57	10,85	86
60-64 Vervoer en communicatie	16,18	94	16,71	14,21	85
65-67 Financiële instellingen	21,97	127	25,20	17,08	68
70-74 Zakelijke dienstverlening	17,57	102	19,24	14,52	75
75 Openbaar bestuur	20,21	117	21,17	18,08	85
80 Onderwijs	20,60	119	22,69	18,64	82
85 Gezondheids- en welzijnszorg	17,37	101	21,95	16,03	73
90-93 Cultuur en overige dienstverlening	16,37	95	18,12	14,24	79
Bedrijfsklasse					
15-16 Voedings- en genotmiddelenindustrie	17,23	100	18,68	13,22	71
22 Grafische industrie	19,88	115	20,82	17,74	85
23-25 Aardolie- en chemische industrie	20,48	119	21,42	16,16	75
27-35 Metaal- en elektrotechnische industrie	17,35	101	17,75	14,21	80
rest 15-37 Rest industrie	14,36	83	14,90	12,11	81
50 Autohandel en -reparatie	14,59	85	14,92	12,56	84
51 Groothandel	17,39	101	18,36	14,48	79
52 Detailhandel	11,63	67	13,20	10,49	79
60 Openbaar vervoer en wegvervoer	14,02	81	14,18	12,84	91
61-64 Rest vervoer en communicatie	17,90	104	19,23	14,66	76
72 Computerservice- en informatietechnologie	20,75	120	21,69	16,43	76
74501 Uitzendkrachten ¹⁾	11,12	64	11,15	11,08	99
747 Schoonmaakbedrijven	11,35	66	12,41	10,28	83
rest 70-74 Rest zakelijke dienstverlening	19,16	111	20,98	15,89	76
8511 Ziekenhuizen	19,34	112	23,82	17,55	74
8531 Verpleeg- en bejaardentehuizen	15,74	91	18,42	15,12	82
rest 85 Rest gezondheids- en welzijnszorg	17,15	99	22,62	15,68	69

¹⁾ Uitzendbureaus exclusief het stafpersoneel.

Tabel 4
Uurloon van werknemers naar geslacht, leeftijd, dienstverband en wekelijkse arbeidsduur, december 2002 (voorlopig)

	Totaal	Dienstverband			Wekelijkse arbeidsduur exclusief overwerk (in uren)		
		voltijd	deeltijd	flexibel	<20	20-35	≥35
<i>euro</i>							
Totaal							
<19 jaar	6,11	6,34	6,07	5,83	6,25	5,91	6,12
20-24 jaar	10,75	10,86	10,75	10,15	11,24	10,55	10,74
25-29 jaar	14,28	14,52	13,95	12,13	14,02	13,79	14,40
30-34 jaar	16,71	17,21	15,75	12,71	14,87	15,87	17,05
35-39 jaar	18,30	19,06	16,92	12,82	15,64	17,19	18,86
40-44 jaar	19,25	20,38	17,14	12,92	15,64	17,47	20,15
45-49 jaar	19,94	21,30	17,22	13,55	15,69	17,58	21,06
50-54 jaar	20,56	21,85	17,43	13,12	15,74	17,90	21,63
55-59 jaar	21,63	22,91	17,93	14,47	16,55	18,46	22,70
60-64 jaar	22,00	23,75	18,60	14,97	17,05	19,22	23,39
≥65 jaar	16,18	18,82	15,00	13,79	15,48	14,08	17,82
Mannen							
<19 jaar	6,27	6,51	6,26	5,83	6,28	6,06	6,33
20-24 jaar	10,87	10,97	10,74	10,31	11,47	10,34	10,87
25-29 jaar	14,52	14,67	14,40	12,10	14,53	13,85	14,57
30-34 jaar	17,18	17,41	16,24	12,74	14,98	16,19	17,28
35-39 jaar	19,18	19,40	18,54	13,23	17,21	18,52	19,26
40-44 jaar	20,66	20,91	19,82	13,51	17,54	20,00	20,76
45-49 jaar	21,62	21,89	20,16	14,46	18,74	20,51	21,76
50-54 jaar	22,09	22,33	20,71	14,25	19,28	21,10	22,21
55-59 jaar	23,03	23,36	20,93	15,51	19,73	21,42	23,23
60-64 jaar	23,27	24,28	20,53	15,46	18,07	21,42	24,00
≥65 jaar	16,53	19,82	14,85	13,05	14,72	13,95	19,07
Vrouwen							
<19 jaar	5,90	5,97	5,91	5,83	6,22	5,77	5,68
20-24 jaar	10,61	10,66	10,76	9,95	11,04	10,64	10,52
25-29 jaar	13,99	14,24	13,84	12,16	13,80	13,78	14,11
30-34 jaar	15,95	16,58	15,64	12,67	14,85	15,79	16,37
35-39 jaar	16,61	17,38	16,50	12,41	15,42	16,77	17,03
40-44 jaar	16,59	17,54	16,47	12,46	15,38	16,67	17,14
45-49 jaar	16,75	18,01	16,45	13,02	15,20	16,68	17,62
50-54 jaar	17,00	18,77	16,43	12,38	14,99	16,78	18,27
55-59 jaar	17,44	19,40	16,63	13,44	15,53	16,98	18,97
60-64 jaar	17,54	19,85	16,49	14,08	15,99	16,74	19,17
≥65 jaar	14,74	.	15,55	15,74	17,71	.	.

Tabel 5
Maandloon en arbeidsduur van werknemers, december 2002 (voorlopig)

	Maandloon		Wekelijkse arbeidsduur		Jaarlijkse arbeidsduur ¹⁾	Vakantie-dagen	Adv-dagen
	inclusief overwerk	exclusief overwerk	inclusief overwerk	exclusief overwerk			
	<i>euro</i>		<i>uur</i>				
Totaal	1 986	1 958	30,7	30,2	1 362	21,9	2,9
Geslacht							
Mannen	2 433	2 390	35,2	34,6	1 548	23,7	4,0
Vrouwen	1 415	1 407	24,9	24,8	1 125	19,6	1,3
Leeftijd							
≤24 jaar	877	863	24,6	24,2	1 095	18,0	2,4
25–34 jaar	1 943	1 914	33,0	32,6	1 472	22,1	3,0
35–44 jaar	2 219	2 186	31,5	31,0	1 398	22,0	2,9
45–54 jaar	2 395	2 363	31,6	31,2	1 402	23,5	2,8
55–64 jaar	2 491	2 467	31,0	30,7	1 365	24,9	3,1
≥65 jaar	1 145	1 141	18,9	18,8	847	19,3	1,3
Dienstverband							
Voltijd	2 666	2 623	39,0	38,4	1 721	25,3	4,2
Deeltijd	1 244	1 236	21,1	21,0	952	18,5	1,3
Flexibel	712	701	17,0	16,8	771	14,5	0,3
Cao-sector							
Particuliere bedrijven	1 971	1 935	31,6	31,0	1 389	22,2	4,0
Gesubsidieerde sector	1 628	1 621	25,9	25,8	1 181	20,2	0,2
Overheid	2 454	2 443	31,5	31,4	1 436	22,7	0,3
Bedrijfssector							
01–05 Landbouw en visserij	1 565	1 530	30,4	29,9	1 352	22,0	2,4
10–45 Industrie en bouwnijverheid	2 344	2 300	36,8	36,3	1 593	24,6	8,1
50–74 Commerciële dienstverlening	1 844	1 811	29,9	29,4	1 328	21,4	2,3
75–93 Niet-commerciële dienstverlening	1 996	1 986	28,0	27,9	1 274	21,0	0,5
Bedrijfstak							
10–14 Delfstoffenwinning	3 851	3 808	39,2	38,6	1 710	24,5	7,5
15–37 Industrie	2 304	2 257	36,2	35,6	1 580	24,5	6,0
40–41 Energie- en waterleidingbedrijven	3 132	3 067	37,0	36,4	1 613	27,2	4,6
45 Bouwnijverheid	2 346	2 310	38,2	37,7	1 619	24,7	13,3
50–52 Handel	1 568	1 548	28,8	28,4	1 276	20,4	3,6
55 Horeca	965	961	21,6	21,5	979	17,2	0,5
60–64 Vervoer en communicatie	2 169	2 039	35,4	33,4	1 512	23,0	2,0
65–67 Financiële instellingen	2 783	2 769	33,5	33,4	1 513	24,0	1,2
70–74 Zakelijke dienstverlening	1 993	1 976	30,1	29,9	1 349	22,3	1,9
75 Openbaar bestuur	2 596	2 577	33,6	33,4	1 530	23,4	0,3
80 Onderwijs	2 283	2 281	29,2	29,2	1 329	22,0	0,4
85 Gezondheids- en welzijnszorg	1 631	1 624	24,6	24,5	1 122	19,3	0,1
90–93 Cultuur en overige dienstverlening	1 751	1 728	28,4	28,1	1 267	21,1	2,1
Bedrijfsklasse							
15–16 Voedings- en genotmiddelenindustrie	2 202	2 142	34,4	33,5	1 492	23,9	4,8
22 Grafische industrie	2 549	2 512	33,7	33,3	1 516	23,9	0,6
23–25 Aardolie- en chemische industrie	2 827	2 779	37,8	37,3	1 628	24,6	9,8
27–35 Metaal- en elektrotechnische industrie	2 417	2 364	37,9	37,2	1 635	24,9	8,3
rest 15–37 Rest industrie	1 887	1 855	34,9	34,5	1 551	24,5	3,5
50 Autohandel en -reparatie	1 825	1 809	33,4	33,2	1 488	22,6	4,2
51 Groothandel	2 299	2 267	35,4	34,9	1 564	23,7	3,9
52 Detailhandel	1 017	1 004	23,3	23,0	1 036	17,8	3,2
60 Openbaar vervoer en wegvervoer	2 098	1 837	38,8	34,7	1 572	23,1	2,2
61–64 Rest vervoer en communicatie	2 221	2 189	32,9	32,4	1 467	22,9	1,8
72 Computerservice- en informatietechnologie	2 913	2 898	37,4	37,3	1 676	24,6	3,2
74501 Uitzendkrachten ²⁾	972	952	22,8	22,5	1 028	17,7	0,1
747 Schoonmaakbedrijven	817	802	18,9	18,6	849	22,0	0,2
rest 70–74 Rest zakelijke dienstverlening	2 427	2 410	33,7	33,5	1 509	23,4	2,6
8511 Ziekenhuizen	2 013	2 006	27,2	27,1	1 244	19,4	0,0
8531 Verpleeg- en bejaardentehuizen	1 424	1 418	23,7	23,6	1 081	18,7	0,0
rest 85 Rest gezondheids- en welzijnszorg	1 535	1 526	23,5	23,4	1 068	19,8	0,3

¹⁾ Exclusief overwerk.

²⁾ Uitzendbureaus exclusief het stafpersoneel.

Tabel 6
Maandloon en arbeidsduur van voltijdwerknemers, december 2002 (voorlopig)

	Maandloon		Wekelijkse arbeidsduur		Jaarlijkse arbeidsduur ¹⁾	Vakantie-dagen	Adv-dagen
	inclusief overwerk	exclusief overwerk	inclusief overwerk	exclusief overwerk			
	euro	euro	uur	uur			
Totaal	2 666	2 623	39,0	38,4	1 721	25,3	4,2
Geslacht							
Mannen	2 789	2 737	39,2	38,5	1 722	25,4	4,8
Vrouwen	2 212	2 201	38,0	37,8	1 716	24,9	2,3
Leeftijd							
≤24 jaar	1 474	1 445	39,1	38,5	1 733	24,6	4,2
25-34 jaar	2 350	2 310	39,1	38,5	1 735	24,6	4,1
35-44 jaar	2 881	2 830	39,1	38,4	1 724	24,9	4,4
45-54 jaar	3 113	3 065	38,8	38,1	1 706	26,0	4,1
55-64 jaar	3 282	3 248	38,6	38,2	1 692	27,9	4,3
≥65 jaar	2 736	2 733	39,0	38,9	1 742	26,9	3,3
Dienstverband							
Voltijd	2 666	2 623	39,0	38,4	1 721	25,3	4,2
Deeltijd							
Flexibel							
Cao-sector							
Particuliere bedrijven	2 632	2 580	39,6	38,9	1 733	25,4	5,5
Gesubsidieerde sector	2 424	2 409	36,8	36,6	1 670	25,1	0,6
Overheid	2 962	2 946	37,2	37,0	1 693	24,8	0,4
Bedrijfssector							
01-05 Landbouw en visserij	2 091	2 040	39,2	38,5	1 738	25,1	3,2
10-45 Industrie en bouwnijverheid	2 549	2 500	39,5	38,8	1 702	25,5	8,9
50-74 Commerciële dienstverlening	2 663	2 611	39,6	38,8	1 748	25,4	3,1
75-93 Niet-commerciële dienstverlening	2 847	2 829	37,3	37,1	1 692	25,0	0,8
Bedrijfstak							
10-14 Delfstoffenwinning	4 002	3 957	40,4	39,7	1 760	24,8	7,6
15-37 Industrie	2 541	2 487	39,2	38,5	1 706	25,5	6,7
40-41 Energie- en waterleidingbedrijven	3 315	3 244	38,7	38,0	1 684	27,6	4,7
45 Bouwnijverheid	2 478	2 440	40,0	39,5	1 696	25,3	13,9
50-52 Handel	2 367	2 336	39,4	38,9	1 746	25,0	4,2
55 Horeca	1 861	1 856	38,4	38,3	1 748	25,1	0,9
60-64 Vervoer en communicatie	2 595	2 418	41,6	38,8	1 758	25,3	2,4
65-67 Financiële instellingen	3 280	3 266	37,7	37,6	1 704	26,1	1,3
70-74 Zakelijke dienstverlening	2 947	2 926	39,4	39,1	1 761	25,6	3,2
75 Openbaar bestuur	2 899	2 877	36,9	36,7	1 681	24,5	0,3
80 Onderwijs	3 079	3 076	38,0	37,9	1 726	25,7	0,7
85 Gezondheids- en welzijnszorg	2 705	2 688	36,7	36,5	1 668	24,8	0,3
90-93 Cultuur en overige dienstverlening	2 575	2 537	38,7	38,1	1 715	25,6	3,4
Bedrijfsklasse							
15-16 Voedings- en genotmiddelenindustrie	2 627	2 551	39,4	38,4	1 703	26,1	5,9
22 Grafische industrie	2 899	2 852	37,6	37,0	1 686	25,5	0,7
23-25 Aardolie- en chemische industrie	3 012	2 961	39,7	39,2	1 711	25,2	10,1
27-35 Metaal- en elektrotechnische industrie	2 562	2 505	40,0	39,2	1 722	25,6	8,7
rest 15-37 Rest industrie	2 113	2 074	38,1	37,5	1 684	25,3	4,0
50 Autohandel en -reparatie	2 180	2 159	39,0	38,7	1 733	24,8	5,0
51 Groothandel	2 662	2 624	39,8	39,2	1 757	25,4	4,5
52 Detailhandel	1 945	1 922	38,8	38,3	1 732	24,4	3,4
60 Openbaar vervoer en wegvervoer	2 431	2 099	44,4	39,2	1 775	24,8	2,6
61-64 Rest vervoer en communicatie	2 736	2 692	39,2	38,6	1 743	25,8	2,2
72 Computerservice- en informatietechnologie	3 149	3 134	39,9	39,7	1 788	25,6	3,4
74501 Uitzendkrachten ²⁾	-	-	-	-	-	-	-
747 Schoonmaakbedrijven	1 937	1 895	39,9	39,1	1 779	25,7	1,0
rest 70-74 Rest zakelijke dienstverlening	2 963	2 941	39,3	39,0	1 755	25,6	3,2
8511 Ziekenhuizen	2 857	2 840	36,4	36,2	1 662	24,5	0,0
8531 Verpleeg- en bejaardentehuizen	2 364	2 347	36,4	36,2	1 658	25,0	0,1
rest 85 Rest gezondheids- en welzijnszorg	2 795	2 779	37,2	37,0	1 686	25,2	0,8

¹⁾ Exclusief overwerk.

²⁾ Uitzendbureaus exclusief het stafpersoneel.

Tabel 7
Jaarloon en spaarloon van werknemers, 2002 (voorlopig)

	Jaarloon ¹⁾			Spaarloon
	exclusief bijzondere beloningen	inclusief bijzondere beloningen	bijz. beloningen als per- centage van het jaarloon excl. bijz.beloningen	
	euro		%	euro
Totaal	23 440	26 170	11,6	320
Geslacht				
Mannen	28 770	32 240	12,1	360
Vrouwen	16 650	18 410	10,6	270
Leeftijd				
<24 jaar	9 680	10 380	7,2	90
25-34 jaar	22 930	25 400	10,8	330
35-44 jaar	26 390	29 610	12,2	380
45-54 jaar	28 540	32 080	12,4	400
55-64 jaar	29 480	33 270	12,9	370
≥65 jaar	13 130	14 330	9,1	50
Dienstverband				
Voltijd	31 720	35 570	12,1	400
Deeltijd	15 190	16 760	10,3	260
Flexibel	4 880	5 220	7,0	30
Cao-sector				
Particuliere bedrijven	23 240	25 990	11,8	300
Gesubsidieerde sector	19 260	21 300	10,6	310
Overheid	29 080	32 390	11,4	440
Bedrijfssector				
01-05 Landbouw en visserij	18 270	19 640	7,5	220
10-45 Industrie en bouwnijverheid	28 230	31 410	11,3	380
50-74 Commerciële dienstverlening	21 510	24 190	12,5	270
75-93 Niet-commerciële dienstverlening	23 630	26 200	10,9	360
Bedrijfstak				
10-14 Delfstoffenwinning	46 120	54 010	17,1	490
15-37 Industrie	27 610	30 950	12,1	380
40-41 Energie- en waterleidingbedrijven	38 120	42 220	10,8	570
45 Bouwnijverheid	28 540	31 170	9,2	380
50-52 Handel	18 570	20 700	11,5	250
55 Horeca	11 460	12 240	6,8	90
60-64 Vervoer en communicatie	26 260	28 920	10,1	290
65-67 Financiële instellingen	33 260	40 510	21,8	480
70-74 Zakelijke dienstverlening	22 360	25 000	11,8	270
75 Openbaar bestuur	30 440	34 140	12,2	480
80 Onderwijs	27 320	30 320	11,0	400
85 Gezondheids- en welzijnszorg	19 320	21 280	10,1	310
90-93 Cultuur en overige dienstverlening	20 680	22 750	10,0	260
Bedrijfsklasse				
15-16 Voedings- en genotmiddelenindustrie	26 290	29 420	11,9	360
22 Grafische industrie	30 040	33 430	11,3	250
23-25 Aardolie- en chemische industrie	34 000	39 250	15,4	460
27-35 Metaal- en elektrotechnische industrie	29 220	32 650	11,7	420
rest 15-37 Rest industrie	22 420	24 890	11,0	330
50 Autohandel en -reparatie	21 590	23 600	9,3	290
51 Groothandel	27 370	31 140	13,8	370
52 Detailhandel	11 940	12 990	8,8	170
60 Openbaar vervoer en wegvervoer	25 840	27 990	8,3	330
61-64 Rest vervoer en communicatie	26 570	29 610	11,4	270
72 Computerservice- en informatietechnologie	34 650	38 890	12,2	450
74501 Uitzendkrachten ²⁾	5 290	5 730	8,3	10
747 Schoonmaakbedrijven	9 180	9 870	7,5	50
rest 70-74 Rest zakelijke dienstverlening	28 660	32 150	12,2	370
8511 Ziekenhuizen	24 000	26 510	10,5	400
8531 Verpleeg- en bejaardentehuizen	16 940	18 720	10,5	290
rest 85 Rest gezondheids- en welzijnszorg	18 000	19 710	9,5	270

¹⁾ Jaarloon inclusief spaarloon.

²⁾ Uitzendbureaus exclusief het stafpersoneel.

Tabel 8
Banen van werknemers naar wekelijkse arbeidsduur en loon, 2002 (voorlopig)

	Totaal	Wekelijkse arbeidsduur exclusief overwerk (in uren)					
		<12	12-<20	20-<25	25-<30	30-<35	≥35
<i>x 1 000</i>							
Totaal	7 058,5	806,0	683,9	588,7	267,2	605,3	4 107,2
Uurloon (euro)							
<5,00	226,5	106,4	31,3	10,3	4,9	17,9	55,6
5,00-< 6,00	102,5	40,2	15,2	5,2	2,8	7,8	31,2
6,00-< 7,00	126,6	43,5	16,3	6,8	3,4	9,0	47,6
7,00-< 8,00	150,5	44,6	17,6	10,4	4,0	10,6	63,2
8,00-< 9,00	251,8	56,9	34,8	24,8	8,8	24,1	102,4
9,00-<10,00	409,6	86,5	64,3	43,1	17,9	37,2	160,6
10,00-<11,00	448,5	60,9	60,9	49,6	20,1	42,4	214,7
11,00-<12,00	467,7	50,6	60,5	48,2	21,0	40,3	247,1
12,00-<13,00	476,8	42,8	50,9	42,7	18,6	38,6	283,3
13,00-<14,00	467,2	34,5	46,9	45,9	18,2	37,5	284,3
14,00-<15,00	475,1	28,6	45,3	46,0	18,6	38,7	297,9
15,00-<16,00	461,6	24,6	42,8	44,9	19,8	40,4	289,1
16,00-<17,00	405,7	19,8	34,1	36,2	16,3	34,7	264,5
17,00-<18,00	362,5	16,8	29,7	32,3	14,6	32,3	236,7
18,00-<19,00	284,6	14,3	22,1	23,1	11,5	26,8	186,9
19,00-<20,00	242,5	13,0	16,9	19,9	9,3	23,9	159,4
20,00-<21,00	202,6	11,1	14,0	16,0	8,0	19,4	134,1
21,00-<22,00	213,7	11,8	18,0	19,6	10,1	21,0	133,1
22,00-<23,00	177,8	8,9	11,1	12,1	7,6	17,8	120,3
23,00-<24,00	144,0	7,9	8,6	9,4	5,7	13,9	98,6
24,00-<25,00	114,4	6,0	5,4	6,7	4,3	11,0	81,1
25,00-<26,00	99,9	5,7	4,3	5,1	3,3	8,9	72,6
26,00-<27,00	87,4	5,3	4,6	5,0	2,8	7,9	61,8
27,00-<28,00	71,4	5,2	2,9	3,4	2,0	5,8	51,9
28,00-<29,00	67,1	3,8	2,6	2,8	1,9	6,0	49,9
29,00-<30,00	53,4	3,9	2,0	2,6	1,3	4,8	38,8
30,00-<31,00	59,8	4,4	3,5	3,1	2,2	5,2	41,4
31,00-<32,00	39,7	2,5	1,9	1,5	1,0	3,2	29,6
32,00-<33,00	41,2	2,7	1,8	1,7	1,4	3,1	30,5
33,00-<34,00	31,0	2,5	1,6	1,2	0,6	1,9	23,2
34,00-<35,00	26,4	2,6	1,5	0,8	0,5	1,7	19,4
≥35,00	269,0	37,5	10,4	8,2	4,6	11,7	196,6
Maandloon (euro) ¹⁾							
<250	429,8	391,3	26,4	2,9	0,7	2,5	5,9
250-< 500	421,5	283,6	92,7	13,0	3,7	8,4	20,1
500-< 750	396,9	81,1	206,1	51,4	7,8	17,0	33,6
750-<1 000	437,1	26,6	159,7	134,9	26,7	22,8	66,4
1 000-<1 250	483,5	9,8	100,9	127,8	47,0	71,3	126,7
1 250-<1 500	574,5	5,6	48,0	104,9	43,7	84,5	287,9
1 500-<1 750	622,1	3,4	24,4	64,2	40,9	77,5	411,8
1 750-<2 000	670,8	2,0	10,7	41,0	30,9	78,5	507,6
2 000-<2 250	661,3	1,5	6,1	20,1	21,4	62,9	549,5
2 250-<2 500	554,7	0,3	3,3	11,0	16,9	47,7	475,5
2 500-<2 750	393,4	0,3	1,8	6,4	9,3	39,1	336,5
2 750-<3 000	278,8	0,2	1,1	3,4	5,7	29,1	239,4
3 000-<3 250	247,8	0,0	0,7	2,1	4,2	18,4	222,4
3 250-<3 500	188,4	0,1	0,5	1,5	2,7	13,0	170,6
3 500-<3 750	136,5	0,0	0,3	0,9	1,5	10,4	123,3
3 750-<4 000	116,3	0,1	0,2	0,9	1,0	6,6	107,5
4 000-<4 250	77,8	0,1	0,2	0,4	0,6	4,2	72,3
4 250-<4 500	68,4	0,0	0,2	0,3	0,5	3,0	64,4
4 500-<4 750	55,1	0,1	0,1	0,4	0,4	2,1	51,9
4 750-<5 000	39,5	0,0	0,1	0,2	0,3	1,5	37,4
≥5 000	204,2	0,0	0,4	1,1	1,5	4,7	196,4
Jaarloon (1 000 euro) ²⁾							
<2,5	440,6	326,6	52,0	16,5	6,8	7,6	31,0
2,5-< 5,0	360,4	239,5	56,1	15,9	5,9	11,2	31,8
5,0-< 7,5	280,7	117,0	93,6	17,8	5,9	14,9	31,4
7,5-<10,0	291,6	54,9	127,7	49,2	7,8	15,4	36,6
10,0-<12,5	300,5	26,2	108,9	81,2	17,4	16,4	50,5
12,5-<15,0	329,4	14,0	87,8	86,1	27,4	39,9	74,4
15,0-<17,5	373,9	9,3	61,4	83,4	31,3	56,9	131,8
17,5-<20,0	423,3	5,4	38,4	71,1	29,6	56,0	222,8
20,0-<22,5	433,5	3,6	23,1	53,7	29,1	54,0	269,9
22,5-<25,0	446,8	2,4	12,1	38,2	25,3	55,4	313,5
25,0-<27,5	469,2	1,7	7,7	27,5	19,7	51,8	360,9
27,5-<30,0	463,3	1,2	4,7	16,0	16,1	44,0	381,3
30,0-<32,5	415,7	0,8	3,2	9,9	13,0	35,6	353,2
32,5-<35,0	340,4	0,5	1,9	6,8	8,7	31,4	291,1
35,0-<37,5	279,3	0,6	1,4	4,1	6,1	26,2	240,9
37,5-<40,0	240,6	0,4	0,8	3,3	4,3	20,1	211,8
40,0-<42,5	200,6	0,2	0,6	1,7	3,5	15,5	179,1
42,5-<45,0	158,8	0,2	0,4	1,3	2,4	11,4	143,1
45,0-<47,5	127,5	0,1	0,3	1,0	1,6	10,3	114,2
47,5-<50,0	100,0	0,3	0,2	1,0	1,1	7,5	89,9
50,0-<52,5	87,4	0,2	0,2	0,4	1,0	5,2	80,5
52,5-<55,0	72,0	0,1	0,1	0,4	0,6	3,7	66,9
55,0-<57,5	61,7	0,1	0,1	0,4	0,4	2,8	57,8
57,5-<60,0	51,8	0,1	0,2	0,2	0,3	2,3	48,7
≥60,0	309,3	0,6	0,8	1,7	2,1	10,0	294,2

¹⁾ Maandloon exclusief overwerk.

²⁾ Jaarloon inclusief bijzondere beloningen en spaarloon.

Tabel 9
Werknemers met een loon rond het minimumloon, december 2002 (voorlopig)

	Totaal	≤ minimumloon		≤105% van het minimumloon		≤110% van het minimumloon		≤115% van het minimumloon	
		totaal	aandeel	totaal	aandeel	totaal	aandeel	totaal	aandeel
		x 1 000	%	x 1 000	%	x 1 000	%	x 1 000	%
Totaal	7 058,5	294,4	4,2	408,0	5,8	573,4	8,1	763,7	10,8
Geslacht									
Mannen	3 957,6	128,2	3,2	176,1	4,4	238,6	6,0	311,4	7,9
Vrouwen	3 100,8	166,2	5,4	231,8	7,5	334,8	10,8	452,3	14,6
Leeftijd									
≤24 jaar	1 168,3	131,0	11,2	170,0	14,6	214,1	18,3	268,7	23,0
25–34 jaar	1 790,9	52,2	2,9	78,3	4,4	121,9	6,8	167,4	9,3
35–44 jaar	1 895,7	48,5	2,6	71,1	3,8	107,8	5,7	150,8	8,0
45–54 jaar	1 541,4	38,8	2,5	56,7	3,7	84,1	5,5	116,9	7,6
55–64 jaar	634,8	19,4	3,1	26,2	4,1	37,5	5,9	50,5	8,0
≥65 jaar	27,3	4,4	16,1	5,6	20,5	8,0	29,3	9,5	34,8
Dienstverband									
Voltijd	3 914,8	89,6	2,3	122,5	3,1	168,6	4,3	233,1	6,0
Deeltijd	2 517,4	126,7	5,0	179,1	7,1	261,3	10,4	350,7	13,9
Flexibel	626,3	78,2	12,5	106,4	17,0	143,5	22,9	179,9	28,7
Cao-sector									
Particuliere bedrijven	4 911,8	246,3	5,0	335,8	6,8	469,4	9,6	620,8	12,6
Gesubsidieerde sector	1 128,0	34,7	3,1	52,8	4,7	77,7	6,9	109,0	9,7
Overheid	1 018,6	13,4	1,3	19,4	1,9	26,3	2,6	33,9	3,3
Bedrijfssector									
01–05 Landbouw en visserij	101,8	6,6	6,5	8,8	8,6	11,1	10,9	14,0	13,8
10–45 Industrie en bouwnijverheid	1 363,2	35,4	2,6	52,8	3,9	71,6	5,3	97,9	7,2
50–74 Commerciële dienstverlening	3 316,3	199,5	6,0	271,8	8,2	384,9	11,6	509,7	15,4
75–93 Niet-commerciële dienstverlening	2 277,2	52,8	2,3	74,5	3,3	105,7	4,6	142,2	6,2
Bedrijfstak									
10–14 Delfstoffenwinning	8,7	0,1	1,1	0,1	1,1	0,1	1,1	0,2	2,3
15–37 Industrie	921,4	27,1	2,9	41,3	4,5	57,3	6,2	77,7	8,4
40–41 Energie- en waterleidingbedrijven	30,2	0,2	0,7	0,2	0,7	0,2	0,7	0,2	0,7
45 Bouwnijverheid	402,9	8,1	2,0	11,1	2,8	14,1	3,5	19,8	4,9
50–52 Handel	1 202,3	88,9	7,4	118,6	9,9	161,3	13,4	218,7	18,2
55 Horeca	265,1	30,1	11,4	37,7	14,2	44,6	16,8	54,8	20,7
60–64 Vervoer en communicatie	450,6	21,2	4,7	26,4	5,9	35,4	7,9	46,7	10,4
65–67 Financiële instellingen	263,6	3,8	1,4	5,1	1,9	7,3	2,8	9,5	3,6
70–74 Zakelijke dienstverlening	1 134,8	55,5	4,9	84,1	7,4	136,3	12,0	179,9	15,9
75 Openbaar bestuur	519,2	7,2	1,4	9,7	1,9	11,5	2,2	14,0	2,7
80 Onderwijs	456,9	3,3	0,7	5,7	1,2	10,0	2,2	14,5	3,2
85 Gezondheids- en welzijnszorg	1 023,7	25,6	2,5	34,7	3,4	51,8	5,1	74,0	7,2
90–93 Cultuur en overige dienstverlening	277,4	16,6	6,0	24,5	8,8	32,5	11,7	39,7	14,3
Bedrijfsklasse									
15–16 Voedings- en genotmiddelenindustrie	140,4	4,9	3,5	6,6	4,7	8,1	5,8	10,7	7,6
22 Grafische industrie	79,0	2,0	2,5	2,5	3,2	3,5	4,4	4,4	5,6
23–25 Aardolie- en chemische industrie	109,9	1,6	1,5	2,2	2,0	3,0	2,7	4,0	3,6
27–35 Metaal- en elektrotechnische industrie	347,1	7,3	2,1	9,8	2,8	12,4	3,6	16,7	4,8
rest 15–37 Rest industrie	244,9	11,3	4,6	20,3	8,3	30,1	12,3	41,8	17,1
50 Autohandel en -reparatie	132,3	8,5	6,4	11,7	8,8	15,0	11,3	20,0	15,1
51 Groothandel	433,6	15,6	3,6	21,4	4,9	27,6	6,4	37,5	8,6
52 Detailhandel	636,3	64,7	10,2	85,5	13,4	118,7	18,7	161,3	25,3
60 Openbaar vervoer en wegvervoer	192,4	16,2	8,4	19,6	10,2	25,9	13,5	32,9	17,1
61–64 Rest vervoer en communicatie	258,2	5,0	1,9	6,7	2,6	9,5	3,7	13,8	5,3
72 Computerservice- en informatietechnologie	107,4	1,6	1,5	2,6	2,4	3,8	3,5	5,2	4,8
74501 Uitzendkrachten ¹⁾	208,5	12,5	6,0	24,0	11,5	39,4	18,9	53,2	25,5
747 Schoonmaakbedrijven	149,6	14,0	9,4	20,2	13,5	47,8	32,0	65,7	43,9
rest 70–74 Rest zakelijke dienstverlening	669,3	27,4	4,1	37,3	5,6	45,3	6,8	55,8	8,3
8511 Ziekenhuizen	286,2	6,2	2,2	7,1	2,5	8,9	3,1	11,4	4,0
8531 Verpleeg- en bejaardentehuizen	345,2	6,3	1,8	8,8	2,5	14,8	4,3	23,7	6,9
rest 85 Rest gezondheids- en welzijnszorg	392,2	13,2	3,4	18,9	4,8	28,1	7,2	38,9	9,9

¹⁾ Uitzendbureaus exclusief het stafpersoneel.

Afname banen in 2002 in Groot-Amsterdam

Gerda Gringhuis

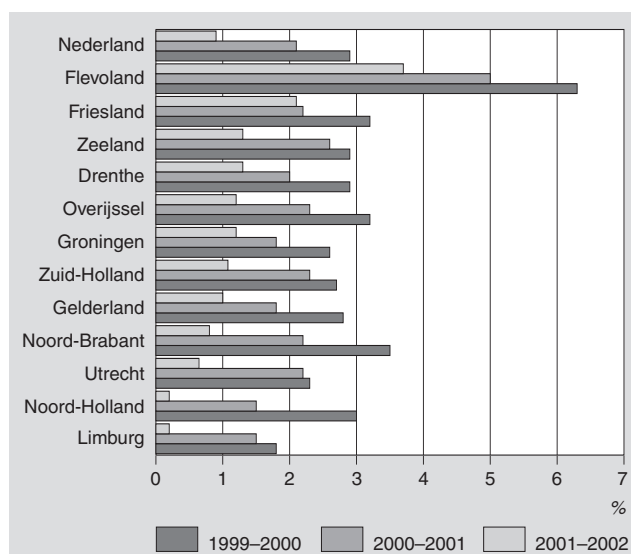
Eind december 2002 hadden werknemers in Nederland in totaal ruim 7 miljoen banen. Ten opzichte van december 2001 is het aantal banen toegenomen met bijna 60 duizend. Deze toename was aanzienlijk kleiner dan de toename van 141 duizend banen in 2001 en de toename van 195 duizend in 2000. De banengroei zwakte in 2002 af als gevolg van de verder teruggelopen economische groei. Hierdoor kwam de banengroei in Nederland uit op 0,9 procent. In alle provincies lag de banengroei lager dan in 2001. In een aantal Corop-gebieden nam het aantal banen in 2002 zelfs voor het eerst af. Opvallend was de afname van het totaal aantal banen in Groot-Amsterdam met 2,7 duizend, voornamelijk als gevolg van het verdwijnen van banen in de commerciële dienstverlening.

1. Verschillen in banengroei naar provincie

De drie provincies met de meeste banen eind 2002 zijn : Zuid-Holland met 1,5 miljoen banen, Noord-Holland met 1,3 miljoen en Noord-Brabant met 1,1 miljoen. De provincies Gelderland en Utrecht telden respectievelijk 0,8 en 0,6 miljoen banen.

Net als in 2001 was ook in 2002 de banengroei voor alle provincies lager dan in het voorgaande jaar. Flevoland laat al drie jaren achtereen de hoogste groei zien. In 2002 bedroeg de banengroei hier 3,7 procent, terwijl dit in 2001 nog 5,0 procent was. Ook Friesland deed het goed met een groei van 2,1 procent. De provincie Limburg stond de afgelopen drie jaren onder aan de ranglijst, de laatste twee jaren samen met Noord-Holland. Zowel in Limburg als in Noord-Holland nam de banengroei verder af van 1,5 procent in 2001 naar 0,2 procent in 2002. De provincies Zeeland, Drenthe, Overijssel, Groningen, Zuid-Holland en Gelderland lieten een banengroei zien, die boven het landelijke gemiddelde van 0,9 procent lag. De provincies Utrecht, Noord-Holland en Noord-Brabant kwamen uit op een banengroei beneden het landelijke gemiddelde.

1. Banengroei per provincie in procenten, 1999–2000, 2000–2001 en 2001–2002

Per saldo kwamen er in Zuid-Holland de meeste banen bij, namelijk 16 duizend banen. Noord-Brabant en Gelderland lieten een toename zien van 8 duizend banen. Net als in 2001 is het verschil tussen de in economisch opzicht belangrijke provincies Zuid-Holland en Noord-Holland opvallend. De toename van het aantal banen in Noord-Holland met 3 duizend lag aanzienlijk lager dan in Zuid-Holland.

2. Verschillen in banengroei naar Corop en economische activiteit

Ook binnen de provincies zijn er regionale verschillen in banengroei. Om deze verschillen in ontwikkeling van het aantal banen binnen de provincies nader te bekijken, is onderscheid gemaakt naar de zogenaamde Corop-gebieden (zie tabel 3 en 4).

De meeste banen kwamen voor in de Corop-gebieden Groot-Amsterdam (730 duizend), Utrecht (602 duizend), Groot-Rijnmond (590 duizend), met daarin de stad Rotterdam, en de Agglomeratie 's-Gravenhage (387 duizend). In de middelgrote Corop-gebieden Zuidoost-Noord-Brabant, Arnhem/Nijmegen, Noordoost-Noord-Brabant, Veluwe, West-Noord-Brabant en Zuid-Limburg, lag het banental in volgorde van afnemende omvang tussen de 350 duizend en 250 duizend banen.

De vier grootste Corop-gebieden worden allen gekenmerkt door relatief veel commerciële dienstverlening en weinig industrie en bouwnijverheid ten opzichte van de andere Corop-gebieden. In Utrecht en Groot-Rijnmond bevond meer dan de helft van de banen zich in de commerciële dienstverlening. Het ging hier voornamelijk om banen in de handel en de zakelijke dienstverlening. In Groot-Amsterdam was zelfs ruim 60 procent van het totaal aantal banen te vinden in de commerciële dienstverlening. De Agglomeratie 's-Gravenhage week daarvan af door een groot aandeel banen in het openbaar bestuur.

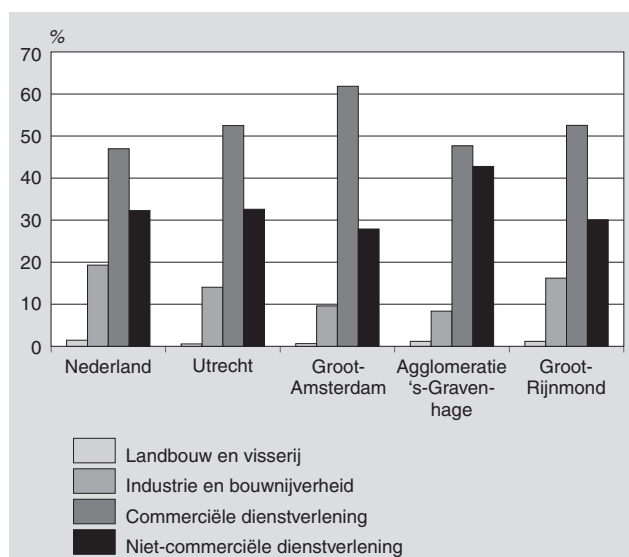
Forse daling aantal banen in Groot-Amsterdam

In de meeste Corop-gebieden kwam de banengroei in 2002 lager uit dan in het voorgaande jaar. In sommige Corop-gebieden was er zelfs een daling. Opvallend was de grote afname van het aantal banen in Groot-Amsterdam, het grootste Corop-gebied in de provincie Noord-Holland. In 2000 was de toename van het aantal banen in dit gebied met 25,1 duizend nog de omvangrijkste van het land. Het jaar daarna nam het aantal banen slechts met 9,2 duizend toe. In 2002 nam het aantal banen af met 2,7 duizend. Deze omslag was vooral te wijten aan de commerciële dienstverlening. In 2001 bleek dat de hoge banengroei in de commerciële dienstverlening vrijwel geheel was verdwenen. In 2002 verdwenen er 8,4 duizend banen in de commerciële dienstverlening, waarvan 2,6 duizend banen in de handel, 2,6 duizend in de transport en communicatiesector en 2,0 duizend in de financiële dienstverlening. Daarnaast gingen er ook nog eens 1,9 duizend banen in de industrie en bouwnijverheid verloren. Tegenover deze afname van banen stond een toename in de niet-commerciële sector met 7,8 duizend banen. Bij meer dan de helft hiervan ging het om nieuwe banen in de gezondheids- en welzijnszorg.

Banenverlies in commerciële dienstverlening

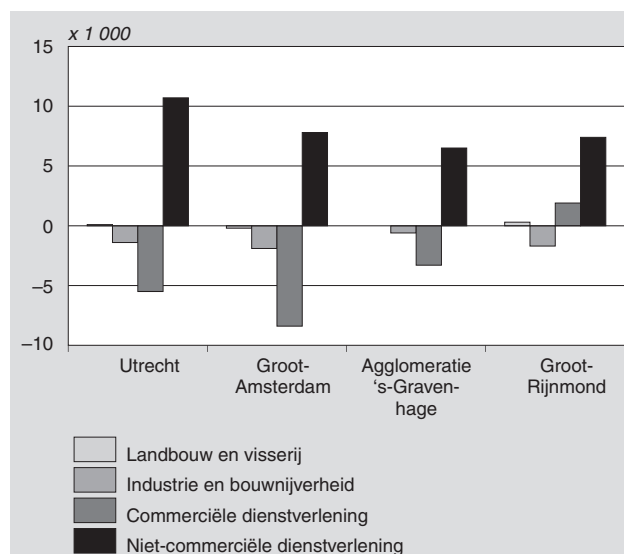
Na de forse banengroei in de commerciële dienstverlening gedurende de afgelopen jaren, was er in 2002 voor het eerst een afname van het totaal aantal banen in deze sector. In 2000 is het aantal banen met 117 duizend toegenomen, terwijl de toename van het aantal banen in 2001 nog maar 53 duizend bedroeg. In 2002 verdwenen er daarentegen 7 duizend banen in deze sector. Ook het aantal banen in de industrie en bouwnijverheid in Nederland is verder afgenomen. Na jaren van groei verdwenen er 3 duizend banen in 2001, in 2002 waren dat er zelfs 37 duizend. De enige banengroei vond in 2002 plaats in de niet-commerciële dienstverlening, waar er 105 duizend nieuwe banen bijkwamen. Hiervan kwamen er 60 duizend banen bij in de gezondheids- en welzijnszorg, 20 duizend in het openbaar bestuur en 17 duizend in het onderwijs.

2. Aandeel banen naar economische activiteit in Nederland en de vier grote Corop-gebieden, 2002

Ook de grote Corop-gebieden Utrecht en de Agglomeratie 's-Gravenhage lieten een afname zien van het aantal banen in de industrie en bouwnijverheid en in de commerciële dienstverlening. De niet-commerciële dienstverlening vertoonde daarentegen een toename. In Utrecht waren er in 2001 nog 12,9 duizend banen bijkomen. In 2002 waren dat er in totaal nog maar 3,9 duizend. Voornamelijk in de commerciële dienstverlening verdwenen er 5,6 duizend banen, waarvan 2,8 duizend banen in de zakelijke dienstverlening en 1,4 duizend in de transport en communicatie. Ook in de industrie en bouwnijverheid verdwenen banen, namelijk 1,3 duizend. In de niet-commerciële sector groeide het aantal banen daarentegen met 10,8 duizend. Dit betrof 4,3 duizend banen in

3. Mutaties banen naar economische activiteit in de vier grote Corop-gebieden, 2001-2002

het openbaar bestuur en 4,2 duizend banen in de gezondheids- en welzijnszorg. In de Agglomeratie 's-Gravenhage ontstonden per saldo 2,5 duizend banen. Het jaar ervoor waren dit er nog 8,3 duizend. In de commerciële sector nam het aantal banen af met 3,3 duizend, waarvan 1,6 duizend in de transport en communicatie en 1,0 duizend in de zakelijke dienstverlening. In de niet-commerciële sector nam het aantal banen toe met 6,5 duizend. De werkgelegenheid in het openbaar bestuur nam met 3,6 duizend banen toe. Het aantal banen in de gezondheids- en welzijnszorg steeg met 2,3 duizend.

Van de vier grootste Corop-gebieden viel Groot-Rijnmond op in positieve zin. In deze regio is het aantal banen in de commerciële dienstverlening met 1,9 duizend toegenomen. Deze toename kwam vooral voor rekening van de zakelijke dienstverlening. Daarbij kwam ook nog een toename van het aantal banen in de niet-commerciële dienstverlening van 7,4 duizend, waarvan 4,3 duizend in de gezondheids- en welzijnszorg. Tegenover deze toenames staan dalingen in andere sectoren, waaronder de industrie. De totale toename van banen in de regio Groot-Rijnmond kwam hiermee uit op 7,9 duizend banen. Vorig jaar waren dit er 12,0 duizend.

Banengroei bovengemiddeld in enkele kleine Corop-gebieden

Een aantal Corop-gebieden liet in 2002 een banengroei zien die aanzienlijk hoger lag dan het landelijk gemiddelde. Oost-Groningen, Zuidwest-Friesland, Zuidoost-Friesland, Noord-Drenthe, IJmond en Flevoland hadden een banengroei van meer dan 2,0 procent. In deze gebieden was er sprake van een positieve banengroei in de commerciële dienstverlening naast de algemene banengroei in

Staat 1
Mutaties banen van werknemers bij bedrijven en instellingen naar economische activiteit, december 2001 nv¹⁾ – 2002 v²⁾, december 2000 nv – 2001 v en december 1999 nv – 2000 v

	Mutatie 2001 nv – 2002 v	Mutatie 2000 nv – 2001 v	Mutatie 1999 nv – 2000 v
	x 1 000		
Totaal	59,9	141,2	194,9
Bedrijfssector			
01–05 Landbouw en visserij	-0,2	1,5	2,3
10–45 Industrie en bouwnijverheid	-37,4	-3,2	15,3
50–74 Commerciële dienstverlening	-7,2	52,8	116,6
75–93 Niet-commerciële dienstverlening	104,7	90,0	60,9

¹⁾ nv: nader voorlopig.

²⁾ v: voorlopig.

de niet-commerciële dienstverlening. De Corop-gebieden waar daarentegen het totaal aantal banen was afgenomen, waren behalve Groot-Amsterdam ook Delfzijl en omgeving, Zuidwest-Gelderland, Het Gooi en Vechtstreek en Zuid-Limburg. In deze gebieden was er sprake van een afname van het aantal banen in de industrie en bouwnijverheid en de commerciële dienstverlening. Deze afname is niet gecompenseerd door de toename van het aantal banen in de niet-commerciële dienstverlening.

Samenstelling van de uitkomsten

Deze gegevens zijn afkomstig uit de Enquête werkgelegenheid en lonen (EWL) van het CBS. Bij de EWL staan werknemers centraal, die in dienst zijn van bedrijven en instellingen. Werknemers zijn mensen die arbeid verrichten tegen loon of salaris. Omdat een werknemer bij meerdere bedrijven kan werken, hebben de uitkomsten betrekking op het totaal aantal banen van werknemers, en niet op het aantal werknemers. In deze aantallen banen tellen alle banen mee, ongeacht hun arbeidsduur. Ook banen van directeurs die tevens grootaandeelhouder zijn, worden meegeteld. De uitkomsten hebben betrekking op alle bedrijfstakken, met uitzondering van de bedrijfstakken personeel in dienst van huishoudens (sbi 95) en internationale gemeenschapsorganen (sbi 99) (CBS, 1993).

De EWL is een grootschalige enquête en beoogt alle bedrijven en instellingen met tien of meer werknemers waar te nemen. Uit de overige bedrijven en instellingen wordt een steekproef van gemiddeld 5 procent getrokken. De hier gepresenteerde cijfers over 2002 zijn gebaseerd op de waarneming van ruim 70 duizend bedrijven en instellingen die samen bijna 5,3 miljoen banen tellen ofwel 75 procent van het totaal. Door middel van ophogen en imputeren zijn schattingen bepaald voor de non-respons (ongeveer 700 duizend banen) en het deel dat niet in de steekproef valt (ongeveer 1,1 miljoen banen).

Met ingang van het samenstellen van de voorlopige cijfers over het verslagjaar 2000 is de methode van samenstellen van EWL-uitkomsten veranderd (CBS, 2001). Vanwege deze verandering zijn de EWL-uitkomsten over 2002 uitsluitend vergelijkbaar met de voorlopige en nader voorlopige uitkomsten over 2001 en 2000 en de nader voorlopige uitkomsten over 1999, en niet met de oudere uitkomsten vanaf 1995 tot en met de voorlopige over 1999. De nader voorlopige uitkomsten over 2001 die nu gepubliceerd worden, komen in de plaats van de eerder gepubliceerde voorlopige uitkomsten over 2001. Door nagekomen respons van bedrijven die in 2001 niet tijdig reageerden, is het mogelijk de voorlopige uitkomsten over 2001 te verbeteren.

De indeling naar economische activiteit van de gepubliceerde EWL-uitkomsten geeft de werkelijke situatie in het desbetreffende verslagjaar weer, zoals vastgelegd in het ABR. Is er bij een bedrijf sprake van meerdere economische activiteiten dan wordt het bedrijf ingedeeld volgens het zwaartepunt van de activiteiten. Bedrijven kunnen in de loop van de tijd van economische activiteit veranderen, bijvoorbeeld doordat het zwaartepunt verschuift of als gevolg van een fusie, overname of afsplitsing. Verschillen tussen de uitkomsten van 2001 en 2002 (voor zover gedetailleerd naar economische activiteit) kunnen daardoor twee oorzaken hebben: een reële ontwikkeling in de werkgelegenheid in de desbetreffende bedrijfstak en ontwikkelingen die veroorzaakt worden doordat niet alle bedrijven, inclusief voorgangers en opvolgers, beide jaren in dezelfde bedrijfstak zijn ingedeeld. Als een bedrijf eerst door het CBS is ingedeeld in de industrie, en het volgende jaar in de handel, heeft dit een negatief effect op de werkgelegenheidsontwikkeling in de industrie. Hetzelfde probleem doet zich voor bij de EWL-uitkomsten, gepubliceerd naar regionale indelingen zoals gemeenten, Corop-gebieden, provincies en rpa-gebieden. Door gemeentelijke herindelingen zijn uitkomsten van opeenvolgende jaren niet zondermeer vergelijkbaar. Om ontwikkelingen tussen jaren, voorzover gedetailleerd naar economische activiteit en/of re-

gionale indelingen te volgen, worden mutatiecijfers samengesteld die geschoond zijn voor dergelijke veranderingen in de indeling naar economische activiteit en gemeentelijke herindelingen. Deze mutatiecijfers zijn in de tabellen aangeduid met de term 'volgtijdelijk vergelijkbaar gemaakt'. Voor de regionale indeling beperkt deze actie zich tot gemeenten die als geheel bij een herindeling zijn betrokken. Situaties waarbij slechts een deel van een gemeente is betrokken, blijven buiten beschouwing. Alle grenswijzingen tussen gemeenten vermeldt het CBS in de publicatie Demografische kerncijfers per gemeente (CBS, 2002b).

Meer (gedetailleerde) cijfers beschikbaar op StatLine (www.cbs.nl)

De hier gepubliceerde EWL-uitkomsten vormen slechts een deel van de gegevens die vrij beschikbaar zijn. In StatLine, de elektronische database van het CBS, is het mogelijk om de banen van werknemers uit te splitsen naar rpa-gebieden en gemeenten, eventueel gekruist met sbi. Voor extra informatie die niet in StatLine is opgenomen, kunt u contact opnemen met de betaaltelefoon van het CBS, telefoon 0900-0227.

Begrippen

Algemeen Bedrijfsregister (ABR)

Het register van het CBS dat alle bedrijven en instellingen in Nederland bevat. Van elk bedrijf zijn hierin diverse administratieve gegevens opgenomen, zoals naam, adres en telefoonnummer. Daarnaast staan in dit register enkele voor statistiek relevante kenmerken van bedrijven, zoals economische activiteit (sbi), grootteklasse, sectorcode-ABR en vestigingsgemeente.

Baan

Een werkring van een werknemer. Als iemand meer dan één werkring heeft, telt elke werkring als een afzonderlijke baan.

RPA-gebieden

De indeling in werkgebieden van de Regionale Platforms voor de Arbeidsmarkt.

Standaard bedrijfsindeling (sbi)

Voor de indeling naar economische activiteit wordt de Standaard bedrijfsindeling 1993 gebruikt. Dit is een CBS-indeling waarbij de economische activiteit van een bedrijf gekenmerkt wordt door het voortgebrachte product, de in het productieproces gebruikte grondstoffen en hulpdiensten, en de aard van het productieproces. De Standaard bedrijfsindeling heeft een hiërarchische opbouw. Het hoogste niveau is een indeling in vier bedrijfssectoren. Deze bedrijfssectoren zijn onderverdeeld in zestien bedrijfstakken, die op hun beurt weer gesplitst zijn in bedrijfsklassen en bedrijfsgroepen. De onderscheiden groepen zijn genummerd met sbi-codes.

Werknemers

Mensen die arbeid verrichten op basis van loon of salaris.

Literatuur

CBS, 1993, Standaard Bedrijfs Indeling 1993, Index per bedrijfs(sub)klasse.

CBS, 2001, Banen, lonen en arbeidsduur van werknemers, 1999–2000. In: Sociaal-economische maandstatistiek december 2001, blz. 30–43.

CBS, 2002a, Vertraagde banengroei in 2001 in alle provincies. In: Sociaal-economische maandstatistiek november 2002, blz. 9–17.

CBS, 2002b, Grenswijzigingen tussen resp. opheffing, samenvoeging en nieuwvorming van gemeenten, 1 januari 2002. In: Demografische kerncijfers per gemeente 2002, blz. 7.

Tabel 1
Banen van werknemers bij bedrijven en instellingen naar economische activiteit en provincie, 31 december 2002 (voorlopig) en 31 december 2001 (nader voorlopig, volgtijdelijk vergelijkbaar gemaakt m.b.t. sbi en gemeente ¹⁾ met 2002 (voorlopig))

		Totaal	Provincie											
		Gr	F	D	O	Fle	Gld	U	NH	ZH	Z	NB	L	
		<i>x 1 000</i>												
<i>Banen van werknemers 2002 (voorlopig)</i>														
01-93	Totaal	7 058,5	229,2	235,8	174,2	455,1	111,5	800,1	602,3	1 266,3	1 522,5	139,3	1 058,3	464,0
01-05	Landbouw en visserij	101,8	1,7	5,2	2,8	4,9	2,8	11,0	3,5	14,0	29,1	2,7	14,9	9,2
10-45	Industrie en bouwnijverheid	1 363,2	47,9	53,5	41,3	116,6	18,8	171,0	85,7	169,4	238,0	32,0	274,3	114,7
10-14	Delfstoffenwinning	8,7	x	0,2	x	x	x	x	x	1,5	1,8	x	0,3	0,7
15-37	Industrie	921,4	32,9	36,8	27,3	81,9	12,6	118,6	50,3	108,5	140,2	22,1	201,0	89,2
40-41	Energie- en waterleidingbedrijven	30,2	x	1,2	x	x	x	x	x	4,8	5,5	x	4,5	2,6
45	Bouwnijverheid	402,9	12,1	15,3	11,4	32,2	6,0	48,6	33,3	54,6	90,5	8,2	68,5	22,2
50-74	Commerciële dienstverlening	3 316,3	92,7	95,7	69,0	188,6	55,1	346,1	317,7	687,6	743,4	58,1	468,4	194,0
50-52	Handel	1 202,2	32,5	37,8	29,1	74,8	23,7	140,3	102,7	216,5	259,8	24,1	189,7	71,3
55	Horeca	265,1	7,0	9,0	6,7	16,0	3,6	27,7	20,0	58,3	49,7	8,1	38,0	21,1
60-64	Vervoer en communicatie	450,6	14,3	11,1	6,7	24,0	5,6	38,9	35,1	109,5	111,7	7,9	57,6	28,4
65-67	Financiële dienstverlening	263,6	5,1	9,5	4,5	10,8	2,7	23,5	36,4	72,1	53,1	3,2	29,2	13,5
70-74	Zakelijke dienstverlening	1 134,8	33,8	28,3	22,1	63,0	19,5	115,6	123,5	231,2	269,2	14,9	153,8	59,7
75-93	Niet-commerciële dienstverlening	2 277,2	86,9	81,4	61,0	145,1	34,7	272,1	195,5	395,3	512,0	46,4	300,6	146,1
75	Openbaar bestuur	519,2	16,4	15,7	14,5	25,5	8,6	59,8	45,4	90,3	140,3	9,8	63,2	29,7
80	Onderwijs	456,9	22,2	16,8	9,8	34,2	8,0	55,7	41,1	72,5	97,1	8,2	61,8	29,6
85	Gezondheids- en welzijnszorg	1 023,7	41,1	39,6	29,7	71,0	14,0	126,9	84,5	167,9	213,6	23,1	139,6	72,6
90-93	Cultuur en overige dienstverlening	277,4	7,3	9,3	7,1	14,4	4,2	29,6	24,5	64,6	61,0	5,4	36,1	14,2
<i>Banen van werknemers 2001 (nader voorlopig), volgtijdelijk vergelijkbaar gemaakt m.b.t. sbi en gemeente ¹⁾ met 2002 (voorlopig)</i>														
01-93	Totaal	6 998,6	226,5	231,0	171,9	449,8	107,5	792,5	598,4	1 263,5	1 506,3	137,4	1 050,4	463,3
01-05	Landbouw en visserij	101,9	1,7	5,1	3,0	4,7	3,0	11,0	3,4	14,4	29,2	2,8	14,5	9,2
10-45	Industrie en bouwnijverheid	1 400,6	49,3	53,9	42,1	119,7	18,7	177,5	87,0	175,1	241,9	32,0	283,8	119,7
10-14	Delfstoffenwinning	8,6	x	0,2	x	x	x	x	x	1,6	1,7	x	0,4	0,7
15-37	Industrie	948,9	34,0	36,8	27,6	84,3	12,7	122,8	51,8	112,5	142,9	21,8	209,0	92,8
40-41	Energie- en waterleidingbedrijven	31,0	x	1,2	x	x	x	x	x	5,5	5,8	x	4,3	2,5
45	Bouwnijverheid	412,0	12,4	15,7	12,2	32,8	5,8	50,7	33,2	55,5	91,5	8,4	70,2	23,7
50-74	Commerciële dienstverlening	3 323,5	92,8	94,4	68,1	186,3	54,2	345,1	323,3	697,2	743,6	58,3	465,7	194,6
50-52	Handel	1 199,9	32,1	36,5	28,7	73,5	23,3	139,1	103,7	218,2	259,0	23,9	190,3	71,6
55	Horeca	265,8	7,2	8,9	6,7	16,1	3,3	27,9	19,7	58,9	49,5	8,4	37,8	21,3
60-64	Vervoer en communicatie	457,7	15,2	11,1	7,1	24,5	5,4	38,7	36,5	112,0	113,6	7,8	57,5	28,3
65-67	Financiële dienstverlening	271,8	5,3	9,7	4,6	11,0	2,7	25,1	37,1	75,2	53,8	3,5	30,1	13,7
70-74	Zakelijke dienstverlening	1 128,3	33,0	28,2	21,1	61,2	19,4	114,3	126,3	232,8	267,7	14,7	150,1	59,7
75-93	Niet-commerciële dienstverlening	2 172,5	82,7	77,7	58,8	139,2	31,6	259,0	184,7	376,9	491,6	44,4	286,3	139,7
75	Openbaar bestuur	499,6	16,0	15,3	14,2	25,3	7,9	58,5	41,1	86,7	134,5	9,6	61,6	28,8
80	Onderwijs	439,9	21,2	16,2	9,6	33,3	7,4	53,2	39,8	69,6	93,8	7,9	59,4	28,5
85	Gezondheids- en welzijnszorg	963,3	38,5	36,8	28,3	66,4	12,4	118,6	80,4	157,9	203,1	21,7	130,7	68,5
90-93	Cultuur en overige dienstverlening	269,7	6,9	9,3	6,7	14,2	3,9	28,6	23,5	62,6	60,1	5,2	34,7	13,9

¹⁾ Zie hiervoor de toelichting in het artikel onder het kopje 'Samenstelling van de uitkomsten'.

Tabel 2
Mutaties banen van werknemers bij bedrijven en instellingen naar economische activiteit en provincie tussen 31 december 2001 (nader voorlopig, volgtijdelijk vergelijkbaar gemaakt m.b.t. sbi en gemeente ¹⁾ met 2002 (voorlopig)) en 31 december 2002 (voorlopig)

		Totaal	Provincie												
			Gr	F	D	O	Fle	Gld	U	NH	ZH	Z	NB	L	
		<i>x 1 000</i>													
		<i>Mutaties banen van werknemers 2001 (nader voorlopig, volgtijdelijk vergelijkbaar met 2002 (voorlopig))–2002 (voorlopig)</i>													
01–93	Totaal	59,9	2,7	4,8	2,3	5,3	4,0	7,6	3,9	2,8	16,2	1,8	7,9	0,7	
01–05	Landbouw en visserij	–0,2	0,0	0,0	–0,1	0,2	–0,1	0,0	0,1	–0,4	–0,1	0,0	0,4	0,0	
10–45	Industrie en bouwnijverheid	–37,4	–1,4	–0,4	–0,8	–3,1	0,1	–6,5	–1,3	–5,7	–3,9	0,0	–9,5	–5,0	
10–14	Delfstoffenwinning	0,1	x	0,0	x	x	x	x	x	–0,1	0,1	x	0,0	0,1	
15–37	Industrie	–27,6	–1,1	0,1	–0,3	–2,4	–0,1	–4,2	–1,5	–4,0	–2,7	0,2	–7,9	–3,6	
40–41	Energie- en waterleidingbedrijven	–0,8	x	–0,1	x	x	x	x	x	–0,7	–0,3	x	0,1	0,1	
45	Bouwnijverheid	–9,1	–0,3	–0,4	–0,7	–0,6	0,2	–2,1	0,1	–0,9	–1,0	–0,2	–1,7	–1,5	
50–74	Commerciële dienstverlening	–7,2	–0,2	1,3	0,9	2,3	0,9	1,0	–5,6	–9,5	–0,2	–0,2	2,7	–0,6	
50–52	Handel	2,4	0,4	1,2	0,4	1,3	0,4	1,2	–1,0	–1,7	0,8	0,1	–0,5	–0,2	
55	Horeca	–0,7	–0,1	0,1	0,0	–0,1	0,3	–0,2	0,3	–0,7	0,1	–0,3	0,1	–0,2	
60–64	Vervoer en communicatie	–7,1	–1,0	0,0	–0,4	–0,5	0,1	0,2	–1,4	–2,5	–1,9	0,1	0,2	0,0	
65–67	Financiële dienstverlening	–8,3	–0,2	–0,2	–0,1	–0,3	0,0	–1,5	–0,7	–3,1	–0,8	–0,3	–0,8	–0,3	
70–74	Zakelijke dienstverlening	6,5	0,8	0,2	1,0	1,8	0,2	1,3	–2,8	–1,6	1,5	0,3	3,8	0,0	
75–93	Niet-commerciële dienstverlening	104,7	4,3	3,8	2,3	5,9	3,1	13,1	10,8	18,4	20,4	2,0	14,3	6,3	
75	Openbaar bestuur	19,5	0,4	0,4	0,3	0,2	0,6	1,3	4,3	3,6	5,8	0,1	1,6	0,9	
80	Onderwijs	17,0	0,9	0,6	0,2	0,9	0,6	2,5	1,3	2,8	3,3	0,3	2,5	1,1	
85	Gezondheids- en welzijnszorg	60,4	2,6	2,8	1,4	4,6	1,6	8,3	4,2	10,0	10,5	1,4	8,9	4,1	
90–93	Cultuur en overige dienstverlening	7,8	0,3	0,0	0,3	0,2	0,3	1,0	1,0	2,0	0,9	0,2	1,4	0,3	

¹⁾ Zie hiervoor de toelichting in het artikel onder het kopje 'Samenstelling van de uitkomsten'.

Tabel 3
Banen van werknemers bij bedrijven en instellingen naar Corop en economische activiteit, 31 december 2002 (voorlopig) en 31 december 2001 (nader voorlopig, volgtijdelijk vergelijkbaar gemaakt m.b.t. sbi en gemeente ¹⁾ met 2002 (voorlopig))

	Totaal	Economische activiteit					
		Landbouw en visserij		Industrie en bouwnijverheid			
		Totaal	Totaal	Delfstoffenwinning	Industrie	Energie- en waterleiding-bedrijven	Bouwnijverheid
<i>Banen van werknemers 2002 (voorlopig)</i>							<i>x 1 000</i>
Totaal	7 058,5	101,8	1 363,2	8,7	921,4	30,2	402,9
1 Oost-Groningen	46,7	0,4	12,9	x	9,8	x	2,8
2 Delfzijl en omgeving	16,8	0,2	5,3	x	4,2	x	0,8
3 Overig Groningen	165,6	1,1	29,7	x	18,9	x	8,5
4 Noord-Friesland	125,2	3,2	25,0	x	16,3	x	7,5
5 Zuidwest-Friesland	34,9	0,6	9,4	x	6,4	x	3,0
6 Zuidoost-Friesland	75,7	1,4	19,0	x	14,1	x	4,9
7 Noord-Drenthe	69,8	0,7	11,9	x	6,5	x	3,8
8 Zuidoost-Drenthe	56,9	1,4	17,7	x	12,5	x	4,5
9 Zuidwest-Drenthe	47,5	0,7	11,7	x	8,3	x	3,1
10 Noord-Overijssel	148,8	1,6	34,5	x	22,9	x	10,2
11 Zuidwest-Overijssel	60,4	1,2	14,9	x	11,1	x	3,6
12 Twente	246,0	2,1	67,1	x	47,8	x	18,3
13 Veluwe	268,8	3,1	52,1	x	34,9	x	16,7
14 Achterhoek	147,4	2,3	43,1	x	32,5	x	9,9
15 Arnhem/Nijmegen	303,1	2,4	54,9	0,1	37,1	2,3	15,3
16 Zuidwest-Gelderland	80,8	3,2	21,0	x	14,1	x	6,6
17 Utrecht	602,3	3,5	85,7	x	50,3	x	33,3
18 Kop van Noord-Holland	123,4	6,1	22,8	x	12,7	x	9,3
19 Alkmaar en omgeving	87,4	1,4	14,0	x	8,7	x	4,8
20 IJmond	67,9	0,5	19,9	x	14,9	x	4,0
21 Agglomeratie Haarlem	89,0	0,2	11,5	x	7,7	x	3,4
22 Zaanstreek	60,6	0,3	15,5	x	10,0	x	5,2
23 Groot-Amsterdam	730,2	4,6	70,3	0,2	43,4	2,7	23,9
24 Het Gooi en Vechtstreek	107,8	0,8	15,3	x	11,1	x	4,0
25 Agglomeratie Leiden en Bollenstreek	158,6	2,8	26,9	x	17,7	x	8,4
26 Agglomeratie 's-Gravenhage	386,9	4,6	32,4	0,7	15,3	1,2	15,3
27 Delft en Westland	102,4	9,3	15,5	x	8,9	x	5,7
28 Oost-Zuid-Holland	124,8	3,9	24,4	x	14,1	x	9,8
29 Groot-Rijnmond	589,5	6,9	95,6	0,3	58,9	2,6	33,8
30 Zuidoost-Zuid-Holland	160,2	1,7	43,3	x	25,4	x	17,5
31 Zeeuwsch-Vlaanderen	41,4	0,6	11,1	x	8,3	x	2,6
32 Overig Zeeland	97,8	2,1	20,9	x	13,7	x	5,6
33 West-Noord-Brabant	261,4	3,9	66,0	x	48,7	x	15,9
34 Midden-Noord-Brabant	186,8	2,2	42,4	x	30,1	x	11,8
35 Noordoost-Noord-Brabant	280,2	5,0	73,0	x	50,5	x	20,7
36 Zuidoost-Noord-Brabant	329,9	3,7	92,9	x	71,8	x	20,0
37 Noord-Limburg	120,5	6,4	31,0	0,2	25,6	0,3	4,9
38 Midden-Limburg	88,9	1,8	26,3	0,2	19,1	1,1	5,9
39 Zuid-Limburg	254,6	1,0	57,4	0,3	44,5	1,3	11,4
40 Flevoland	111,5	2,8	18,8	x	12,6	x	6,0
<i>Banen van werknemers 2001 (nader voorlopig), volgtijdelijk vergelijkbaar gemaakt m.b.t. sbi en gemeente ¹⁾ met 2002 (voorlopig)</i>							
Totaal	6 998,6	101,9	1 400,6	8,6	948,9	31,0	412,0
1 Oost-Groningen	45,4	0,4	13,2	x	10,1	x	2,8
2 Delfzijl en omgeving	17,1	0,2	5,3	x	4,3	x	0,8
3 Overig Groningen	164,0	1,1	30,7	x	19,6	x	8,8
4 Noord-Friesland	124,2	3,3	25,5	x	16,5	x	7,7
5 Zuidwest-Friesland	33,7	0,5	9,3	x	6,2	x	3,0
6 Zuidoost-Friesland	73,2	1,3	19,0	x	14,0	x	5,0
7 Noord-Drenthe	67,8	0,7	12,2	x	6,5	x	4,1
8 Zuidoost-Drenthe	56,7	1,4	18,1	x	12,8	x	4,9
9 Zuidwest-Drenthe	47,4	0,8	11,7	x	8,3	x	3,2
10 Noord-Overijssel	146,7	1,4	35,4	x	23,9	x	10,1
11 Zuidwest-Overijssel	60,0	1,3	15,1	x	11,3	x	3,6
12 Twente	243,1	2,0	69,2	x	49,0	x	19,1
13 Veluwe	267,3	3,1	54,8	x	36,7	x	17,6
14 Achterhoek	144,6	2,2	45,0	x	34,0	x	10,2
15 Arnhem/Nijmegen	299,3	2,5	55,8	0,2	37,7	2,2	15,7
16 Zuidwest-Gelderland	81,4	3,2	21,9	x	14,4	x	7,2
17 Utrecht	598,4	3,4	87,0	x	51,8	x	33,2
18 Kop van Noord-Holland	121,6	6,3	23,5	x	12,9	x	9,5
19 Alkmaar en omgeving	86,8	1,3	14,3	x	8,9	x	4,7
20 IJmond	66,6	0,5	19,9	x	15,0	x	4,0
21 Agglomeratie Haarlem	87,5	0,2	12,3	x	8,3	x	3,5
22 Zaanstreek	60,3	0,3	16,5	x	10,9	x	5,3
23 Groot-Amsterdam	732,9	4,9	72,2	0,3	44,6	3,1	24,2
24 Het Gooi en Vechtstreek	107,9	0,8	16,4	x	11,9	x	4,3
25 Agglomeratie Leiden en Bollenstreek	156,4	2,9	26,6	x	17,5	x	8,3
26 Agglomeratie 's-Gravenhage	384,4	4,6	33,0	0,6	15,4	1,1	16,0
27 Delft en Westland	101,9	9,2	15,9	x	9,2	x	5,7
28 Oost-Zuid-Holland	123,5	4,1	25,2	x	14,7	x	10,0
29 Groot-Rijnmond	581,5	6,6	97,3	0,3	60,6	2,7	33,7
30 Zuidoost-Zuid-Holland	158,7	1,8	43,9	x	25,7	x	17,8
31 Zeeuwsch-Vlaanderen	40,9	0,6	11,0	x	8,2	x	2,6
32 Overig Zeeland	96,5	2,1	21,0	x	13,6	x	5,8
33 West-Noord-Brabant	258,4	3,6	67,6	x	50,0	x	16,2
34 Midden-Noord-Brabant	183,5	2,1	44,3	x	31,7	x	12,2
35 Noordoost-Noord-Brabant	278,7	4,9	76,2	x	52,7	x	21,6
36 Zuidoost-Noord-Brabant	329,8	3,9	95,8	x	74,6	x	20,2
37 Noord-Limburg	119,1	6,4	32,0	0,1	26,2	0,3	5,3
38 Midden-Limburg	88,8	1,8	27,6	0,2	20,2	0,9	6,4
39 Zuid-Limburg	255,4	1,0	60,1	0,3	46,4	1,3	12,0
40 Flevoland	107,5	3,0	18,7	x	12,7	x	5,8

¹⁾ Zie hiervoor de toelichting in het artikel onder het kopje 'Samenstelling van de uitkomsten'.

Commerciële dienstverlening

Niet-commerciële dienstverlening

Commerciële dienstverlening						Niet-commerciële dienstverlening				
Totaal	Handel	Horeca	Vervoer en communicatie	Financiële instellingen	Zakelijke dienstverlening	Totaal	Openbaar bestuur	Onderwijs	Gezondheids- en welzijnszorg	Cultuur en overige dienstverlening
3 316,3	1 202,2	265,1	450,6	263,6	1 134,8	2 277,2	519,2	456,9	1 023,7	277,4
17,5	7,7	1,2	2,6	0,8	5,1	15,9	3,4	3,0	8,3	1,3
6,0	2,1	0,4	1,4	0,4	1,8	5,4	1,1	1,0	2,9	0,3
69,2	22,7	5,4	10,3	3,9	26,9	65,6	11,9	18,2	29,9	5,7
50,0	17,0	4,9	6,1	6,7	15,4	47,0	10,9	10,3	20,6	5,2
14,6	6,3	1,7	1,7	1,0	3,9	10,3	1,5	2,0	5,4	1,3
31,1	14,5	2,4	3,3	1,8	9,1	24,2	3,3	4,5	13,6	2,8
25,7	11,1	2,6	2,1	2,0	7,9	31,4	7,2	3,1	17,8	3,2
24,1	9,4	2,5	2,4	0,9	8,9	13,8	2,8	3,7	5,3	2,0
19,2	8,7	1,5	2,1	1,6	5,3	15,8	4,4	2,9	6,7	1,9
62,3	23,2	5,7	9,6	4,4	19,5	50,4	9,7	11,8	24,6	4,2
25,3	10,0	1,7	2,5	1,0	10,1	18,9	2,8	3,7	10,6	1,7
101,0	41,6	8,6	11,9	5,4	33,5	75,8	13,0	18,7	35,7	8,4
117,2	48,1	10,3	11,8	9,3	37,8	96,4	27,0	19,2	40,0	10,3
58,8	25,9	5,4	6,9	2,9	17,5	43,3	6,9	8,4	23,2	4,8
131,1	47,3	9,5	15,0	9,7	49,6	114,7	22,8	23,6	56,0	12,3
39,0	19,0	2,5	5,2	1,6	10,7	17,7	3,2	4,6	7,8	2,1
317,7	102,7	20,0	35,1	36,4	123,5	195,5	45,4	41,1	84,5	24,5
50,3	22,9	5,3	5,7	2,9	13,6	44,2	16,5	6,6	16,9	4,1
39,7	17,3	3,5	4,3	3,9	10,8	32,4	6,6	7,3	15,2	3,4
27,9	13,0	2,6	3,6	1,1	7,5	19,6	2,8	4,4	10,2	2,2
38,3	14,6	4,5	4,1	2,3	12,9	39,0	9,9	5,6	18,6	4,9
28,9	14,2	1,3	2,9	1,0	9,5	15,8	2,6	3,7	7,6	1,9
451,6	113,3	37,6	85,9	58,1	156,7	203,6	46,8	39,3	83,1	34,4
50,9	21,3	3,5	3,2	2,8	20,1	40,8	5,2	5,6	16,3	13,7
69,4	32,8	6,8	5,8	3,6	20,4	59,6	10,7	13,6	29,8	5,5
184,5	48,3	12,2	26,8	15,9	81,2	165,5	72,9	21,3	48,9	22,3
47,6	18,7	2,4	4,8	2,1	19,6	30,1	5,0	10,1	11,7	3,3
61,2	27,2	3,5	6,4	3,5	20,6	35,3	6,3	7,3	17,0	4,7
309,7	100,5	21,1	57,1	25,1	106,0	177,3	37,0	36,5	83,2	20,5
71,0	32,3	3,6	10,8	2,8	21,4	44,3	8,4	8,2	22,9	4,7
18,2	7,9	2,3	2,8	1,3	3,9	11,5	2,1	1,8	6,2	1,4
39,9	16,2	5,8	5,1	1,8	11,0	34,9	7,6	6,3	16,9	4,0
113,1	48,2	9,4	15,6	6,7	33,3	78,4	18,9	14,3	37,1	8,0
83,6	36,9	6,0	9,8	4,0	26,9	58,6	11,1	12,8	25,6	9,1
125,0	51,1	10,2	15,2	7,9	40,5	77,2	17,3	14,8	36,1	9,0
146,8	53,6	12,4	17,1	10,6	53,1	86,5	15,8	19,9	40,8	10,0
50,3	18,5	6,2	9,6	2,4	13,6	32,7	6,2	6,6	16,8	3,2
34,2	14,6	3,4	4,2	1,9	10,1	26,7	6,0	4,8	12,9	3,0
109,5	38,3	11,5	14,5	9,1	36,0	86,7	17,6	18,1	43,0	8,0
55,1	23,7	3,6	5,6	2,7	19,5	34,7	8,6	8,0	14,0	4,2
3 323,5	1 199,9	265,8	457,7	271,8	1 128,3	2 172,5	499,6	439,9	963,3	269,7
17,0	7,3	1,3	2,7	0,9	4,9	14,8	3,3	2,8	7,5	1,1
6,4	2,1	0,4	1,6	0,4	1,8	5,2	1,1	1,0	2,8	0,3
69,5	22,6	5,5	11,0	4,1	26,3	62,7	11,6	17,4	28,1	5,5
50,3	16,6	4,8	6,2	6,9	15,8	45,1	10,6	10,0	19,2	5,4
14,1	6,1	1,6	1,7	1,0	3,6	9,7	1,5	1,9	5,1	1,3
30,0	13,7	2,5	3,2	1,9	8,7	22,8	3,2	4,3	12,6	2,7
24,7	10,6	2,6	2,1	1,9	7,4	30,2	7,2	3,0	16,9	3,0
23,5	9,0	2,4	2,8	1,0	8,2	13,7	2,8	3,7	5,3	1,9
20,0	9,1	1,6	2,1	1,6	5,4	14,9	4,2	2,8	6,1	1,8
61,5	22,9	5,7	9,9	4,5	18,6	48,4	9,9	11,3	23,0	4,2
25,2	9,8	1,7	2,4	1,0	10,3	18,4	2,7	3,8	9,9	2,0
99,6	40,8	8,8	12,2	5,6	32,3	72,4	12,7	18,2	33,5	8,0
116,9	47,4	10,3	11,4	10,0	37,7	92,5	26,4	18,1	37,7	10,2
57,1	25,4	5,1	6,6	3,1	16,9	40,3	6,8	8,0	21,1	4,4
131,4	46,8	10,0	15,6	10,0	49,0	109,6	22,2	22,7	52,7	12,0
39,6	19,4	2,5	5,1	1,9	10,7	16,6	3,1	4,4	7,1	2,0
323,3	103,7	19,7	36,5	37,1	126,3	184,7	41,1	39,8	80,4	23,5
50,0	22,6	5,3	5,5	2,9	13,7	41,9	16,0	6,4	15,6	4,0
40,2	17,2	3,6	4,3	4,3	10,9	30,9	6,5	7,1	14,1	3,2
27,7	12,8	2,7	3,4	1,2	7,6	18,5	2,8	4,0	9,6	2,1
38,9	14,9	4,6	4,1	2,4	12,9	36,0	8,6	5,4	17,5	4,6
28,9	13,7	1,3	3,0	1,4	9,5	14,6	2,3	3,4	7,1	1,8
460,0	115,8	37,8	88,4	60,1	157,8	195,8	45,6	37,9	78,9	33,4
51,4	21,1	3,6	3,3	3,0	20,4	39,2	5,0	5,5	15,1	13,6
69,2	31,8	6,5	6,0	4,1	20,7	57,7	10,5	13,3	28,6	5,2
187,8	48,7	12,3	28,4	16,2	82,2	159,0	69,3	20,3	46,7	22,6
47,3	18,4	2,4	5,1	2,2	19,3	29,4	4,7	10,1	11,4	3,2
60,4	27,0	3,3	6,0	3,6	20,5	33,7	6,2	6,9	16,2	4,3
307,8	100,5	21,4	57,6	25,0	103,3	169,9	35,6	35,2	78,9	20,1
71,1	32,5	3,7	10,5	2,9	21,5	41,9	8,2	8,0	21,2	4,5
18,3	7,9	2,3	2,8	1,5	3,7	11,0	2,1	1,8	5,8	1,4
40,0	16,0	6,1	5,0	2,0	10,9	33,4	7,5	6,1	15,9	3,9
113,4	48,1	9,5	15,7	7,2	32,8	73,8	18,1	13,9	34,5	7,3
81,8	36,8	6,0	9,7	4,1	25,3	55,3	10,7	12,1	23,9	8,6
123,5	51,1	10,0	15,2	8,0	39,2	74,2	16,7	14,3	34,4	8,8
147,0	54,2	12,4	16,8	10,8	52,8	83,0	16,2	19,0	37,9	9,9
49,8	18,6	6,4	9,3	2,4	13,0	31,0	5,9	6,2	15,9	3,0
34,0	14,4	3,3	4,1	2,0	10,2	25,3	5,8	4,5	12,1	3,0
110,8	38,6	11,5	14,9	9,3	36,5	83,5	17,1	17,8	40,6	7,9
54,2	23,3	3,3	5,4	2,7	19,4	31,6	7,9	7,4	12,4	3,9

Tabel 4
Mutaties banen van werknemers bij bedrijven en instellingen naar Corop en economische activiteit tussen 31 december 2001 (nader voorlopig, volgtijdelijk vergelijkbaar gemaakt m.b.t. sbi en gemeente ¹⁾ met 2002 (voorlopig)) en 31 december 2002 (voorlopig)

	Totaal	Economische activiteit					
		Landbouw en visserij		Industrie en bouwnijverheid			
		Totaal	Totaal	Delfstoffenwinning	Industrie	Energie- en waterleiding-bedrijven	Bouwnijverheid
<i>x 1 000</i>							
<i>Mutaties banen van werknemers 2001 (nader voorlopig, volgtijdelijk vergelijkbaar met 2002 (voorlopig))–2001 (voorlopig)</i>							
Totaal	59,9	-0,2	-37,4	0,1	-27,6	-0,8	-9,1
1 Oost-Groningen	1,3	0,0	-0,3	x	-0,3	x	0,0
2 Delfzijl en omgeving	-0,2	0,0	-0,1	x	0,0	x	0,0
3 Overig Groningen	1,7	0,0	-1,0	x	-0,7	x	-0,3
4 Noord-Friesland	1,0	0,0	-0,6	x	-0,3	x	-0,2
5 Zuidwest-Friesland	1,2	0,0	0,2	x	0,2	x	0,0
6 Zuidoost-Friesland	2,6	0,1	0,0	x	0,1	x	-0,1
7 Noord-Drenthe	2,0	0,0	-0,3	x	0,0	x	-0,3
8 Zuidoost-Drenthe	0,2	-0,1	-0,5	x	-0,3	x	-0,4
9 Zuidwest-Drenthe	0,1	-0,1	0,0	x	0,0	x	0,0
10 Noord-Overijssel	2,2	0,1	-0,8	x	-1,0	x	0,1
11 Zuidwest-Overijssel	0,3	0,0	-0,2	x	-0,2	x	0,0
12 Twente	2,8	0,1	-2,1	x	-1,2	x	-0,8
13 Veluwe	1,6	0,0	-2,8	x	-1,8	x	-0,9
14 Achterhoek	2,8	0,1	-2,0	x	-1,5	x	-0,3
15 Arnhem/Nijmegen	3,8	-0,1	-0,9	0,0	-0,6	0,1	-0,4
16 Zuidwest-Gelderland	-0,5	-0,1	-0,9	x	-0,3	x	-0,5
17 Utrecht	3,9	0,1	-1,3	x	-1,5	x	0,1
18 Kop van Noord-Holland	1,8	-0,2	-0,6	x	-0,3	x	-0,2
19 Alkmaar en omgeving	0,6	0,0	-0,3	x	-0,3	x	0,0
20 IJmond	1,4	0,0	0,0	x	0,0	x	0,1
21 Agglomeratie Haarlem	1,5	0,0	-0,8	x	-0,6	x	-0,2
22 Zaanstreek	0,2	0,0	-1,0	x	-0,9	x	-0,1
23 Groot-Amsterdam	-2,7	-0,2	-1,9	-0,1	-1,2	-0,4	-0,2
24 Het Gooi en Vechtstreek	-0,1	0,0	-1,2	x	-0,8	x	-0,3
25 Agglomeratie Leiden en Bollenstreek	2,3	-0,1	0,2	x	0,2	x	0,1
26 Agglomeratie 's-Gravenhage	2,5	0,0	-0,6	0,1	-0,1	0,0	-0,7
27 Delft en Westland	0,6	0,0	-0,4	x	-0,3	x	-0,1
28 Oost-Zuid-Holland	1,4	-0,2	-0,8	x	-0,6	x	-0,1
29 Groot-Rijnmond	7,9	0,3	-1,7	0,0	-1,7	-0,1	0,1
30 Zuidoost-Zuid-Holland	1,6	-0,1	-0,6	x	-0,3	x	-0,3
31 Zeeuwsch-Vlaanderen	0,5	0,0	0,1	x	0,1	x	0,0
32 Overig Zeeland	1,3	0,0	-0,1	x	0,1	x	-0,2
33 West-Noord-Brabant	3,1	0,3	-1,5	x	-1,4	x	-0,3
34 Midden-Noord-Brabant	3,2	0,1	-1,9	x	-1,6	x	-0,4
35 Noordoost-Noord-Brabant	1,5	0,2	-3,2	x	-2,2	x	-0,9
36 Zuidoost-Noord-Brabant	0,1	-0,2	-2,9	x	-2,8	x	-0,2
37 Noord-Limburg	1,3	0,1	-0,9	0,0	-0,5	0,0	-0,4
38 Midden-Limburg	0,2	-0,1	-1,4	0,0	-1,1	0,2	-0,5
39 Zuid-Limburg	-0,8	0,0	-2,6	0,0	-2,0	-0,1	-0,6
40 Flevoland	4,0	-0,1	0,1	x	-0,1	x	0,2

¹⁾ Zie hiervoor de toelichting in het artikel onder het kopje 'Samenstelling van de uitkomsten'.

Commerciële dienstverlening						Niet-commerciële dienstverlening				
Totaal	Handel	Horeca	Vervoer en communicatie	Financiële instellingen	Zakelijke dienstverlening	Totaal	Openbaar bestuur	Onderwijs	Gezondheids- en welzijnszorg	Cultuur en overige dienstverlening
-7,2	2,4	-0,7	-7,1	-8,3	6,5	104,7	19,5	17,0	60,4	7,8
0,5	0,4	-0,1	-0,1	0,0	0,3	1,1	0,1	0,1	0,8	0,1
-0,4	0,0	0,0	-0,2	0,0	-0,1	0,2	0,0	0,0	0,1	0,0
-0,3	0,1	0,0	-0,7	-0,2	0,6	2,9	0,3	0,8	1,8	0,1
-0,3	0,3	0,1	-0,1	-0,1	-0,4	1,9	0,3	0,3	1,5	-0,1
0,5	0,2	0,1	0,0	0,0	0,2	0,5	0,1	0,1	0,3	0,0
1,1	0,7	-0,1	0,1	0,0	0,4	1,4	0,0	0,3	1,0	0,1
1,1	0,5	0,0	0,0	0,1	0,5	1,2	0,0	0,1	0,8	0,3
0,6	0,4	0,0	-0,3	-0,1	0,6	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0
-0,8	-0,5	-0,1	0,0	0,0	-0,1	0,9	0,2	0,1	0,6	0,0
0,8	0,3	0,0	-0,3	-0,1	0,9	2,0	-0,2	0,4	1,7	0,0
0,0	0,2	0,0	0,1	0,0	-0,2	0,5	0,1	-0,1	0,7	-0,2
1,4	0,8	-0,2	-0,3	-0,2	1,2	3,4	0,3	0,6	2,2	0,4
0,3	0,6	-0,1	0,4	-0,7	0,0	4,0	0,5	1,0	2,3	0,2
1,7	0,5	0,3	0,4	-0,2	0,7	3,0	0,2	0,4	2,1	0,4
-0,3	0,5	-0,5	-0,6	-0,3	0,6	5,1	0,5	0,9	3,3	0,3
-0,7	-0,5	0,0	0,1	-0,3	0,0	1,1	0,1	0,3	0,7	0,1
-5,6	-1,0	0,3	-1,4	-0,7	-2,8	10,8	4,3	1,3	4,2	1,0
0,4	0,3	0,0	0,1	0,0	-0,1	2,3	0,5	0,3	1,3	0,2
-0,5	0,1	-0,2	0,0	-0,4	0,0	1,5	0,1	0,2	1,0	0,2
0,2	0,3	-0,1	0,2	0,0	0,0	1,1	0,0	0,4	0,6	0,1
-0,6	-0,4	-0,1	0,0	-0,2	0,0	2,9	1,3	0,2	1,2	0,3
-0,1	0,5	0,0	-0,1	-0,3	-0,1	1,3	0,3	0,3	0,5	0,1
-8,4	-2,6	-0,2	-2,6	-2,0	-1,1	7,8	1,2	1,4	4,2	1,0
-0,5	0,2	-0,1	-0,2	-0,1	-0,3	1,6	0,2	0,1	1,2	0,1
0,2	1,0	0,3	-0,3	-0,4	-0,3	1,9	0,2	0,3	1,2	0,3
-3,3	-0,4	-0,1	-1,6	-0,2	-1,0	6,5	3,6	1,0	2,3	-0,3
0,2	0,3	0,0	-0,3	0,0	0,3	0,7	0,3	0,0	0,3	0,1
0,8	0,2	0,2	0,4	0,0	0,0	1,5	0,1	0,4	0,7	0,3
1,9	0,0	-0,3	-0,5	0,1	2,7	7,4	1,4	1,3	4,3	0,4
-0,1	-0,2	0,0	0,4	-0,1	-0,1	2,4	0,3	0,2	1,7	0,2
-0,1	-0,1	0,0	0,0	-0,2	0,2	0,5	0,0	0,1	0,5	0,0
0,0	0,2	-0,3	0,2	-0,1	0,0	1,5	0,1	0,2	1,0	0,2
-0,3	0,0	-0,1	-0,2	-0,5	0,5	4,6	0,8	0,4	2,6	0,7
1,8	0,1	0,1	0,2	-0,1	1,6	3,3	0,5	0,6	1,7	0,5
1,5	0,0	0,2	0,0	-0,1	1,4	3,0	0,6	0,5	1,7	0,2
-0,2	-0,6	0,0	0,2	-0,2	0,3	3,4	-0,4	0,9	2,9	0,1
0,5	-0,1	-0,3	0,3	0,0	0,6	1,7	0,3	0,4	0,9	0,2
0,2	0,2	0,1	0,1	-0,1	-0,2	1,4	0,2	0,3	0,8	0,1
-1,4	-0,3	0,0	-0,4	-0,2	-0,4	3,2	0,4	0,3	2,4	0,0
0,9	0,4	0,3	0,1	0,0	0,2	3,1	0,6	0,6	1,6	0,3

2. Tabellen

Sociaal-economische statistieken in StatLine

StatLine

De cijfers van het CBS zijn beschikbaar via internet. Via de website van het CBS kunt u toegang verkrijgen tot StatLine, de elektronische databank van het CBS. In StatLine vindt u statistische informatie over vele maatschappelijke en economische onderwerpen in de vorm van tabellen en grafieken. Deze resultaten kunt u gratis bekijken, printen of opslaan. Naast de mogelijkheid om te zoeken met trefwoorden, kan met behulp van een Webselector een keuze worden gemaakt uit alle publicaties die zijn opgenomen in StatLine.

Hoe vindt u sociaal-economische cijfers in StatLine?

In StatLine zijn veel cijfers over sociaal-economische onderwerpen te vinden. U vindt deze cijfers als volgt. Ga naar de openingspagina van de CBS homepage (www.cbs.nl), ga met de muis op 'Cijfers' in de linkerbalk staan en klik in het pop-up menu op 'StatLine databank'. U krijgt nu een scherm waarin wordt uitgelegd hoe u binnen StatLine kunt zoeken naar onderwerpen.

Klik in de tekst op het eerste woord 'StatLine'. U krijgt nu een scherm waarin u twee mogelijkheden hebt om StatLine te benaderen (*figuur 1*). Dit scherm kunt u overigens ook direct oproepen door op de homepage van het CBS op de rode tekst 'StatLine' aan de rechterkant te klikken. De eerste ingang tot StatLine is zoeken met een trefwoord. Als u een trefwoord intoetst en daarna op 'zoeken' klikt, selecteert een zoekmachine tabellen van StatLine-publicaties waarin het door u gekozen trefwoord voorkomt.

De tweede mogelijkheid is zelf te zoeken in de themaboom. U klikt dan op 'thema's', waarna de StatLine Webselector gestart wordt. U kunt dan snel gegevens vinden over sociaal-economische onderwerpen als u klikt op 'Arbeid, inkomen en sociale zekerheid'. Door op het plusje voor een geel mapje te klikken krijgt u de onderliggende thema's of publicaties te zien. De StatLine-publicaties zijn te herkennen aan het blauwe pijltje voor de titel. In de StatLine-publicaties kunt u zelf een tabel samenstellen door onderwerpen, detailleringen en periodes te selecteren.

In *figuur 2* is een voorbeeld gegeven. In de linkerhelft van het scherm staat het bovenste deel van het thema 'Arbeid, inkomen en sociale zekerheid'. Deze bevat zowel subthema's als publicaties. De publicatie 'Beroepsbevolking naar geslacht' is aangeklikt.

In het rechterdeel van het scherm staan de onderwerpen van deze publicatie: werkzame personen, beroepsbevolking, et cetera. Submappen in het rechterdeel opent u door op het 'plusje' te klikken. Rechtsboven staan naast de onderwerpen de detailleringen waaruit geselecteerd kan worden: persoonskenmerken (leeftijd, onderwijsniveau, herkomst, positie huishouden), geslacht en perioden. Wanneer u klaar bent met selecteren, klikt u op 'Gegevens tonen' en wordt de door u samengestelde tabel op het scherm getoond. Uiteraard kunt u deze tabel afdrukken of opslaan op schijf. Als u op het pictogram met de diskette ('Tabel bewaren') boven de tabel klikt, krijgt u de keuze om de tabel in Excel-formaat of in een ander formaat op te slaan.

Wat kunt u in StatLine vinden?

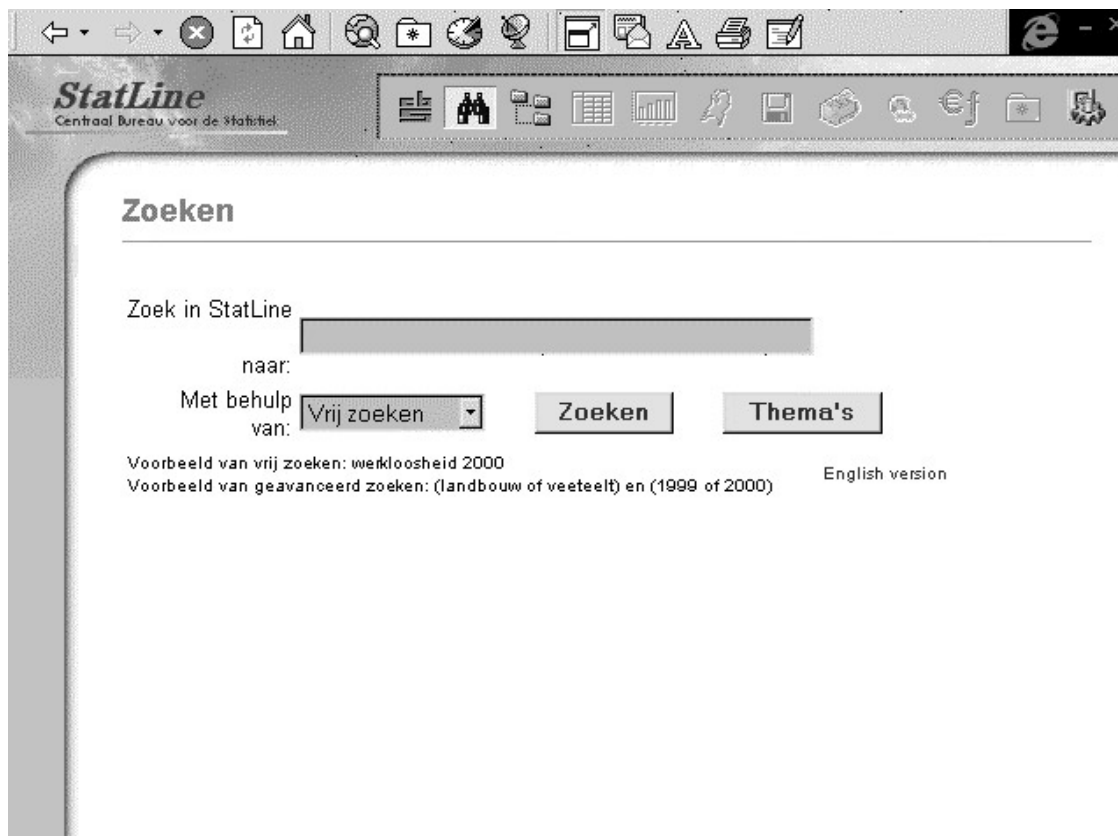
Er is een groot aantal StatLine-publicaties over sociaal-economische onderwerpen. De meeste vindt u onder de kop 'Arbeid, inkomen en sociale zekerheid'. Over arbeid zijn onder meer cijfers opgenomen over banen en lonen, en cao-gegevens, vacatures, beroepsbevolking, werkloosheid arbeidsomstandigheden en vakbeweging. Onder inkomen vindt u onder andere gegevens over inkomensverdelingen, samenstelling van het inkomen, koopkracht, vermogens en bestedingen. Onder sociale zekerheid staan publicaties over arbeidsongeschiktheid, werkloosheid, de bijstandswet en het ziekteverzuim.

Meer cijfers over sociaal-economische onderwerpen zijn te vinden bij 'Historische reeksen' (net onder 'Arbeid, inkomen en sociale zekerheid' in *figuur 2*). Hierin vindt u tijdreeksen vanaf 1899 voor een beperkt aantal onderwerpen. Cijfers per gemeente of andere regio's zijn behalve onder de thema's zelf ook te vinden bij het thema 'Nederland regionaal'.

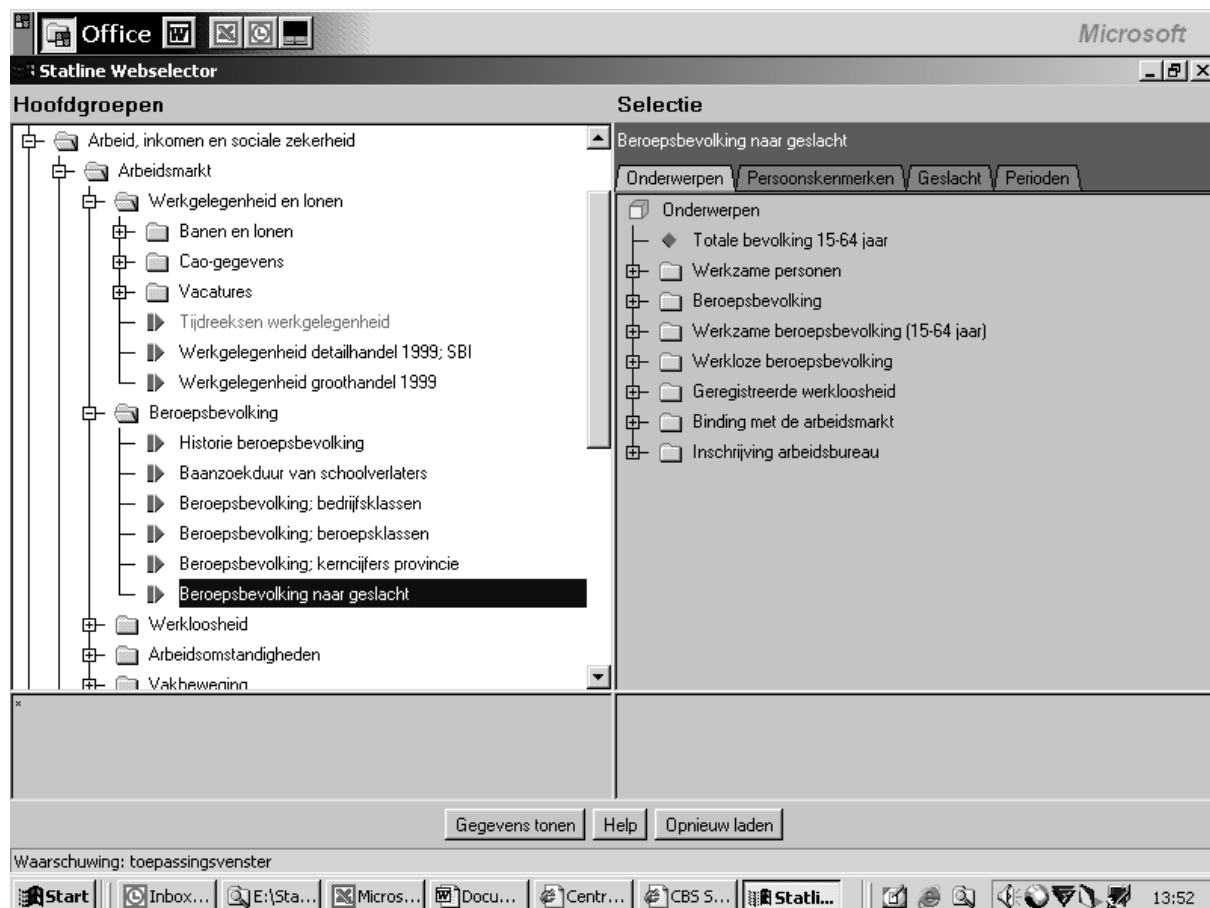
Nieuwe cijfers

De bestaande publicaties ondergaan regelmatig een update. Op de homepage van het CBS vindt u onder de rode tekst 'StatLine' de tekst 'updates'. Wanneer u hierop klikt verschijnt een overzicht van StatLine-publicaties die nieuw verschenen zijn en die een update hebben ondergaan.

Figuur 1

Figuur 2

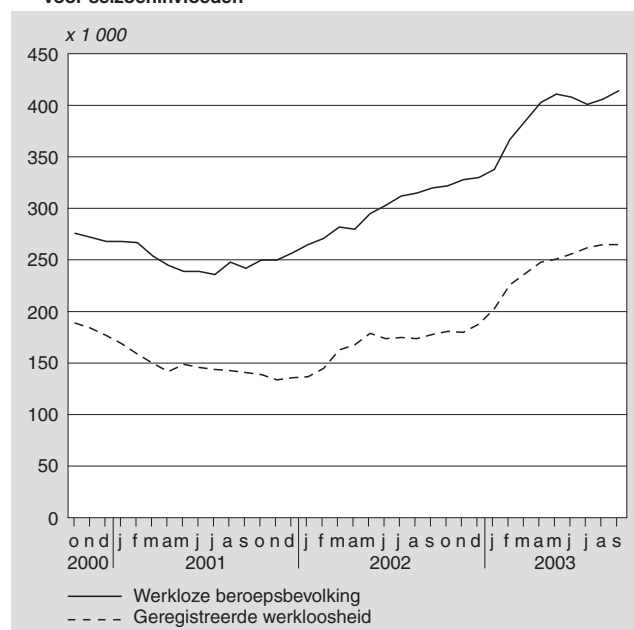

2.0 Kerncijfers

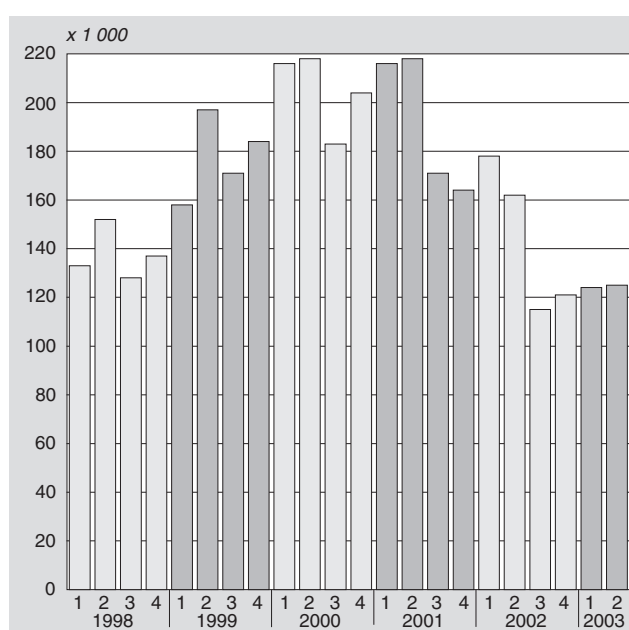
	Basis c.q. eenheid	2000	2001	2002	2002			2003		
					2e kw.	3e kw.	4e kw.	1e kw.	2e kw.	3e kw.
1. Werkgelegenheid en vacatures ¹⁾										
Werkzame personen	1 000	8 124	8 274*	8 349*
Werknemers	1 000	6 969	7 123*	7 190*
Zelfstandigen	1 000	1 155	1 151*	1 159*
Banen van werknemers	1 000	7 285	7 451*	7 509*	7 513*	7 538*	7 513*	7 482*	7 491*	7 493*
Landbouw en visserij	1 000	118	121*	122*	125*	127*	123*	113*	124*	124*
Industrie en bouwnijverheid	1 000	1 528	1 539*	1 515*	1 524*	1 517*	1 500*	1 477*	1 474*	1 464*
Commerciële dienstverlening	1 000	3 470	3 541*	3 531*	3 541*	3 537*	3 507*	3 493*	3 477*	3 465*
Niet-commerciële dienstverlening	1 000	2 169	2 250*	2 341*	2 323*	2 357*	2 382*	2 399*	2 416*	2 439*
Mannen	1 000	4 121	4 176*	4 179*	4 189*	4 191*	4 165*	4 135*	4 136*	4 130*
Vrouwen	1 000	3 164	3 275*	3 330*	3 324*	3 347*	3 348*	3 347*	3 355*	3 363*
Voltijd	1 000	4 131	4 168*	4 149*
Deeltijd	1 000	3 155	3 283*	3 360*
Vast	1 000	6 528	6 656*	6 721*
Flexibel	1 000	757	795*	788*
Vacatures	1 000	203	197	149	162	115	121	124	125	.
Landbouw en visserij	1 000	3	3	3	4	1	2	3	3	.
Industrie en bouwnijverheid	1 000	47	41	28	32	19	20	20	18	.
Commerciële dienstverlening	1 000	110	106	76	82	59	62	66	69	.
Niet-commerciële dienstverlening	1 000	42	47	42	44	36	37	34	35	.
2. Beroepsbevolking en werkloosheid										
Beroepsbevolking	1 000	7 188*	7 315*	7 444*	7 420*	7 534*	7 477*	7 442*	7 501*	7 555*
Mannen	1 000	4 277*	4 317*	4 366*	4 370*	4 407*	4 365*	4 329*	4 369*	4 389*
Vrouwen	1 000	2 911*	2 998*	3 077*	3 049*	3 126*	3 112*	3 112*	3 132*	3 166*
Werkzame beroepsbevolking	1 000	6 919*	7 064*	7 141*	7 132*	7 212*	7 159*	7 064*	7 098*	7 142*
Mannen	1 000	4 164*	4 209*	4 219*	4 230*	4 248*	4 205*	4 130*	4 164*	4 177*
Vrouwen	1 000	2 755*	2 856*	2 922*	2 902*	2 963*	2 954*	2 935*	2 934*	2 965*
Werkloze beroepsbevolking	1 000	269*	251*	302*	287*	322*	318*	377*	403*	413*
Mannen	1 000	113*	108*	147*	140*	159*	160*	200*	204*	212*
Vrouwen	1 000	156*	142*	155*	147*	163*	158*	178*	198*	201*
Geregistreerde werkloosheid	1 000	188	146	170	163	172	182	241	239	262
Mannen	1 000	98	77	91	87	94	100	139	135	144
Vrouwen	1 000	90	69	79	77	77	82	102	104	118
Geregistreerde werkloosheid	%	2,6	2,0*	2,3*	2,2*	2,3*	2,4*	3,2*	3,2*	3,5*
Mannen	%	2,3	1,8*	2,1*	2,0*	2,2*	2,3*	3,2*	3,1*	3,3*
Vrouwen	%	3,1	2,3*	2,6*	2,5*	2,5*	2,7*	3,3*	3,4*	3,8*

¹⁾ De gehele werkgelegenheid inclusief minder dan 12 uur.

1. Werkloze beroepsbevolking en geregistreerde werkloosheid (driemaandsgemiddelden onder de middelste maand) gecorrigeerd voor seizoeninvloeden

2. Vacatures, ultimo kwartaal

	Basis c.q. eenheid	2000	2001	2002	2002				2003		
					1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.	1e kw.	2e kw.	3e kw.
3. Collectieve arbeidsvoorwaarden en vakverenigingen											
Cao-lonen per uur incl. bijzondere beloningen	2000=100	100,0	104,4	108,2	106,9	107,8	108,9	109,2	110,5*	111,0*	111,7*
Particuliere bedrijven	2000=100	100,0	104,2	107,8	106,6	107,4	108,4	108,8	110,0*	110,3*	111,2*
Gesubsidieerde sector	2000=100	100,0	105,2	109,6	107,9	109,0	110,6	110,7	112,3*	112,3*	113,0*
Overheid	2000=100	100,0	104,4	109,0	107,8	108,5	109,5	110,0	111,2*	112,8*	112,9*
Leden van vakverenigingen ¹⁾	1 000	1 797	1 800	1 781	1 781	1 786	1 787	1 777	1 751	1 749	1 744
Verloren arbeidsdagen door stakingen ²⁾	1 000	9,4	45,1	245,5	26,7	218,5	0,2
4. Lonen en loonkosten											
Verdiende lonen per maand van Voltijdwerknemers ³⁾	euro	2 369*	2 516	.	1 206,60	1 206,60	1 231,80	1 231,80	1 249,20	1 249,20	1 264,80
Minimumloon per maand	euro	284,6	278,5	294,4
Aantal minimumloners	1 000	284,6	278,5	294,4
Loonkosten per uur in industrie en (bouw) nijverheid	euro	25,21*	26,50*	27,66*	27,19*	27,55*	27,94*	27,98*	28,24*	28,55*	28,78*
5. Inkomen, vermogen en consumptie											
Gemiddeld beschikbaar inkomen van huishoudens ⁴⁾	1 000 euro	24,8
Dynamische koopkrachtverandering ⁵⁾ , t.o.v. 1 jaar eerder	%	2,0
Gemiddeld vermogen per huishouden	1 000 euro	108	113*
Gemiddelde bestedingen per huishouden	1 000 euro	24,8
Consumptie (volumemutatie per persoon) ⁶⁾	%	2,8*	0,4*	0,3*	0,5*	0,0*	0,3*	0,3*	-0,2*	-1,9*	.
Consumentenvertrouwen ⁷⁾ , gem. saldo pos. en neg. antw.		25	-1	-20	-5	-17	-27	-32	-36	-36	-35
Consumentenprijsindex											
Alle huishoudens	2000=100	100,0	104,2	107,6	106,5	107,6	108,0	108,2	109,1	109,8	110,2
Geharmoniseerde index CPI, Nederland	1996=100	108,2	113,8	118,2	116,9	118,4	118,5	118,8	120,2	121,0	121,0
6. Sociale zekerheid											
WW uitkeringen ⁸⁾	1 000	204	176	182	180	179	184	204	238	247	.
WW uitkeringen seizoengecorrigeerd	1 000	204	176	183	172	185	191	204	227	253	.
Algemene bijstandswet, (incl. RWW) periodiek algemeen <65 jaar, thuiswonend	1 000	335	322	320	321	318	317	320	325	.	.
Arbeidsongeschiktheidsuitkeringen	1 000	942	970	987	985	988	988	993	992	989	.
Ziekteverzuim (exclusief overheid) ⁹⁾	%	6,1	6,1	.	6,5	6,0	5,6	6,1	6,0	5,3	.

¹⁾ Betreft vakverenigingen aangesloten bij de FNV, het CNV en de Vakcentrale MHP.

²⁾ De gegevens voor 2001 zijn exclusief de acties in verband met de CAO Ziekenhuizen. Ter voorkoming van onthulling van herkenbare afzonderlijke bedrijven zijn de gegevens van het derde en vierde kwartaal 2002 samengevoegd.

³⁾ De samenstelling is ingaande 1999 gewijzigd (zie art. 'Banen, lonen en arbeidsduur van werknemers' in de Sociaal-economische maandstatistiek, december 2001).

⁴⁾ Het besteedbaar inkomen is de som van inkomsten uit alle bronnen na aftrek van premies en belastingen.

⁵⁾ De ontwikkeling van werkelijk ondervonden koopkracht.

⁶⁾ Consumptie door huishoudens incl. Instellingen Zonder Winstoogmerk werkzaam ten behoeve van huishoudens (binnenlands). Het betreft hier mutaties t.o.v. de overeenkomstige periode voorgaand jaar.

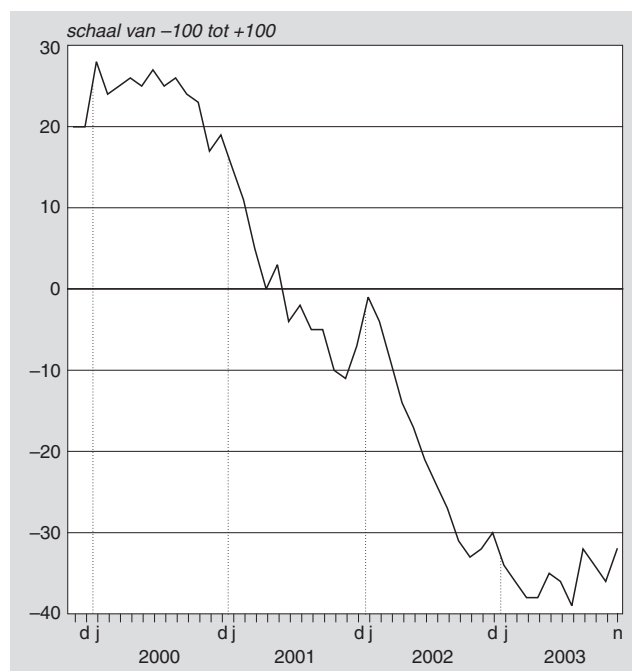
⁷⁾ Jaar- en kwartaalcijfers zijn berekend als een gewogen gemiddelde van het maandelijks vastgestelde consumentenvertrouwen. De index is weergegeven op een schaal van -100 tot +100.

⁸⁾ De WW-cijfers wijken af van eerder gepubliceerde cijfers.

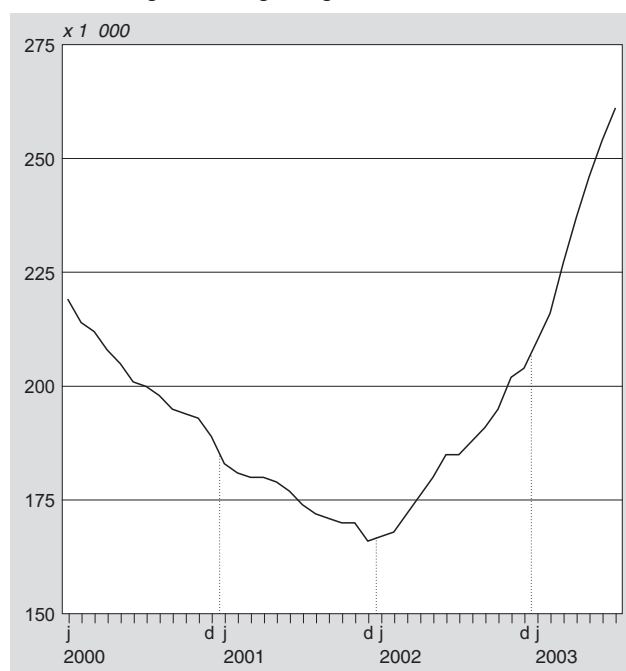
⁹⁾ In het verleden werd het aantal WW-uitkeringen gepubliceerd op transactiebasis. Hierbij werden uitkeringen gecorrigeerd met maximaal 6 maanden nagekomen informatie.

Inclusief verzuim als gevolg van zwangerschaps- en bevallingsverlof.

3. Index consumentenvertrouwen

4. WW-uitkeringen, seizoengecorrigeerd

2.1 Werkgelegenheid

Tabel 2.1.1
Werkzame beroepsbevolking ¹⁾

	Dec.– Febr.	Jan.– Mrt.	Febr.– Apr.	Mrt.– Mei	Apr.– Juni	Mei– Juli	Juni– Aug.	Juli– Sept.	Aug.– Okt.	Sept.– Nov.	Okt.– Dec.	Nov.– Jan.
<i>x 1 000</i>												
2000*	6 812	6 791	6 834	6 846	6 900	6 964	7 038	7 010	6 982	6 959	6 973	6 938
2001*	6 934	6 958	6 984	7 017	7 045	7 104	7 165	7 154	7 121	7 090	7 101	7 082
2002*	7 053	7 062	7 067	7 094	7 132	7 174	7 212	7 212	7 194	7 164	7 159	7 136
2003*	7 087	7 064	7 061	7 069	7 098	7 145	7 193	7 142	7 120			
<i>verandering t.o.v. een jaar eerder</i>												
2001*	122	167	150	171	145	140	127	144	139	131	128	144
2002*	119	104	83	77	87	70	47	58	73	74	58	54
2003*	34	2	-6	-25	-34	-29	-19	-70	-74			
<i>na verwijdering van seizoeninvloeden</i>												
2000*	6 868	6 846	6 889	6 885	6 913	6 922	6 952	6 942	6 941	6 954	6 969	6 966
2001*	6 990	7 013	7 039	7 056	7 058	7 062	7 079	7 086	7 080	7 084	7 097	7 110
2002*	7 108	7 117	7 122	7 134	7 145	7 131	7 126	7 144	7 153	7 159	7 155	7 164
2003*	7 143	7 120	7 115	7 109	7 111	7 103	7 107	7 074	7 079			

¹⁾ Werkzame beroepsbevolking van 15–64 jaar.

Bron: CBS, Enquête beroepsbevolking en arbeidsrekeningen.

Tabel 2.1.2
Werkzame beroepsbevolking ¹⁾

	2002*				2003*			
	Mei–Juli	Juni–Aug.	Juli–Sept.	Aug–Okt.	Mei–Juli	Juni–Aug.	Juli–Sept.	Aug–Okt.
<i>x 1 000</i>								
Totaal	7 174	7 212	7 212	7 194	7 145	7 193	7 142	7 120
15–24 jaar	884	909	895	857	851	884	852	818
25–44 jaar	3 943	3 945	3 941	3 954	3 902	3 901	3 890	3 883
45–64 jaar	2 346	2 357	2 376	2 382	2 392	2 408	2 400	2 419
Man	4 238	4 261	4 248	4 235	4 181	4 195	4 177	4 169
15–24 jaar	460	474	461	444	445	456	448	435
25–44 jaar	2 286	2 289	2 283	2 281	2 234	2 231	2 224	2 222
45–64 jaar	1 492	1 498	1 504	1 510	1 502	1 508	1 505	1 513
Vrouw	2 935	2 951	2 963	2 958	2 963	2 998	2 965	2 951
15–24 jaar	424	436	433	413	406	428	404	384
25–44 jaar	1 657	1 656	1 658	1 673	1 668	1 670	1 666	1 661
45–64 jaar	854	859	872	872	890	900	895	906

¹⁾ Werkzame beroepsbevolking van van 15–64 jaar naar geslacht en leeftijd, niet voor seizoen gecorrigeerde cijfers.

Bron: CBS, Enquête beroepsbevolking en arbeidsrekeningen.

Tabel 2.1.3
Banen van werknemers naar geslacht en bedrijfstak

	2001*		2002*			2003*		
	4e kwartaal	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal
<i>x 1 000</i>								
Totaal	7 490	7 472	7 513	7 538	7 513	7 482	7 491	7 493
Landbouw en visserij	124	113	125	127	123	113	124	124
Delfstoffenwinning	8	8	9	8	8	8	8	8
Industrie	1 052	1 047	1 043	1 029	1 018	1 016	1 012	998
Energie en water	36	36	35	36	35	35	35	35
Bouwnijverheid	446	430	437	443	439	417	419	424
Handel, horeca en reparatie	1 559	1 566	1 567	1 561	1 556	1 558	1 549	1 538
Vervoer en communicatie	468	466	466	467	460	457	457	457
Financiële en zakelijke diensten	1 516	1 507	1 509	1 510	1 491	1 477	1 470	1 470
Overheid	945	954	957	966	982	987	986	987
Zorg en overige diensten	1 335	1 346	1 365	1 390	1 401	1 412	1 430	1 452
Mannen	4 188	4 172	4 189	4 191	4 165	4 135	4 136	4 130
Landbouw en visserij	88	80	87	90	88	80	87	89
Delfstoffenwinning	7	7	7	7	7	7	7	7
Industrie	793	790	786	776	768	768	765	755
Energie en water	29	29	28	28	28	28	28	27
Bouwnijverheid	405	390	399	404	398	378	383	387
Handel, horeca en reparatie	819	828	833	830	822	825	825	818
Vervoer en communicatie	332	330	330	330	328	326	325	324
Financiële en zakelijke diensten	845	840	841	840	834	821	816	820
Overheid	525	526	526	530	535	536	535	535
Zorg en overige diensten	345	352	353	356	356	366	366	369
Vrouwen	3 302	3 300	3 324	3 347	3 348	3 347	3 355	3 363
Landbouw en visserij	37	32	38	37	35	33	37	36
Delfstoffenwinning	1	1	2	1	1	1	1	1
Industrie	258	257	257	254	250	248	247	243
Energie en water	7	7	7	7	7	7	7	8
Bouwnijverheid	41	39	38	39	41	39	36	37
Handel, horeca en reparatie	741	739	734	731	734	734	724	720
Vervoer en communicatie	136	135	136	137	132	131	132	133
Financiële en zakelijke diensten	671	668	668	669	657	656	654	650
Overheid	420	427	432	437	446	451	451	453
Zorg en overige diensten	990	995	1 013	1 035	1 045	1 046	1 064	1 083
<i>% verandering t.o.v. hetzelfde kwartaal van voorgaand jaar</i>								
Totaal	1,9	1,3	0,9	0,7	0,3	0,1	-0,3	-0,6
Landbouw en visserij	2,4	2,1	1,6	-0,3	-1,3	0,3	-0,7	-2,1
Delfstoffenwinning	-2,2	-1,6	1,5	1,0	0,6	-1,7	-2,8	-3,2
Industrie	-0,3	-0,8	-1,6	-2,5	-3,2	-2,9	-3,0	-3,1
Energie en water	-2,6	-3,0	-3,2	-2,2	-1,6	-1,0	-1,1	-1,6
Bouwnijverheid	1,7	1,1	0,3	-0,6	-1,6	-2,9	-4,1	-4,5
Handel, horeca en reparatie	1,7	1,3	0,8	0,3	-0,2	-0,5	-1,1	-1,5
Vervoer en communicatie	2,0	0,9	-0,2	-0,9	-1,7	-1,7	-1,8	-2,0
Financiële en zakelijke diensten	0,6	-0,5	-0,9	-1,1	-1,7	-2,0	-2,5	-2,6
Overheid	3,8	3,2	3,2	3,8	3,9	3,6	3,0	2,2
Zorg en overige diensten	4,4	3,8	4,0	4,7	4,9	4,8	4,7	4,4
Mannen	1,1	0,7	0,3	-0,1	-0,5	-0,9	-1,3	-1,4
Landbouw en visserij	6,2	3,3	-0,4	-0,2	0,6	-0,2	-0,1	-0,9
Delfstoffenwinning	-3,6	-0,6	1,8	0,1	-1,0	-2,0	-3,0	-3,7
Industrie	-1,4	-0,8	-1,3	-2,4	-3,2	-2,7	-2,7	-2,7
Energie en water	-3,0	-3,1	-4,1	-3,8	-2,9	-2,4	-2,7	-2,5
Bouwnijverheid	0,9	0,9	0,6	-0,5	-1,6	-3,2	-4,2	-4,4
Handel, horeca en reparatie	1,8	1,2	1,0	0,9	0,4	-0,4	-0,9	-1,5
Vervoer en communicatie	1,7	1,0	-0,4	-1,1	-1,3	-1,3	-1,4	-1,8
Financiële en zakelijke diensten	0,9	0,0	-0,6	-0,9	-1,4	-2,3	-2,9	-2,4
Overheid	2,1	1,8	1,9	1,8	1,9	1,9	1,7	1,0
Zorg en overige diensten	3,8	2,1	2,3	3,2	3,4	4,0	3,8	3,7
Vrouwen	2,9	2,0	1,7	1,7	1,4	1,4	0,9	0,5
Landbouw en visserij	-5,7	-0,7	6,6	-0,7	-5,8	1,6	-2,0	-4,9
Delfstoffenwinning	5,8	-6,4	-0,3	5,5	8,9	0,1	-1,6	-1,0
Industrie	3,2	-1,0	-2,5	-3,0	-3,4	-3,6	-3,9	-4,2
Energie en water	-0,7	-2,6	0,2	4,8	3,6	4,7	5,4	2,0
Bouwnijverheid	10,1	2,5	-2,0	-1,9	-0,8	-0,1	-3,5	-5,7
Handel, horeca en reparatie	1,6	1,5	0,6	-0,4	-0,9	-0,6	-1,3	-1,4
Vervoer en communicatie	2,7	0,5	0,3	-0,5	-2,7	-2,8	-2,8	-2,6
Financiële en zakelijke diensten	0,1	-1,1	-1,3	-1,5	-2,0	-1,7	-2,1	-3,0
Overheid	5,9	4,9	4,7	6,2	6,3	5,6	4,5	3,6
Zorg en overige diensten	4,5	4,5	4,6	5,2	5,5	5,2	5,1	4,7

Bron: CBS, Arbeidsrekeningen.

Tabel 2.1.4
Arbeidsvolume van werknemers naar geslacht en bedrijfstak

	2001*		2002*			2003*		
	4e kwartaal	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal
<i>1 000 arbeidsjaren</i>								
Totaal	5 769	5 761	5 778	5 787	5 760	5 730	5 727	5 721
Landbouw en visserij	91	82	89	91	90	82	88	90
Delfstoffenwinning	8	8	8	8	8	8	8	8
Industrie	924	922	917	905	897	895	890	877
Energie en water	33	33	33	33	33	32	32	32
Bouwnijverheid	422	406	413	419	415	393	396	400
Handel, horeca en reparatie	1 082	1 090	1 093	1 088	1 080	1 082	1 080	1 072
Vervoer en communicatie	388	387	388	388	383	381	381	381
Financiële en zakelijke diensten	1 187	1 184	1 180	1 178	1 165	1 156	1 147	1 145
Overheid	762	767	765	771	782	787	781	782
Zorg en overige diensten	871	882	892	906	909	913	924	935
Mannen	3 687	3 673	3 682	3 682	3 663	3 633	3 628	3 622
Landbouw en visserij	71	65	68	71	70	64	68	70
Delfstoffenwinning	7	7	7	7	7	7	7	7
Industrie	740	739	734	725	719	718	713	704
Energie en water	28	28	28	28	27	27	27	27
Bouwnijverheid	395	380	388	393	388	368	372	376
Handel, horeca en reparatie	656	663	666	664	657	659	659	654
Vervoer en communicatie	296	295	295	294	292	291	291	289
Financiële en zakelijke diensten	737	734	732	730	726	716	710	712
Overheid	478	478	477	481	487	487	484	485
Zorg en overige diensten	280	286	288	290	290	296	297	298
Vrouwen	2 082	2 088	2 096	2 105	2 096	2 097	2 099	2 099
Landbouw en visserij	20	18	20	21	20	18	20	20
Delfstoffenwinning	1	1	1	1	1	1	1	1
Industrie	184	183	184	180	178	177	177	173
Energie en water	5	5	5	5	5	5	5	5
Bouwnijverheid	27	26	25	26	27	26	24	24
Handel, horeca en reparatie	426	428	428	424	423	423	421	418
Vervoer en communicatie	93	92	93	94	91	90	90	92
Financiële en zakelijke diensten	451	450	448	447	439	440	437	433
Overheid	284	289	288	290	295	299	297	297
Zorg en overige diensten	591	596	604	616	619	617	627	637
<i>% verandering t.o.v. hetzelfde kwartaal van voorgaand jaar</i>								
Totaal	1,6	1,0	0,4	0,2	-0,2	-0,5	-0,9	-1,1
Landbouw en visserij	4,6	3,0	-0,6	-1,7	-1,8	-0,3	-0,6	-2,0
Delfstoffenwinning	-3,0	-0,9	1,9	0,6	-0,4	-1,6	-2,7	-3,3
Industrie	-1,0	-1,1	-1,8	-2,6	-3,0	-2,9	-3,0	-3,1
Energie en water	-2,4	-2,4	-2,9	-1,9	-1,3	-1,0	-1,5	-1,8
Bouwnijverheid	1,7	1,3	0,3	-0,6	-1,6	-3,0	-4,2	-4,5
Handel, horeca en reparatie	1,5	1,0	0,4	0,0	-0,2	-0,8	-1,2	-1,5
Vervoer en communicatie	0,7	0,4	-0,3	-0,8	-1,3	-1,5	-1,7	-2,0
Financiële en zakelijke diensten	0,7	-0,1	-1,0	-1,3	-1,9	-2,4	-2,8	-2,8
Overheid	3,7	3,1	2,7	2,6	2,6	2,6	2,1	1,5
Zorg en overige diensten	4,4	3,4	3,4	4,0	4,3	3,5	3,5	3,2
Mannen	0,8	0,7	0,1	-0,3	-0,6	-1,1	-1,5	-1,6
Landbouw en visserij	6,5	3,6	-2,4	-2,2	-1,3	-0,9	-0,1	-1,0
Delfstoffenwinning	-4,2	-0,9	1,9	0,1	-0,9	-2,0	-3,0	-3,7
Industrie	-1,7	-1,0	-1,5	-2,4	-2,8	-2,8	-2,8	-2,8
Energie en water	-2,6	-2,4	-3,4	-3,1	-2,1	-2,0	-2,7	-2,5
Bouwnijverheid	1,1	1,2	0,5	-0,5	-1,7	-3,2	-4,2	-4,4
Handel, horeca en reparatie	1,4	0,9	0,5	0,4	0,1	-0,6	-1,0	-1,5
Vervoer en communicatie	0,4	0,5	-0,3	-1,1	-1,1	-1,2	-1,4	-1,8
Financiële en zakelijke diensten	0,9	0,5	-0,4	-0,9	-1,5	-2,5	-3,0	-2,5
Overheid	2,3	2,1	2,0	1,8	1,9	1,9	1,5	0,9
Zorg en overige diensten	3,0	1,9	2,4	3,4	3,5	3,5	3,2	3,0
Vrouwen	3,0	1,7	1,0	1,0	0,7	0,4	0,1	-0,3
Landbouw en visserij	-1,7	0,7	6,0	0,0	-3,5	1,9	-2,4	-5,6
Delfstoffenwinning	4,6	-0,8	1,9	3,7	3,4	0,7	-1,3	-1,5
Industrie	2,0	-1,8	-2,7	-3,4	-3,5	-3,5	-3,9	-4,2
Energie en water	-1,3	-2,3	0,0	5,0	3,4	4,8	5,5	2,0
Bouwnijverheid	11,2	3,2	-2,8	-2,0	-0,8	-0,2	-3,7	-6,0
Handel, horeca en reparatie	1,7	1,1	0,3	-0,5	-0,7	-1,0	-1,6	-1,5
Vervoer en communicatie	1,9	0,2	0,0	0,1	-1,9	-2,4	-2,4	-2,6
Financiële en zakelijke diensten	0,3	-1,0	-1,9	-1,8	-2,6	-2,2	-2,5	-3,3
Overheid	6,2	4,7	3,7	4,1	3,8	3,6	3,1	2,4
Zorg en overige diensten	5,0	4,1	3,8	4,3	4,6	3,5	3,7	3,3

Bron: CBS, Arbeidsrekeningen.

2.2 Vacatures

Tabel 2.2.1
Vacatures naar economische activiteit en bedrijfsgrootte

	SBI-code	2001				2002				2003		Jaar- mutatie 2002- 2003
		31 maart	30 juni	30 sept.	31 dec.	31 maart	30 juni	30 sept.	31 dec.	31 maart	30 juni	
		<i>x 1 000</i>										
Totaal		215,6	218,1	170,7	163,9	177,8	162,0	115,1	120,9	123,5	125,2	-36,8
w.v.												
Particuliere bedrijven ¹⁾		200,6	201,7	156,1	147,8	162,8	146,0	103,3	107,9	113,1	114,0	-32,0
Overheid		15,0	16,4	14,7	16,0	15,1	15,9	11,8	12,9	10,4	11,1	-4,8
Bedrijfssector												
Landbouw en visserij	01-05	4,4	3,4	2,7	2,6	4,6	4,0	1,2	1,9	2,9	2,8	-1,1
Industrie en bouwnijverheid	10-45	45,2	45,5	35,0	33,8	35,1	31,6	18,7	19,6	20,0	18,4	-13,2
Commerciële dienstverlening	50-74	118,7	118,6	88,1	82,0	90,0	82,3	59,2	62,0	66,4	69,1	-13,2
Niet-commerciële dienstverlening	75-93	47,4	50,6	44,9	45,5	48,1	44,1	36,0	37,3	34,2	34,9	-9,3
Bedrijfstak												
Delfstoffenwinning	10-14	0,1	0,2	0,1	0,1	0,3	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	0,0
Industrie	15-37	24,5	24,8	20,0	18,5	18,4	16,8	11,2	12,3	11,3	9,9	-6,9
Energie- en waterleidingbedrijven	40-41	0,7	0,5	0,4	0,6	0,5	0,4	0,4	0,3	0,3	0,2	-0,2
Bouwnijverheid	45	19,8	20,1	14,5	14,6	15,8	14,2	6,9	6,8	8,2	8,0	-6,2
Handel	50-52	35,3	35,9	26,6	25,9	29,9	27,7	20,7	23,7	23,2	26,9	-0,8
Horeca	55	9,3	9,5	8,4	7,4	9,0	9,9	6,7	5,7	6,0	6,0	-3,9
Vervoer en communicatie	60-64	11,4	10,7	8,1	7,0	8,2	7,8	5,6	4,8	6,6	6,0	-1,8
w.o. post en telecommunicatie	64	2,8	2,1	1,3	1,3	1,2	0,9	0,6	1,1	1,1	1,5	0,7
Financiële instellingen	65-67	8,2	7,5	5,9	7,5	6,0	4,8	3,0	3,4	4,2	4,0	-0,8
Zakelijke dienstverlening	70-74	54,4	54,9	39,2	34,2	36,9	32,0	23,2	24,5	26,4	26,2	-5,8
w.o. computerservice, informatietechnologie	72	10,7	8,4	6,1	5	4,1	3,3	1,8	2,3	2,0	2,5	-0,9
Openbaar bestuur	75	9,8	9,6	9,0	10,0	9,9	9,0	7,3	7,8	6,8	6,7	-2,3
Onderwijs	80	5,7	7,0	6,3	6,1	4,3	5,8	3,7	3,5	3,1	4,0	-1,9
Gezondheids- en welzijnszorg	85	22,8	23,8	22,2	21,5	24,0	20,9	19,4	19,6	17,9	17,2	-3,7
Cultuur en overige dienstverlening	90-93	9,1	10,3	7,5	7,9	10,0	8,4	5,7	6,4	6,4	7,0	-1,4
Bedrijfsgrootte												
Bedrijven met 1- 9 werknemers		54,4	61,1	45,7	44,1	54,0	47,6	28,0	34,6	34,4	38,9	-8,7
Bedrijven met 10-99 werknemers		65,0	69,6	52,4	50,4	55,5	51,3	33,8	33,2	35,8	35,6	-15,7
Bedrijven met 100 werknemers en meer		96,2	87,4	72,7	69,4	68,3	63,0	53,4	53,1	53,4	50,7	-12,3

¹⁾ Inclusief gesubsidieerde sector.

Bron: CBS, Vacature-enquête.

Tabel 2.2.2
Vacatures naar economische activiteit, seizoengecorrigeerd

	SBI-code	2000				2001				2002				2003 *	
		31 maart	30 juni	30 sept.	31 dec.	31 maart	30 juni	30 sept.	31 dec.	31 maart	30 juni	30 sept.	31 dec.	31 maart	30 juni
<i>x 1 000</i>															
Totaal		200,3	201,4	203,0	213,3	205,6	200,8	191,4	171,4	167,8	147,0	133,0	127,5	116,8	114,0
Bedrijfssector															
Landbouw en visserij	01-05	2,9	3,5	3,4	5,0	3,6	2,9	3,3	3,5	3,6	3,4	1,5	2,6	2,4	2,4
Industrie en bouwnijverheid	10-45	47,2	49,5	46,7	46,3	43,8	40,9	39,5	36,1	33,2	27,2	23,5	21,8	18,6	16,4
Commerciële dienstverlening w.o.	50-74	108,3	107,1	110,2	117,0	112,3	109,1	99,7	86,0	84,4	74,6	68,8	65,6	62,6	62,2
Handel		34,8	34,5	34,5	36,6	34,0	32,7	29,8	27,3	28,5	24,4	24,2	25,0	22,5	23,9
Zakelijke dienstverlening		45,1	45,0	47,3	52,0	51,5	50,1	44,7	36,1	34,7	29,2	26,6	25,9	24,6	23,7
Niet-commerciële dienstverlening	75-93	41,9	41,3	42,7	45,0	45,9	47,9	48,9	45,8	46,6	41,8	39,2	37,5	33,2	33,0

Bron: CBS, Vacature-enquête.

Tabel 2.2.3
Ontstane vacatures naar economische activiteit en bedrijfsgrootte ¹⁾

	SBI-code	2001				2002				2003			Jaar- mutatie 2002- 2003
		31 maart	30 juni	30 sept.	31 dec.	31 maart	30 juni	30 sept.	31 dec.	31 maart	30 juni	30 juni	
<i>x 1 000</i>													
Totaal		270	273	209	194	213	200	160	162	177	175		-25
w.v.													
Particuliere bedrijven ²⁾		252	252	189	176	196	182	141	149	165	162		-20
Overheid		18	20	20	17	17	18	19	13	11	13		-5
Bedrijfssector													
Landbouw en visserij	01-05	6	4	4	3	6	4	2	3	5	4		0
Industrie en bouwnijverheid	10-45	49	42	33	30	35	31	20	21	27	25		-6
Commerciële dienstverlening	50-74	152	160	114	107	115	111	86	92	100	100		-11
Niet-commerciële dienstverlening	75-93	62	67	58	54	57	54	52	45	45	46		-8
Bedrijfstak													
Delfstoffenwinning	10-14	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		0
Industrie	15-37	27	27	20	18	19	17	13	13	15	14		-3
Energie- en waterleidingbedrijven	40-41	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0		0
Bouwnijverheid	45	22	15	12	11	15	13	7	7	12	10		-3
Handel	50-52	55	52	45	44	43	40	35	38	38	38		-3
Horeca	55	17	23	16	11	15	19	11	9	10	12		-7
Vervoer en communicatie	60-64	14	15	10	9	12	12	9	8	10	10		-2
w.o. post en telecommunicatie	64	3	3	2	2	2	1	1	1	1	2		0
Financiële instellingen	65-67	9	7	7	8	5	5	4	5	5	5		0
Zakelijke dienstverlening	70-74	56	63	37	34	40	35	27	33	37	36		1
w.o. computerservice, informatietechnologie	72	9	6	5	4	3	3	2	3	3	3		0
Openbaar bestuur	75	9	9	7	9	8	7	6	6	6	5		-1
Onderwijs	80	9	11	14	8	8	10	12	6	6	7		-3
Gezondheids- en welzijnszorg	85	32	32	27	27	30	27	26	24	24	25		-2
Cultuur en overige dienstverlening	90-93	12	14	9	10	11	11	8	9	9	9		-2
Bedrijfsgrootte													
Bedrijven met 1- 9 werknemers		76	82	55	54	64	60	38	51	49	52		-8
Bedrijven met 10-99 werknemers		86	93	69	62	69	67	47	44	57	59		-8
Bedrijven met 100 werknemers en meer		108	97	85	77	79	73	74	67	71	64		-9

¹⁾ In het kwartaal eindigend op aangegeven datum.²⁾ Inclusief gesubsidieerde sector.

Bron: CBS, Vacature-enquête.

Tabel 2.2.4
Vervulde vacatures naar economische activiteit en bedrijfsgrootte ¹⁾²⁾

	SBI-code	2001				2002				2002			Jaar mutatie 2002- 2003
		31 maart	30 juni	30 sept.	31 dec.	31 maart	30 juni	30 sept.	31 dec.	31 maart	30 juni	30 juni	
<i>x 1 000</i>													
Totaal		258	270	256	200	199	216	207	156	174	173	-42	
w.v.													
Particuliere bedrijven ³⁾		241	251	234	185	181	199	184	144	160	161	-38	
Overheid		18	19	22	16	18	17	23	12	14	12	-5	
Bedrijfssector													
Landbouw en visserij	01-05	6	5	5	3	4	5	5	3	4	4	-1	
Industrie en bouwnijverheid	10-45	48	42	43	31	33	34	33	20	27	26	-8	
Commerciële dienstverlening	50-74	145	160	145	113	107	119	109	89	95	97	-21	
Niet-commerciële dienstverlening	75-93	60	64	63	53	55	58	61	44	48	46	-13	
Bedrijfstak													
Delfstoffenwinning	10-14	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Industrie	15-37	28	26	25	19	19	19	18	12	16	15	-3	
Energie- en waterleidingbedrijven	40-41	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Bouwnijverheid	45	19	15	18	11	14	15	14	7	10	11	-4	
Handel	50-52	55	51	54	44	39	42	42	35	38	34	-8	
Horeca	55	15	23	17	12	13	18	14	10	10	12	-6	
Vervoer en communicatie	60-64	15	15	13	10	10	12	11	8	8	10	-2	
w.o. post en telecommunicatie	64	3	3	3	2	2	1	1	1	1	1	0	
Financiële instellingen	65-67	9	8	8	7	7	6	5	4	4	5	-1	
Zakelijke dienstverlening	70-74	51	62	53	39	37	40	35	31	35	36	-4	
w.o. computerservice, informatietechnologie	72	7	9	7	6	4	4	4	3	3	2	-2	
Openbaar bestuur	75	8	9	8	8	8	8	7	5	7	6	-2	
Onderwijs	80	9	10	14	8	10	9	15	6	6	6	-3	
Gezondheids- en welzijnszorg	85	30	31	29	28	28	30	28	24	25	26	-4	
Cultuur en overige dienstverlening	90-93	12	13	12	9	9	12	11	8	9	8	-4	
Bedrijfsgrootte													
Bedrijven met 1- 9 werknemers		71	76	71	56	54	66	58	44	49	47	-19	
Bedrijven met 10-99 werknemers		84	88	87	64	64	71	65	44	54	59	-12	
Bedrijven met 100 werknemers en meer		103	106	99	81	80	78	84	67	71	67	-11	

¹⁾ Het aantal vervulde vacatures is inclusief het aantal vervallen vacatures.

²⁾ In het kwartaal eindigend op aangegeven datum.

³⁾ Inclusief gesubsidieerde sector.

Bron: CBS, Vacature-enquête.

2.3 Werkloosheid

Tabel 2.3.1
Werkloze beroepsbevolking ¹⁾

	Dec.– Febr.	Jan.– Mrt.	Febr.– Apr.	Mrt.– Mei	Apr.– Juni	Mei– Juli	Juni– Aug.	Juli– Sept.	Aug.– Okt.	Sept.– Nov.	Okt.– Dec.	Nov.– Jan.
<i>x 1 000</i>												
2000*	260	269	275	274	269	281	278	276	268	269	262	259
2001*	273	277	262	236	232	245	249	255	235	242	240	248
2002*	270	282	290	272	287	309	325	322	313	315	318	321
2003*	343	377	392	395	403	414	414	413	407			
<i>verandering t.o.v. een jaar eerder</i>												
2001*	13	8	-13	-38	-37	-36	-29	-21	-33	-27	-22	-11
2002*	-3	5	28	36	55	64	76	67	78	73	78	73
2003*	73	95	102	123	116	105	89	91	94			
<i>na verwijdering van seizoeninvloeden</i>												
2000*	255	259	267	283	277	274	265	269	275	276	272	268
2001*	268	267	254	245	239	239	236	248	242	250	250	217
2002*	265	271	282	280	295	303	312	315	320	322	328	330
2003*	338	367	385	403	411	408	401	406	414			

¹⁾ Werkzame beroepsbevolking van 15–64 jaar.

Bron: CBS, Enquête beroepsbevolking en arbeidsrekeningen.

Tabel 2.3.2
Werkloze beroepsbevolking ¹⁾

	2002*				2003*			
	Mei–Juli	Juni–Aug.	Juli–Sept.	Aug–Okt.	Mei–Juli	Juni–Aug.	Juli–Sept.	Aug–Okt.
<i>x 1 000</i>								
Totaal	309	325	322	313	414	414	413	407
15–24 jaar	97	103	96	82	115	113	99	84
25–44 jaar	142	149	150	154	204	205	212	217
45–64 jaar	70	73	76	77	95	96	102	106
Man	153	159	159	155	213	217	212	204
15–24 jaar	54	58	56	48	57	58	50	42
25–44 jaar	66	67	66	70	106	105	107	106
45–64 jaar	33	35	37	37	50	53	54	55
Vrouw	157	165	163	158	201	197	201	203
15–24 jaar	44	45	40	33	58	55	49	42
25–44 jaar	76	82	84	84	99	99	105	111
45–64 jaar	37	38	39	40	44	43	48	50
Werkloosheidspercentage ²⁾								
Totaal	4,1	4,3	4,3	4,2	5,5	5,4	5,5	5,4
15–24 jaar	9,9	10,2	9,7	8,7	11,9	11,3	10,4	9,3
25–44 jaar	3,5	3,6	3,7	3,8	5,0	5,0	5,2	5,3
45–64 jaar	2,9	3,0	3,1	3,1	3,8	3,8	4,1	4,2
Man	3,5	3,6	3,6	3,5	4,8	4,9	4,8	4,7
15–24 jaar	10,4	10,9	10,8	9,8	11,3	11,3	10,1	8,8
25–44 jaar	2,8	2,8	2,8	3,0	4,5	4,5	4,6	4,5
45–64 jaar	2,2	2,3	2,4	2,4	3,3	3,4	3,5	3,5
Vrouw	5,1	5,3	5,2	5,1	6,4	6,2	6,4	6,4
15–24 jaar	9,4	9,4	8,5	7,4	12,5	11,3	10,8	9,8
25–44 jaar	4,4	4,7	4,8	4,8	5,6	5,6	5,9	6,3
45–64 jaar	4,1	4,2	4,3	4,4	4,7	4,6	5,1	5,3

¹⁾ Werkloze beroepsbevolking van van 15–64 jaar naar geslacht en leeftijd, niet voor seizoen gecorrigeerde cijfers.

²⁾ Werklozen in % van de beroepsbevolking.

Bron: CBS, Enquête beroepsbevolking en Arbeidsrekeningen.

Tabel 2.3.3
Geregistreerde werklozen naar geslacht, leeftijd en duur van inschrijving, driemaandsgemiddelden ¹⁾

	2002				2003			
	juni	juli	augustus	september	juni	juli	augustus	september
	<i>x 1 000</i>							
Leeftijd en geslacht								
Totaal	160	166	172	177	244	254	262	264
16-24 jaar	17	19	21	23	30	31	31	31
25-34 jaar	45	44	46	45	66	72	73	73
35-64 jaar	98	102	105	109	147	152	158	160
Man	85	90	94	95	138	143	144	146
16-24 jaar	10	13	13	14	15	15	15	18
25-64 jaar	75	77	81	81	123	127	128	128
Vrouw	76	76	77	82	106	111	118	118
16-24 jaar	7	7	8	9	16	15	15	13
25-64 jaar	68	70	70	73	90	96	103	105
Duur inschrijving en geslacht ²⁾								
Korter dan 1 jaar	108	114	116	120	177	181	185	183
man	58	64	64	65	101	103	103	103
vrouw	49	50	52	55	76	79	82	81
1 jaar of langer	52	52	56	57	67	73	77	81
man	26	26	30	31	37	40	40	44
vrouw	26	26	26	27	30	33	37	37

¹⁾ Driemaandsgemiddelden opgenomen onder de middelste maand. Niet voor seizoen gecorrigeerde cijfers.

²⁾ Duur inschrijving volgens registratie bij Centrum voor Werk en Inkomen; het betreft een onafgebroken periode van inschrijving.

Bron: CBS, Enquête beroepsbevolking.

Tabel 2.3.4
Geregistreerde werklozen ¹⁾ van 16-64 jaar naar landsdeel en de 4 grote gemeenten ²⁾

	2002			2003			2002	2003
	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	3e kwartaal	3e kwartaal
	<i>x 1 000</i>						<i>% van de beroepsbevolking</i>	
Nederland	163	172	182	241	239	262	2,3	3,5
Noord-Nederland	23	23	25	34	30	33	3,1	4,5
Oost-Nederland	29	31	37	46	48	51	2,0	3,3
West-Nederland	77	81	77	106	111	121	2,3	3,4
Zuid-Nederland	35	38	43	55	50	57	2,3	3,5
Vier grote gemeenten	35	39	34	49	53	55	4,0	5,6

¹⁾ Niet voor seizoeninvloeden gecorrigeerd.

²⁾ Noord-Nederland: Groningen, Friesland, Drenthe
 Oost-Nederland: Overijssel, Flevoland, Gelderland
 West-Nederland: Utrecht, Noord-Holland, Zuid-Holland, Zeeland
 Zuid-Nederland: Noord-Brabant, Limburg
 4 grote gemeenten: Amsterdam, Rotterdam, 's-Gravenhage, Utrecht.

Bron: CBS, Enquête beroepsbevolking.

Tabel 2.3.5
Ingeschreven personen van 16-64 jaar naar arbeidspositie volgens de Enquête Beroepsbevolking

	2001	2002				2003		
	4e kwartaal	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal
<i>x 1 000</i>								
Totaal ¹⁾	571	593	572	572	606	659	674	702
Geregistreeerde werklozen	135	162	163	172	182	241	239	262
Werkzame beroepsbevolking	180	175	160	164	176	173	177	181
Niet beschikbaar voor de arbeidsmarkt	255	256	248	237	248	245	258	259
<i>% van ingeschreven personen</i>								
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100
Geregistreeerde werklozen	24	27	29	30	30	37	36	37
Werkzame beroepsbevolking	32	30	28	29	29	26	26	26
Niet beschikbaar voor de arbeidsmarkt	45	43	43	41	41	37	38	37

¹⁾ De hier vermelde aantallen volgens de registratie zijn bepaald uit het maandelijks door het Centrum voor Werk en Inkomen aan het CBS ter beschikking gestelde database-stand (het zgn. Gis-bestand).

Bron: CBS, Enquête beroepsbevolking.

Tabel 2.3.6
Werkzoekenden zonder baan¹⁾; maandcijfers seizoengecorrigeerd

	2000	2001	2002*	2003*								
				febr.	maart	april	mei	juni	juli	aug.	sept.	okt.
<i>in % van de beroepsbevolking</i>												
België	6,9	6,7	7,3	7,8	7,8	7,9	7,9	8,0	8,1	8,0	8,0	.
Denemarken	4,4	4,3	4,5	5,0	5,0	5,1	5,2	5,3	5,3	5,4	5,5	.
Duitsland	7,8	7,7	8,2	9,2	9,3	9,4	9,4	9,3	9,3	9,4	9,4	9,3
Finland	9,8	9,1	9,1	9,1	9,2	9,2	9,2	9,1	9,1	9,0	8,9	.
Frankrijk	9,3	8,5	8,7	9,2	9,2	9,3	9,3	9,4	9,4	9,3	9,5	.
Griekenland	11,0	10,4	9,9	9,4	9,4	9,2	9,2	9,3	9,3	.	.	.
Ierland	4,3	3,9	4,4	4,5	4,5	4,6	4,6	4,7	4,7	4,7	4,7	4,7
Italië	10,4	9,4	9,0	8,9	8,8	8,7	8,6	8,6	8,5	.	.	.
Luxemburg	2,3	2,0	2,4	3,3	3,4	3,5	3,6	3,7	3,8	3,8	.	.
Nederland	2,8	2,4	2,7	3,6	3,8	3,9	4,0	4,1	4,1	4,2	.	.
Oostenrijk	3,7	3,6	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3	4,4	4,4	4,5	4,5	4,5
Portugal	4,1	4,1	5,1	6,2	6,3	6,3	6,4	6,4	6,4	6,4	6,7	.
Spanje	11,3	10,6	11,4	11,4	11,4	11,3	11,3	11,3	11,3	11,2	11,2	11,2
Verenigd Koninkrijk	5,4	5,0	5,1	5,1	5,0	5,0	4,9	5,0	5,0	4,9	.	.
Zweden	5,6	4,9	4,9	5,2	5,3	5,4	5,5	5,5	5,5	5,6	5,6	5,8
EU-15	7,8	7,3	7,6	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	.
Verenigde Staten	4,0	4,8	5,9	5,8	5,8	6,0	6,2	6,4	6,2	6,1	6,1	6,0
Japan	4,7	5,0	5,4	5,2	5,3	5,4	5,4	5,3	5,3	5,1	5,2	.

¹⁾ Het betreft personen zonder werk die betaald werk zoeken en onmiddellijk voor een werkkring beschikbaar zijn (werkloosheid volgens de ILO-definitie). De maand- en jaarcijfers zijn door Eurostat berekend op grond van het Labour Force Survey van de EU en gegevens over de geregistreeerde werkloosheid.

Bron: Eurostat.

2.4 Cao-lonen

Tabel 2.4.1
De cao-loonontwikkeling vanaf 1995 (procentuele mutatie t.o.v. dezelfde periode een jaar eerder) ¹⁾

	Cao-lonen per maand exclusief bijzondere beloningen	Cao-lonen per maand inclusief bijzondere beloningen	Cao-lonen per uur exclusief bijzondere beloningen	Cao-lonen per uur inclusief bijzondere beloningen	Contractuele jaarlijkse arbeidsduur ²⁾	Percentage afgesloten cao's ³⁾
Jaargemiddelden						
	%					
1995	0,9	1,2	1,0	1,1	0,0	100
1996	1,6	1,7	1,7	1,9	-0,2	100
1997	2,0	2,0	2,9	2,9	-0,8	100
1998	2,9	2,9	3,3	3,3	-0,4	100
1999	3,0	3,0	3,3	3,3	-0,3	100
2000	3,2	3,2	3,2	3,3	0,0	100
2001	3,8	4,3	3,8	4,4	0,0	100
2002	3,4	3,7	3,4	3,6	0,0	100
Maandcijfers						
Januari 2001	3,3	4,0	3,6	4,1	0,0	100
Februari 2001	3,4	4,0	3,4	4,0	0,0	100
Maart 2001	3,3	3,8	3,3	3,9	0,0	100
April 2001	3,7	4,3	3,7	4,2	0,0	100
Mei 2001	4,1	4,6	4,1	4,6	0,0	100
Juni 2001	4,2	4,7	4,2	4,7	0,0	100
Juli 2001	4,2	4,7	4,2	4,7	0,0	100
Augustus 2001	4,0	4,5	4,0	4,6	0,0	100
September 2001	3,8	4,3	3,9	4,4	0,0	100
Oktober 2001	4,0	4,5	3,9	4,5	0,0	100
November 2001	3,9	4,5	3,9	4,5	0,0	100
December 2001	3,8	4,3	3,8	4,4	0,0	100
Januari 2002	3,9	4,2	3,8	4,1	0,0	100
Februari 2002	3,9	4,3	4,0	4,3	0,0	100
Maart 2002	4,0	4,3	4,0	4,3	0,0	100
April 2002	3,6	3,9	3,6	4,0	0,0	100
Mei 2002	3,2	3,6	3,3	3,7	0,0	100
Juni 2002	3,0	3,4	3,1	3,4	0,0	100
Juli 2002	3,1	3,3	3,1	3,4	0,0	100
Augustus 2002	3,2	3,4	3,2	3,4	0,0	100
September 2002	3,2	3,5	3,1	3,4	0,0	100
Oktober 2002	3,0	3,3	3,1	3,4	0,0	100
November 2002	3,1	3,4	3,1	3,3	0,0	100
December 2002	3,2	3,5	3,1	3,4	0,0	100
Januari 2003*	3,2	3,4	3,3	3,5	0,0	100
Februari 2003*	3,2	3,3	3,1	3,3	0,0	100
Maart 2003*	3,1	3,3	3,1	3,2	0,0	100
April 2003*	3,0	3,1	3,0	3,0	0,0	94
Mei 2003*	3,0	3,0	2,9	3,0	0,0	94
Juni 2003*	2,9	3,0	2,9	2,9	0,0	91
Juli 2003*	2,5	2,7	2,5	2,6	0,0	87
Augustus 2003*	2,4	2,6	2,3	2,6	0,0	87
September 2003*	2,3	2,6	2,4	2,6	0,0	87
Oktober 2003*	2,2	2,4	2,1	2,3	0,0	86
November 2003*	2,2	2,4	2,2	2,4	0,0	85

¹⁾ Uitkomsten tot en met december 2000 op basis van de reeks 1990=100; uitkomsten vanaf januari 2001 op basis van de reeks 2000=100.

²⁾ Tot en met 2000 alleen volwassen werknemers; vanaf januari 2001 alle werknemers.

³⁾ Omvang van de afgesloten cao's ten opzichte van het totaal aantal cao's dat bij deze statistiek wordt waargenomen (per maand).

Tabel 2.4.2
Indexcijfers cao-lonen

	Sbi-code	2002		2003*										
		nov.	dec.	jan.	febr.	maart	april	mei	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.
<i>2000=100</i>														
Cao-lonen per maand inclusief bijzondere beloningen														
Totaal	01-93	109,2	109,3	110,3	110,4	110,6	110,9	110,9	111,1	111,6	111,6	111,7	111,7	111,8
Cao-sector														
Particuliere bedrijven		108,8	108,8	109,9	110,0	110,0	110,2	110,3	110,4	111,1	111,1	111,1	111,2	111,3
Gesubsidieerde sector		110,7	110,7	112,2	112,2	112,4	112,4	112,4	112,4	112,8	113,1	113,1	113,1	113,1
Overheid		109,9	110,4	110,8	110,8	111,8	112,7	112,7	112,8	112,9	112,9	112,9	112,9	112,9
Bedrijfstak														
Landbouw en visserij	01-05	109,3	109,3	110,8	110,8	110,7	110,7	110,7	110,7	111,7	111,7	111,7	111,7	112,2
Industrie	15-37	108,5	108,5	109,6	109,7	109,8	110,2	110,3	110,4	110,7	110,8	110,8	110,9	111,0
Energie- en waterleidingbedrijven	40-41	109,2	109,2	109,3	109,3	109,3	111,4	111,4	112,0	112,0	112,0	112,0	112,0	112,0
Bouwnijverheid	45	110,4	110,4	111,4	111,4	111,4	111,4	111,4	111,5	113,0	113,0	113,0	113,0	113,0
Handel	50-52	108,5	108,5	109,4	109,5	109,5	109,6	109,7	109,7	110,2	110,3	110,4	110,5	110,5
Horeca	55	106,5	106,5	109,7	109,7	109,6	109,6	109,9	109,9	110,2	110,2	110,2	110,2	110,2
Vervoer en communicatie	60-64	107,1	107,1	107,6	107,9	107,9	108,4	108,5	108,9	109,3	109,3	109,3	109,3	109,3
Financiële instellingen	65-67	110,6	110,9	111,3	111,3	111,3	111,3	111,3	111,3	112,9	112,9	112,9	112,9	113,7
Zakelijke dienstverlening	70-74	109,0	109,0	110,5	110,5	110,5	110,6	110,6	111,0	111,7	111,7	111,7	111,7	111,9
Openbaar bestuur	75	109,3	110,0	110,5	110,5	110,6	111,7	111,8	111,8	112,1	112,1	112,1	112,1	112,1
Onderwijs	80	110,5	110,5	110,9	110,9	112,8	113,2	113,2	113,2	113,2	113,2	113,5	113,5	113,5
Gezondheids- en welzijnszorg	85	111,1	111,1	112,8	112,8	113,2	113,2	113,2	113,3	113,5	113,5	113,5	113,5	113,5
Cultuur en overige dienstverlening	90-93	109,2	109,2	110,3	110,3	110,3	110,9	111,0	111,2	111,6	111,6	111,6	111,8	111,8
Cao-lonen per uur inclusief bijzondere beloningen														
Totaal	01-93	109,2	109,3	110,4	110,4	110,6	110,9	111,0	111,1	111,6	111,7	111,7	111,7	111,8
Cao-sector														
Particuliere bedrijven		108,8	108,8	109,9	110,0	110,0	110,2	110,3	110,5	111,1	111,1	111,2	111,2	111,3
Gesubsidieerde sector		110,7	110,7	112,2	112,2	112,4	112,4	112,4	112,4	112,8	113,0	113,0	113,0	113,0
Overheid		110,0	110,4	110,9	110,9	111,8	112,7	112,8	112,8	112,9	112,9	113,0	113,0	113,0
Bedrijfstak														
Landbouw en visserij	01-05	108,7	108,7	110,2	110,2	110,1	110,1	110,1	110,1	111,1	111,1	111,1	111,1	111,6
Industrie	15-37	108,5	108,6	109,7	109,7	109,9	110,2	110,3	110,5	110,7	110,9	110,9	110,9	111,0
Energie- en waterleidingbedrijven	40-41	109,2	109,2	109,3	109,3	109,3	111,4	111,4	112,0	112,0	112,0	112,0	112,0	112,0
Bouwnijverheid	45	110,4	110,4	111,4	111,4	111,4	111,4	111,4	111,5	113,0	113,0	113,0	113,0	113,0
Handel	50-52	108,5	108,5	109,5	109,6	109,6	109,7	109,7	109,7	110,3	110,3	110,4	110,6	110,6
Horeca	55	106,5	106,5	109,7	109,7	109,6	109,6	109,9	109,9	110,2	110,2	110,2	110,2	110,2
Vervoer en communicatie	60-64	106,9	106,9	107,5	107,8	107,8	108,3	108,4	108,7	109,2	109,2	109,2	109,2	109,2
Financiële instellingen	65-67	111,1	111,5	111,8	111,9	111,9	111,9	111,8	111,8	113,4	113,4	113,4	113,4	114,2
Zakelijke dienstverlening	70-74	109,0	109,0	110,5	110,5	110,5	110,6	110,6	111,0	111,7	111,7	111,7	111,7	111,9
Openbaar bestuur	75	109,3	110,1	110,5	110,5	110,6	111,8	111,8	111,9	112,1	112,1	112,1	112,1	112,1
Onderwijs	80	110,5	110,5	110,9	110,9	112,8	113,2	113,2	113,2	113,2	113,2	113,5	113,5	113,5
Gezondheids- en welzijnszorg	85	111,1	111,1	112,8	112,8	113,2	113,2	113,2	113,3	113,5	113,5	113,5	113,5	113,5
Cultuur en overige dienstverlening	90-93	109,1	109,1	110,2	110,2	110,2	110,8	110,9	111,1	111,5	111,5	111,4	111,6	111,6

Tabel 2.4.3
Ontwikkeling cao-lonen (procentuele mutatie t.o.v. dezelfde periode een jaar eerder) ¹⁾

	Sbi-code	1999	2000	2001	2002	2003*												
												maart	april	mei	juni	juli	aug.	sept.
		%																
Cao-lonen per maand inclusief bijzondere beloningen																		
Totaal	01-93	3,0	3,2	4,3	3,7	3,3	3,1	3,0	3,0	2,7	2,6	2,6	2,4	2,4				
Cao-sector																		
Particuliere bedrijven		2,8	3,3	4,2	3,5	3,1	2,7	2,7	2,7	2,6	2,5	2,4	2,3	2,3				
Gesubsidieerde sector		3,2	3,1	5,2	4,2	4,1	3,3	3,2	2,8	2,1	2,4	2,2	2,2	2,2				
Overheid		3,2	3,0	4,4	4,3	3,3	4,1	4,0	3,9	3,2	3,1	3,1	2,9	2,7				
Bedrijfstak																		
Landbouw en visserij	01-05	2,8	4,1	3,4	4,4	3,7	3,7	3,7	3,7	2,3	2,3	2,2	2,2	2,7				
Industrie	15-37	3,1	3,4	3,9	3,6	2,9	2,5	2,6	2,7	2,2	2,3	2,2	2,2	2,3				
Energie- en waterleidingbedrijven	40-41	2,8	2,9	4,2	3,8	3,6	2,0	2,0	2,6	2,6	2,6	2,6	2,6	2,6				
Bouwnijverheid	45	3,2	2,8	4,8	4,4	2,6	2,5	2,5	2,2	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4				
Handel	50-52	3,0	3,5	3,6	3,4	3,1	3,0	3,1	3,1	2,4	2,5	2,3	1,9	1,8				
Horeca	55	2,9	5,0	3,7	2,5	3,3	3,3	3,6	3,6	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5				
Vervoer en communicatie	60-64	2,4	2,8	3,4	2,8	3,0	2,1	1,6	2,0	2,1	2,1	2,2	2,1	2,1				
Financiële instellingen	65-67	3,1	4,7	5,3	3,7	3,5	3,3	2,9	2,3	2,6	2,2	2,2	2,1	2,8				
Zakelijke dienstverlening	70-74	2,4	2,5	4,8	3,1	3,0	2,7	2,7	3,0	3,1	3,0	3,0	2,5	2,7				
Openbaar bestuur	75	2,9	3,0	4,2	4,0	2,6	3,3	3,3	3,3	3,3	3,3	3,3	3,1	2,6				
Onderwijs	80	3,9	3,1	4,6	4,5	4,4	4,8	4,8	4,2	2,6	2,4	2,7	2,7	2,7				
Gezondheids- en welzijnszorg	85	3,0	3,3	5,5	4,3	4,2	3,5	3,4	3,0	2,3	2,3	2,2	2,2	2,2				
Cultuur en overige dienstverlening	90-93	3,1	3,8	4,3	3,6	3,2	3,1	3,2	3,1	3,0	2,4	2,3	2,4	2,4				
Cao-lonen per uur inclusief bijzondere beloningen																		
Totaal	01-93	3,3	3,3	4,4	3,6	3,2	3,0	3,0	2,9	2,6	2,6	2,6	2,3	2,4				
Cao-sector																		
Particuliere bedrijven		3,0	3,3	4,2	3,5	3,0	2,7	2,7	2,7	2,6	2,5	2,5	2,2	2,3				
Gesubsidieerde sector		3,8	3,5	5,2	4,2	4,2	3,3	3,2	2,8	2,1	2,3	2,1	2,1	2,1				
Overheid		3,9	3,1	4,4	4,4	3,2	4,0	4,1	3,8	3,2	3,1	3,2	3,0	2,7				
Bedrijfstak																		
Landbouw en visserij	01-05	2,8	4,1	3,4	4,2	3,1	3,1	3,1	3,1	2,3	2,3	2,2	2,2	2,7				
Industrie	15-37	3,0	3,5	3,9	3,7	3,0	2,5	2,6	2,7	2,1	2,3	2,3	2,2	2,3				
Energie- en waterleidingbedrijven	40-41	2,9	2,9	4,2	3,8	3,6	2,0	2,0	2,6	2,6	2,6	2,6	2,6	2,6				
Bouwnijverheid	45	4,3	2,5	4,8	4,4	2,6	2,5	2,5	2,2	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4				
Handel	50-52	3,2	3,4	3,6	3,5	3,1	3,1	3,0	3,1	2,5	2,4	2,3	1,9	1,9				
Horeca	55	3,0	4,9	3,7	2,5	3,3	3,3	3,6	3,6	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5				
Vervoer en communicatie	60-64	2,7	2,7	3,3	2,7	3,1	2,2	1,7	2,0	2,2	2,2	2,3	2,2	2,2				
Financiële instellingen	65-67	3,4	4,6	5,8	3,7	3,6	3,4	2,9	2,3	2,6	2,1	2,1	2,1	2,8				
Zakelijke dienstverlening	70-74	2,5	2,6	4,8	3,1	2,9	2,7	2,7	3,0	3,1	3,0	3,0	2,5	2,7				
Openbaar bestuur	75	3,1	3,0	4,3	3,9	2,6	3,3	3,3	3,4	3,3	3,3	3,3	3,0	2,6				
Onderwijs	80	4,4	3,2	4,6	4,5	4,4	4,8	4,8	4,2	2,6	2,4	2,7	2,7	2,7				
Gezondheids- en welzijnszorg	85	4,0	3,7	5,5	4,3	4,2	3,5	3,4	3,0	2,3	2,3	2,2	2,2	2,2				
Cultuur en overige dienstverlening	90-93	3,4	4,0	4,4	3,5	3,0	2,8	2,9	2,9	3,0	2,3	2,2	2,3	2,3				

¹⁾ Uitkomsten tot en met 2000 op basis van de reeks 1990=100; uitkomsten vanaf 2001 op basis van de reeks 2000=100.

Tabel 2.4.4
Contractuele loonkosten per uur inclusief bijzondere beloningen

	Sbi-code ¹⁾	2002			2003*										
		okt.	nov.	dec.	jan.	febr.	maart	april	mei	juni	juli	aug.	sept.	okt.	
<i>1990=100</i>															
Metaal- en elektrotechnische industrie	27-35	141,9	141,5	140,8	144,5	144,7	144,7	144,7	144,7	144,7	145,3	145,3	145,4	144,9	
Verzekeringswezen en pensioenfondsen	66	145,6	145,6	147,1	146,1	146,1	146,1	146,1	146,1	146,1	146,4	146,4	146,4	146,4	
Openbaar bestuur	75	143,2	144,1	145,0	146,3	146,3	146,4	147,8	147,9	147,9	148,4	148,4	148,4	148,4	
Onderwijs	80	147,3	147,3	147,3	148,4	148,4	151,8	151,8	151,8	151,8	151,8	151,8	151,8	151,8	
Gezondheids- en welzijnszorg	85	143,7	143,7	143,8	145,7	145,7	146,1	146,2	146,2	146,2	146,4	146,4	146,4	146,4	

¹⁾ Indeling naar economische activiteit volgens de Standaard bedrijfsindeling (SBI 1993).

2.5 Verdiende lonen en loonkosten

Tabel 2.5.1
Loonkosten per arbeidsjaar naar bedrijfstak

	2001*		2002*			2003*		
	4e kwartaal	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal
<i>1 000 euro</i>								
Totaal	9,4	9,3	11,5	9,4	9,9	9,7	12,0	9,8
Landbouw en visserij	6,9	6,6	8,3	7,2	7,5	6,9	8,5	7,3
Delfstoffenwinning	17,3	17,6	17,9	16,3	18,2	18,6	18,7	16,8
Industrie	9,9	9,5	11,9	9,7	10,4	10,0	12,4	10,0
Energie en water	12,1	12,2	15,0	13,2	12,7	12,6	15,6	13,6
Bouwnijverheid	8,8	9,2	11,5	9,3	9,2	9,7	11,9	9,6
Handel, horeca en reparatie	7,8	7,7	9,6	7,8	8,2	8,0	9,8	8,1
Vervoer en communicatie	10,4	9,9	12,1	9,9	10,9	10,4	12,5	10,2
Financiële en zakelijke diensten	10,3	10,1	12,2	10,2	10,8	10,6	12,6	10,5
Overheid	11,4	11,3	14,5	11,7	11,9	11,7	15,0	12,0
Zorg en overige diensten	8,0	8,1	10,2	8,2	8,4	8,6	10,7	8,6
<i>% verandering t.o.v. hetzelfde kwartaal van voorgaand jaar</i>								
Totaal	5,0	4,5	5,0	4,8	5,0	4,7	4,0	3,3
Landbouw en visserij	3,7	-2,8	5,5	5,6	8,3	5,2	2,7	2,4
Delfstoffenwinning	9,1	4,6	4,6	6,0	5,4	5,7	4,9	3,6
Industrie	5,3	4,9	4,9	5,3	5,3	4,5	3,9	3,3
Energie en water	5,1	5,7	6,0	9,9	4,7	3,5	4,0	3,3
Bouwnijverheid	5,9	6,0	4,8	2,9	4,7	6,4	4,1	3,2
Handel, horeca en reparatie	4,0	4,3	4,7	4,3	5,2	4,3	3,0	3,5
Vervoer en communicatie	5,8	5,8	5,1	4,7	4,9	4,6	4,1	2,5
Financiële en zakelijke diensten	6,1	4,7	6,0	5,6	5,3	4,4	4,0	3,0
Overheid	4,8	3,6	4,3	5,0	4,5	4,0	3,8	3,2
Zorg en overige diensten	3,8	4,5	5,1	4,5	5,4	6,1	5,3	4,2

Bron: CBS, Arbeidsrekeningen.

Tabel 2.5.2
Loonkosten naar bedrijfstak

	2001*		2002*			2003*		
	4e kwartaal	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal
<i>mld euro</i>								
Totaal	54,4	53,6	66,6	54,6	57,0	55,8	68,7	55,8
Landbouw en visserij	0,6	0,5	0,7	0,7	0,7	0,6	0,8	0,7
Delfstoffenwinning	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Industrie	9,2	8,8	10,9	8,7	9,4	8,9	11,0	8,7
Energie en water	0,4	0,4	0,5	0,4	0,4	0,4	0,5	0,4
Bouwnijverheid	3,7	3,7	4,7	3,9	3,8	3,8	4,7	3,9
Handel, horeca en reparatie	8,4	8,4	10,4	8,5	8,9	8,6	10,6	8,6
Vervoer en communicatie	4,0	3,8	4,7	3,8	4,2	4,0	4,8	3,9
Financiële en zakelijke diensten	12,2	12,0	14,3	12,0	12,6	12,2	14,5	12,0
Overheid	8,7	8,7	11,1	9,0	9,3	9,2	11,7	9,4
Zorg en overige diensten	6,9	7,1	9,1	7,5	7,6	7,8	9,9	8,0
<i>% verandering t.o.v. hetzelfde kwartaal van voorgaand jaar</i>								
Totaal	6,7	5,6	5,5	5,0	4,9	4,1	3,1	2,1
Landbouw en visserij	8,4	0,2	4,8	3,8	6,4	4,8	2,1	0,3
Delfstoffenwinning	5,7	3,7	6,6	6,6	5,0	3,9	2,0	0,1
Industrie	4,2	3,7	3,0	2,6	2,1	1,4	0,8	0,1
Energie en water	2,6	3,1	3,0	7,7	3,4	2,5	2,4	1,5
Bouwnijverheid	7,6	7,5	5,1	2,2	3,0	3,2	-0,2	-1,4
Handel, horeca en reparatie	5,5	5,3	5,1	4,3	5,0	3,4	1,8	2,0
Vervoer en communicatie	6,6	6,3	4,9	3,9	3,6	3,0	2,4	0,5
Financiële en zakelijke diensten	6,8	4,6	4,9	4,3	3,3	1,9	1,1	0,2
Overheid	8,7	6,7	7,1	7,8	7,3	6,7	6,0	4,8
Zorg en overige diensten	8,3	8,0	8,6	8,7	9,9	9,8	9,1	7,6

Bron: CBS, Arbeidsrekeningen.

2.6 Consumentenprijzen

Tabel 2.6.1
Consumentenprijsindexcijfers, (2000=100)

	Jan.	Febr.	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Jaar
Alle huishoudens													
2000	98,1	98,7	99,4	99,6	99,9	99,8	99,7	100,1	101,2	101,3	101,4	100,8	100,0
2001	101,8	102,6	103,5	104,1	104,4	104,0	104,0	104,3	105,5	105,4	105,3	105,0	104,2
2002	105,9	106,4	107,3	107,7	107,8	107,4	107,4	107,7	108,8	108,5	108,2	107,9	107,6
2003	108,4	109,0	109,9	110,0	110,0	109,5	109,7	110,0	111,0	110,7			
Alle huishoudens, afgeleid													
2000	98,2	98,7	99,5	99,6	99,9	99,8	99,6	100,0	101,2	101,3	101,3	100,8	100,0
2001	100,8	101,6	102,5	103,0	103,4	103,0	102,9	103,3	104,5	104,3	104,2	104,0	103,1
2002	104,7	105,3	106,1	106,6	106,6	106,3	106,2	106,5	107,6	107,4	107,1	106,8	106,4
2003	106,9	107,5	108,5	108,6	108,5	108,0	108,3	108,6	109,6	109,3			

¹⁾ Op 9 september zijn eerder gepubliceerde uitkomsten over de periode juni 2002 tot en met juni 2003 herzien.

Tabel 2.6.2
Geharmoniseerde consumentenprijsindex (1996=100)

	2000	2001	2002	2002			2003									
				okt.	nov.	dec.	jan.	febr.	mrt.	apr.	mei	juni	juli	aug.	sept.	okt.*
België	106,4	109,0	110,7	111,2	111,0	111,1	110,0	112,3	112,6	112,4	112,0	112,4	111,1	113,0	113,2	112,8
Duitsland	104,2	106,2	107,6	107,5	107,1	108,3	108,2	108,8	109,0	108,7	108,4	108,6	108,9	109,0	108,8	108,7
Finland	107,0	109,8	112,0	112,7	112,3	112,3	112,5	113,5	113,9	113,8	113,7	113,6	113,0	113,2	113,8	113,7
Frankrijk	104,4	106,3	108,3	108,9	108,8	109,0	109,3	110,1	110,6	110,4	110,3	110,5	110,4	110,7	111,2	111,4
Griekenland	115,8	120,1	124,8	126,4	126,5	127,4	126,4	126,1	129,3	129,6	130,2	130,0	127,3	127,3	.	.
Ierland	111,5	116,0	121,5	122,9	123,0	123,9	123,9	125,1	126,0	126,6	126,4	126,5	126,0	126,8	127,0	127,0
Italië	108,4	110,9	113,8	114,9	115,2	115,5	115,2	114,7	116,1	117,0	117,2	117,3	117,2	116,8	117,7	118,1
Luxemburg	107,3	109,9	112,1	113,5	113,7	113,5	113,2	114,5	115,1	114,9	114,7	114,7	113,8	115,2	116,0	115,5
Nederland	108,2	113,8	118,2	119,3	118,7	118,5	119,2	120,1	121,2	121,3	121,2	120,6	120,5	120,8	121,8	121,6
Oostenrijk	104,5	106,9	108,8	109,2	109,2	109,5	109,7	109,9	110,2	110,1	109,9	109,9	109,8	110,1	110,4	110,3
Portugal	109,4	114,2	118,4	119,8	120,5	120,6	120,7	120,7	120,8	121,8	122,7	122,7	122,5	122,6	122,9	123,2
Spanje	109,7	112,8	116,8	118,4	118,6	119,0	118,5	118,7	119,6	120,6	120,5	120,6	119,9	120,5	120,8	121,6
EURO-12	106,0	108,5	110,9	111,6	111,5	112,0	111,9	112,4	113,1	113,2	113,1	113,2	113,1	113,3	113,7	113,8
Denemarken	108,3	110,7	113,4	114,4	114,3	114,3	114,5	115,3	116,2	116,2	115,9	115,9	115,2	115,1	116,0	115,7
Ver. Koninkrijk	105,6	106,9	108,3	108,9	108,9	109,3	108,6	109,0	109,4	109,7	109,7	109,6	109,5	109,9	110,2	.
Zweden	104,8	107,6	109,7	110,6	110,3	110,7	111,0	112,1	112,8	112,4	112,3	112,1	111,9	111,8	112,7	112,8
EU-15	106,2	108,6	110,8	111,5	111,4	111,9	111,7	112,2	112,8	113,0	112,9	112,9	112,8	113,1	113,5	113,5
IJsland ¹⁾	110,0	117,3	123,5	124,4	124,1	124,1	124,3	124,0	125,4	125,3	125,2	125,3	125,0	124,5	125,4	125,8
Noorwegen ¹⁾	110,0	113,0	113,9	114,3	114,7	115,7	117,6	117,9	117,2	116,4	115,8	115,5	115,1	115,6	116,3	116,1

¹⁾ De landen IJsland en Noorwegen berekenen eveneens een geharmoniseerde index volgens de uitgangspunten van de Europese Unie (EU). Deze landen zijn echter geen lid van de EU.

2.7 Consumentenvertrouwen

Tabel 2.7.1
Consumentenvertrouwen, economisch klimaat en koopbereidheid (oorspronkelijke cijfers)

	2002		2003										
	nov.	dec.	jan.	febr.	maart	april	mei	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov..
Consumentenvertrouwen	-32	-30	-34	-36	-38	-38	-35	-36	-39	-32	-34	-36	-32
Mutatie t.o.v. voorgaande maand	1	2	-3	-3	-1	-1	4	-2	-3	6	-2	-2	4
zelfde maand van het afgelopen jaar	-21	-23	-32	-32	-29	-24	-18	-15	-14	-6	-3	-3	0
Economisch klimaat	-54	-51	-58	-62	-65	-65	-56	-58	-63	-49	-49	-54	-44
Mutatie t.o.v. voorgaande maand	2	3	-8	-4	-2	0	9	-2	-5	14	-1	-5	10
zelfde maand van het afgelopen jaar	-9	-15	-40	-43	-41	-32	-25	-19	-19	0	3	2	10
Koopbereidheid	-17	-17	-18	-19	-19	-20	-20	-22	-23	-22	-24	-23	-24
Mutatie t.o.v. voorgaande maand	1	0	-1	-2	0	-1	0	-1	-1	1	-2	0	0
zelfde maand van het afgelopen jaar	-28	-29	-28	-25	-21	-19	-13	-12	-12	-9	-7	-6	-7

Bron: CBS, Consumenten conjunctuuronderzoek.

Tabel 2.7.2
Consumentenvertrouwen, economisch klimaat en koopbereidheid (na verwijdering van seizoeninvloeden)

	2002		2003										
	nov.	dec.	jan.	febr.	maart	april	mei	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.
Consumentenvertrouwen	-30	-26	-36	-37	-38	-37	-35	-36	-40	-34	-35	-36	-30
Economisch klimaat	-50	-47	-64	-64	-65	-61	-58	-57	-64	-49	-51	-55	-40
Koopbereidheid	-16	-12	-18	-19	-20	-21	-21	-23	-24	-24	-24	-23	-23

Bron: CBS, Consumenten conjunctuuronderzoek.

Tabel 2.7.3
Houdingen en verwachtingen van consumenten t.a.v. de economische situatie in Nederland en de eigen financiële situatie

	2002		2003										
	nov.	dec.	jan.	febr.	maart	april	mei	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.
Aantal respondenten	1 052	1 019	1 031	1 014	950	1 003	999	979	952	934	978	988	983
	<i>in % van het totaal</i>												
1. Economische situatie laatste 12 maanden													
- verbeterd	1	2	1	0	1	0	1	1	1	2	2	2	4
- verslechterd	78	75	79	83	86	85	83	85	85	80	80	82	77
Saldo	-77	-73	-78	-83	-85	-84	-82	-84	-84	-78	-78	-79	-74
2. Economische situatie komende 12 maanden													
- verbeteren	10	12	9	8	7	8	13	12	12	16	19	15	19
- verslechteren	41	41	47	50	52	54	43	43	52	35	40	45	34
Saldo	-31	-28	-39	-42	-44	-45	-30	-32	-41	-19	-21	-29	-15
3. Financiële situatie laatste 12 maanden													
- verbeterd	13	16	15	14	14	14	13	13	11	12	11	13	9
- verslechterd	31	32	33	36	33	34	39	41	36	38	37	39	40
Saldo	-18	-16	-18	-22	-19	-20	-26	-27	-25	-26	-25	-26	-31
4. Financiële situatie komende 12 maanden													
- verbeteren	17	16	15	12	15	13	14	13	11	15	14	14	13
- verslechteren	13	18	21	19	18	17	16	20	21	19	22	22	20
Saldo	4	-2	-6	-6	-3	-4	-2	-8	-10	-4	-8	-8	-8
5. Gunstige tijd voor aankoop duurzame artikelen													
- gunstige tijd	9	10	13	9	8	7	10	12	11	8	11	9	14
- ongunstige tijd	46	42	41	38	44	44	43	42	45	43	48	46	46
Saldo	-37	-32	-29	-29	-35	-37	-34	-30	-34	-35	-37	-36	-33

Bron: CBS, Consumenten conjunctuuronderzoek.

2.8 Sociale zekerheid

Tabel 2.8.1
Ziekteverzuim exclusief verzuim als gevolg van zwangerschaps- en bevallingsverlof (exclusief overheid)

	SBI-code	2001			2002				2003	
		2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	1e kwartaal	2e kwartaal
		%								
Totaal		5,3	5,1	5,5	5,9	5,4	5,0	5,5	5,3	4,7
Bedrijfssector										
Landbouw en visserij	01-05	3,3	3,4	3,0	4,3	3,4	3,5	4,4	2,8	2,0
Industrie en bouwnijverheid	10-45	6,0	5,6	6,3	6,6	6,0	5,5	6,3	5,9	5,3
Commerciële dienstverlening	50-74	4,6	4,6	4,8	5,1	4,8	4,5	4,9	4,8	4,1
Niet-commerciële dienstverlening	75-93	6,8	6,2	6,9	7,4	6,4	5,8	6,3	6,5	5,8
Bedrijfstak										
Delfstoffenwinning	10-14	4,2	3,4	3,9	3,9	3,5	3,0	4,0	4,2	3,9
Industrie	15-37	6,4	6,0	6,8	7,1	6,3	5,8	6,6	6,4	5,7
Energie- en waterleidingbedrijven	40-41	5,8	5,4	5,5	6,7	5,8	5,4	5,9	6,0	4,8
Bouwnijverheid	45	5,1	4,8	5,2	5,5	5,2	4,8	5,4	4,9	4,3
Handel	50-52	4,3	4,2	4,3	4,8	4,6	4,3	4,7	4,7	3,9
Horeca	55	3,7	3,8	3,5	3,3	3,5	3,0	3,5	3,4	2,6
Vervoer en communicatie	60-64	5,2	5,1	5,8	6,1	5,6	5,1	5,5	5,3	4,6
Financiële instellingen	65-67	4,8	4,5	4,7	5,5	4,7	4,2	4,8	4,5	3,4
Zakelijke dienstverlening	70-74	5,0	5,0	5,4	5,5	5,1	4,7	5,2	5,0	4,4
Gezondheids- en welzijnszorg	85	7,6	6,8	7,5	8,0	6,9	6,3	6,8	7,0	6,3
Cultuur en overige dienstverlening	90-93	4,7	4,1	5,1	5,0	4,7	4,2	4,4	4,9	4,3
Bedrijfsklasse										
Voedings- en genotmiddelenindustrie	15-16	5,7	5,2	6,0	6,2	5,4	4,9	5,6	5,4	4,8
Grafische industrie	22	5,5	4,7	5,7	5,9	5,3	5,1	5,6	5,7	4,6
Aardolie- en chemische industrie	23-25	5,8	5,0	5,7	6,0	5,3	5,0	5,4	5,2	4,5
Metaal- en elektrotechnische industrie	27-35	5,5	5,2	5,9	6,1	5,3	4,7	5,5	5,3	4,6
Rest industrie ¹⁾		8,9	8,6	9,3	9,8	9,1	8,4	9,7	9,3	8,8
Autohandel en -reparatie	50	3,8	4,0	3,9	3,8	3,5	3,2	4,0	3,6	3,4
Groothandel	51	4,3	4,2	4,5	4,6	4,4	4,1	4,4	4,4	3,6
Detailhandel	52	4,4	4,3	4,2	5,1	5,0	4,7	5,0	5,0	4,2
Openbaar vervoer en wegvervoer	60	4,7	4,3	4,9	5,5	5,7	4,7	5,4	5,0	4,6
Rest vervoer en communicatie	61-64	5,6	5,8	6,5	6,7	5,5	5,6	5,6	5,5	4,7
Schoonmaakbedrijven	747	7,0	6,8	7,5	6,7	6,8	7,0	6,7	6,5	5,9
Rest zakelijke dienstverlening		4,6	4,7	5,0	5,3	4,8	4,3	5,0	4,8	4,2
Ziekenhuizen	8511	7,1	6,3	6,9	7,2	5,9	5,4	6,2	6,3	5,3
Verpleeg- en bejaardentehuizen	8531	8,3	7,4	8,1	8,6	7,5	6,6	7,3	7,6	6,9
Rest gezondheids- en welzijnszorg		7,1	6,7	7,2	7,9	7,0	6,5	6,6	6,9	6,3
Bedrijfsgrootte										
Bedrijven met 1- 9 werknemers		2,8	3,2	3,0	2,5	3,5	3,2	3,3	2,7	2,1
Bedrijven met 10-99 werknemers		4,7	4,4	4,8	4,9	4,4	4,1	4,6	4,4	3,8
Bedrijven met 100 werknemers en meer		7,1	6,6	7,1	7,5	6,5	6,0	6,5	6,6	5,9
Verzekeringsvorm										
Volledig eigen-ricisodrager		6,4	5,9	6,5	6,8	6,0	5,5	6,0	6,0	5,4
Gedeeltelijk herverzekerd		4,8	4,6	4,8	5,0	4,6	4,3	4,7	4,4	3,9
Volledig herverzekerd		3,9	4,0	4,1	4,3	4,5	4,1	4,6	4,1	3,4

¹⁾ Inclusief sociale werkvoorziening.

Bron: CBS, Kwartaalonderzoek ziekteverzuim.

Tabel 2.8.2
Ziekteverzuim inclusief verzuim als gevolg van zwangerschaps- en bevallingsverlof (exclusief overheid)

	SBI- code	2001			2002				2003	
		2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	1e kwartaal	2e kwartaal
		%								
Totaal		6,0	5,7	6,1	6,5	6,0	5,6	6,1	6,0	5,3
Bedrijfssector										
Landbouw en visserij	01-05	3,9	3,7	3,1	4,6	3,6	3,8	4,6	2,9	2,1
Industrie en bouwnijverheid	10-45	6,2	5,8	6,5	6,8	6,2	5,7	6,5	6,2	5,5
Commerciële dienstverlening	50-74	5,2	5,1	5,4	5,8	5,4	5,0	5,6	5,4	4,7
Niet-commerciële dienstverlening	75-93	8,0	7,3	8,0	8,5	7,5	7,0	7,4	7,6	6,8
Bedrijfstak										
Delfstoffenwinning	10-14	4,3	3,5	4,0	4,1	3,7	3,2	4,2	4,4	4,1
Industrie	15-37	6,7	6,3	7,1	7,4	6,6	6,1	6,9	6,7	6,0
Energie- en waterleidingbedrijven	40-41	6,0	5,6	5,6	7,0	6,0	5,5	6,1	6,2	5,0
Bouwnijverheid	45	5,2	4,9	5,3	5,6	5,3	4,9	5,5	5,0	4,4
Handel	50-52	4,8	4,7	4,8	5,3	5,1	4,9	5,3	5,2	4,4
Horeca	55	4,1	4,1	3,9	3,6	3,8	3,3	3,8	3,8	2,8
Vervoer en communicatie	60-64	5,6	5,4	6,2	6,5	6,0	5,5	5,9	5,7	5,0
Financiële instellingen	65-67	5,6	5,3	5,5	6,4	5,7	5,2	5,7	5,2	3,9
Zakelijke dienstverlening	70-74	5,6	5,6	6,0	6,3	5,7	5,4	6,1	5,8	5,2
Gezondheids- en welzijnszorg	85	9,1	8,2	8,8	9,4	8,3	7,7	8,1	8,2	7,5
Cultuur en overige dienstverlening	90-93	5,2	4,7	5,4	5,4	5,1	4,7	4,8	5,4	4,7
Bedrijfsklasse										
Voedings- en genotmiddelenindustrie	15-16	6,1	5,7	6,5	6,5	5,8	5,3	6,0	5,9	5,2
Grafische industrie	22	6,1	5,3	6,4	6,3	5,7	5,6	6,1	6,2	5,0
Aardolie- en chemische industrie	23-25	6,2	5,3	6,0	6,3	5,7	5,4	5,7	5,5	4,8
Metaal- en elektrotechnische industrie	27-35	5,7	5,4	6,1	6,3	5,5	4,9	5,6	5,5	4,8
Rest industrie ¹⁾		9,2	8,9	9,6	10,2	9,4	8,7	10,0	9,6	9,1
Autohandel en -reparatie	50	4,0	4,2	4,1	4,1	3,7	3,4	4,1	3,7	3,5
Groothandel	51	4,7	4,6	4,9	5,0	4,7	4,5	4,8	4,8	4,0
Detailhandel	52	5,1	4,9	4,9	5,8	5,7	5,4	5,8	5,7	4,9
Openbaar vervoer en wegvervoer	60	4,9	4,5	5,3	5,6	5,9	4,8	5,6	5,2	4,7
Rest vervoer en communicatie	61-64	6,2	6,4	7,1	7,3	6,0	6,2	6,1	6,0	5,2
Schoonmaakbedrijven	747	7,7	7,5	8,1	7,5	7,4	7,5	7,3	7,1	6,5
Rest zakelijke dienstverlening		5,3	5,3	5,6	6,1	5,5	5,1	6,0	5,6	5,1
Ziekenhuizen	8511	8,7	7,8	8,5	8,6	7,4	7,0	7,7	7,6	6,7
Verpleeg- en bejaardentehuizen	8531	10,0	8,9	9,5	10,1	9,1	8,1	8,8	8,9	8,2
Rest gezondheids- en welzijnszorg		8,5	7,8	8,3	9,1	8,1	7,7	7,7	8,0	7,4
Bedrijfsgrootte										
Bedrijven met 1- 9 werknemers		3,3	3,5	3,3	2,6	3,6	3,4	3,5	2,9	2,2
Bedrijven met 10-99 werknemers		5,2	4,8	5,2	5,3	4,8	4,5	5,0	4,7	4,1
Bedrijven met 100 werknemers en meer		7,9	7,4	7,9	8,4	7,3	6,8	7,4	7,4	6,7
Verzekeringsvorm										
Volledig eigen-risicodragers		7,1	6,6	7,3	7,6	6,7	6,3	6,8	6,7	6,1
Gedeeltelijk herverzekerd		5,3	5,1	5,2	5,4	5,0	4,7	5,2	4,9	4,3
Volledig herverzekerd		4,4	4,4	4,5	4,7	4,9	4,5	5,1	4,5	3,9

¹⁾ Inclusief sociale werkvoorziening.

Bron: CBS, Kwartaalonderzoek ziekteverzuim.

Tabel 2.8.3
Uitkeringen krachtens de Werkloosheidswet ¹⁾

	2002				2003			
	april	mei	juni	juli	april	mei	juni	juli
	<i>x 1 000</i>							
Totaal ²⁾	178,1	178,2	179,4	179,1	241,1	244,4	247,2	254,3
Geslacht								
Man	102,2	101,8	102,2	102,0	143,1	144,1	144,7	148,1
Vrouw	75,9	76,4	77,2	77,1	98,0	100,3	102,5	106,1
Leeftijd								
15–24 jaar	8,7	8,4	8,2	7,8	16,0	16,0	15,5	15,5
25–34 jaar	34,7	34,9	35,4	35,6	54,5	55,5	56,4	58,2
35–44 jaar	38,3	38,6	39,3	39,7	57,6	58,9	60,3	63,1
45–54 jaar	35,1	35,2	35,6	35,7	48,9	49,7	50,4	52,1
55–64 jaar	61,3	61,0	60,7	60,2	63,8	64,0	64,4	65,3
Provincie								
Groningen	8,5	8,3	8,1	8,0	10,7	10,9	11,0	11,1
Friesland	9,6	9,2	8,9	8,5	12,6	12,2	11,8	11,9
Drenthe	6,8	6,5	6,8	6,6	9,0	8,8	8,6	9,1
Overijssel	11,0	11,1	11,1	11,1	15,7	15,4	15,2	15,8
Flevoland	3,4	3,4	3,4	3,5	5,1	5,1	5,4	5,5
Gelderland	19,3	19,4	19,4	19,6	26,5	26,9	27,2	27,8
Utrecht	9,5	9,7	9,8	9,9	14,0	14,7	15,0	15,5
Noord-Holland	24,8	25,3	25,6	25,4	34,0	35,3	36,7	38,5
Zuid-Holland	35,1	35,1	35,9	36,1	45,6	46,5	47,3	48,5
Zeeland	4,2	4,4	4,3	4,1	5,1	5,1	5,1	4,9
Noord-Brabant	28,9	28,8	29,0	29,1	40,0	40,2	40,5	41,7
Limburg	16,1	16,0	16,1	16,2	21,4	21,7	21,9	22,4

¹⁾ Niet-beëindigde WW-uitkeringen aan het eind van de verslagperiode.

²⁾ Inclusief onbekend.

Bron: CBS, Sociale Zekerheidsstatistieken.

Tabel 2.8.4
Arbeidsongeschiktheidsuitkeringen ultimo de verslagperiode

	2002				2003			
	maart	april	mei	juni	maart	april	mei	juni
	<i>x 1 000</i>							
Totaal¹⁾	985,1	986,3	988,7	987,6	991,8	990,0	988,7	988,8
Geslacht								
Man	552,1	551,8	552,1	550,8	547,8	546,3	545,2	544,8
Vrouw	432,9	434,5	436,5	436,8	444,0	443,6	443,5	443,9
Leeftijd								
15-24 jaar	32,2	32,4	32,5	32,4	33,2	33,3	33,3	33,7
25-34 jaar	105,3	105,1	105,6	105,1	103,9	103,3	103,0	102,7
35-44 jaar	180,4	180,6	181,2	181,0	181,6	181,1	180,7	180,6
45-54 jaar	289,5	289,2	289,0	288,1	284,7	283,7	282,7	283,0
55-64 jaar	376,5	377,7	379,0	379,8	387,2	387,4	387,8	387,8
Regio								
Groningen	36,7	36,7	36,7	36,7	36,8	36,6	36,5	36,5
Friesland	37,2	37,2	37,2	37,1	36,9	36,8	36,7	36,7
Drenthe	32,5	32,5	32,5	32,4	32,3	32,3	32,2	32,2
Overijssel	69,6	69,7	69,8	69,7	70,3	70,1	69,9	69,9
Flevoland	20,4	20,5	20,6	20,6	21,2	21,2	21,2	21,2
Gelderland	115,1	115,2	115,6	115,4	115,9	115,6	115,4	115,2
Utrecht	66,3	66,4	66,7	66,6	67,8	67,7	67,6	66,6
Noord-Holland	170,3	170,4	170,9	170,7	171,4	171,2	171,2	170,9
Zuid-Holland	164,4	164,6	165,1	165,0	165,1	164,8	164,7	164,4
Zeeland	18,9	18,9	19,0	19,0	19,1	19,1	19,1	19,1
Noord-Brabant	141,7	142,0	142,2	142,1	143,0	142,6	142,5	142,3
Limburg	86,0	86,1	86,4	86,3	86,7	86,5	86,4	86,3
Buitenland	20,7	20,8	20,6	20,7	20,8	20,8	20,7	23,8
Mate van arbeidsongeschiktheid								
Gedeeltelijk (15% -< 80%)	278,2	278,9	280,3	280,6	284,7	284,3	284,0	283,8
Volledig (80 - 100%)	706,4	706,9	707,9	706,5	706,7	705,3	704,2	704,3
Arbeidsongeschiktheidsregeling								
WAO	797,1	798,1	799,5	798,8	799,9	797,9	796,0	796,6
WAZ	56,7	56,7	57,4	56,8	56,8	56,7	57,0	56,2
Wajong	131,3	131,5	131,8	132,0	135,1	135,4	135,7	136,0

¹⁾ Inclusief onbekend.

Bron: CBS, Sociale zekerheidsstatistieken.

Tabel 2.8.5
Uitkeringen krachtens de Algemene bijstandswet ¹⁾

	2002				2003			
	januari	februari	maart	april	januari	februari	maart	april
	<i>x 1 000</i>							
Totaal ²⁾	321,7	320,9	320,6	319,8	321,8	323,2	325,0	325,8
Geslacht								
Man	134,5	134,3	134,2	133,6	136,2	137,3	138,5	138,9
Vrouw	187,2	186,7	186,4	186,2	185,6	185,8	186,5	186,9
Leeftijd								
15-24 jaar	26,3	26,5	26,7	26,6	29,1	29,7	30,4	30,6
25-34 jaar	72,1	71,7	71,4	71,0	70,9	71,3	71,8	71,9
35-44 jaar	87,0	86,6	86,4	86,1	85,5	85,7	86,1	86,4
45-54 jaar	72,1	71,8	71,6	71,4	70,9	71,0	71,2	71,3
55-64 jaar	64,2	64,3	64,5	64,7	65,3	65,5	65,6	65,6
Duur van de uitkering								
Korter dan 1 jaar	65,5	65,9	66,0	66,3	71,3	72,7	74,1	74,8
1 jaar en langer	256,2	255,1	254,6	253,5	250,5	250,5	250,9	251,0
Leefvorm								
Alleenstaand	176,2	176,0	175,9	175,6	178,2	179,4	180,9	181,4
Alleenstaande ouder	92,2	91,9	91,8	91,7	91,6	91,6	91,8	92,2
(Echt)paar	52,6	52,5	52,3	51,9	51,6	51,7	51,8	51,7
Anders	0,6	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5

¹⁾ Niet-beëindigde Abw-uitkeringen aan het eind van de verslagmaand aan thuiswonenden jonger dan 65 jaar.

²⁾ Inclusief onbekend.

Bron: CBS, Bijstandskennmerkenstatistiek.

2.9 Vakverenigingen

Tabel 2.9
Leden van de vakcentrales

	2002				2003	
	1 januari	1 april	1 juli	1 oktober	1 januari	1 april
	<i>x 1 000</i>					
Totaal ¹⁾	1 781,3	1 785,7	1 787,3	1 777,5	1 750,9	1 755,6
Federatie Nederlandse Vakbeweging	1 230,0	1 231,4	1 233,4	1 226,0	1 225,8	1 231,4
Christelijk Nationaal Vakverbond	351,4	354,4	354,9	355,2	355,5	355,5
Unie mhp	199,9	199,9	199,0	196,3	169,7	168,8

¹⁾ Betreft ledentallen van vakverenigingen aangesloten bij de FNV, het CNV en de Unie mhp.

Bron: CBS, Statistiek van de Vakbeweging, Kwartaalenquête.

3. Technische toelichtingen

3. Technische toelichtingen

Arbeidsrekeningen

Banen en arbeidsvolume van werknemers, loonkosten (tabel 2.1.3, 2.1.4, 2.5.1, 2.5.2)

De Arbeidsrekeningen vormen een geïntegreerd stelsel van gegevens over de arbeidsmarkt. Gegevens uit allerlei bronnen worden in een statistisch integratieproces samengebracht om tot zo nauwkeurig mogelijke ramingen van arbeidsmarktgegevens te komen. Belangrijke bronnen voor de Arbeidsrekeningen zijn de jaar- en kwartaalcijfers uit de Enquête Werkgelegenheid en Lonen, de Enquête Beroepsbevolking en de Statistiek Verloonde dagen en Loonsommen van het CBS. Voor het samenstellen van de kwartaalgegevens over werkgelegenheid en lonen is vooral gebruik gemaakt van de uitkomsten uit de Enquête Werkgelegenheid en Lonen. Dit onderzoek meet elk kwartaal het aantal banen en de loonsommen van werknemers, op basis van een steekproef bij bedrijven en instellingen.

De hier gepubliceerde gegevens over banen, arbeidsvolume en loonkosten hebben uitsluitend betrekking op werknemers.

Werknemers zijn personen die arbeid verrichten in loondienst. Als werknemer worden alle ingezetenen en niet-ingezetenen personen beschouwd, die in dienstbetrekking werkzaam zijn (inbegrepen directeuren van NV's en BV's; hun salarissen zijn ook in de loonkosten begrepen).

Een *baan* is een arbeidsplaats die bezet wordt door een werknemer. Met het aantal banen wordt bedoeld het gemiddelde aantal banen in een kwartaal (of in een jaar). Omdat één persoon meerdere banen kan hebben is het aantal banen gelijk of groter dan het aantal werknemers.

Het opgetelde aantal arbeidsuren van alle werknemers (in een kwartaal) wordt het *arbeidsvolume* genoemd. Het arbeidsvolume wordt hier uitgedrukt in arbeidsjaren: dat wordt berekend door alle (voltijd-, deeltijd- en flexibele) banen in een jaar om te rekenen naar voltijdbanen of voltijdequivalenten. Het voltijdequivalent van een baan wordt bepaald door de overeengekomen jaarlijkse arbeidsduur, die bij die baan behoort, te delen door de overeengekomen jaarlijkse arbeidsduur die bij een voltijdbaan (in de bedrijfstak) behoort. Zo leveren twee halve banen samen één arbeidsjaar op.

De *loonkosten* geven de kosten van de werkgever weer die direct samenhangen met het inzetten van werknemers in het productieproces. Het begrip loonkosten bestaat uit de volgende elementen: lonen en salarissen (inclusief de ingehouden loonbelasting en sociale premies), bijzondere beloningen (zoals vakantietoelage), loon in natura, onkostenvergoedingen in verband met de dienstbetrekking (zoals kosten woon-werkverkeer) en sociale premies ten laste van de werkgever (betalingen en afdrachten in het kader van de wettelijke en contractuele sociale zekerheid).

De gegevens worden niet voor seizoenen gecorrigeerd. Om deze reden worden alleen jaar-op-jaarmutaties van dezelfde kwartalen gepubliceerd.

Wat betreft de gegevens over arbeidsvolume en de loonkosten sluiten de Arbeidsrekeningen en de Nationale rekeningen op elkaar aan. Het begrip 'loonkosten' in de Arbeidsrekeningen komt overeen met het begrip 'beloning van werknemers' in de Nationale rekeningen – 'beloning' heeft daar betrekking op de vergoeding voor geleverde arbeid.

Relatie tussen de P-serie bedrijfstakindeling van Nationale rekeningen en SBI 1993

Nationale rekeningen, P-serie	Sbi-code
Landbouw en visserij	01–05
Delfstoffenwinning	10–14
Industrie	15–37
Energie- en waterleidingbedrijven	40–41
Bouwnijverheid	45
Handel, horeca en reparatie	50–52, 55
Vervoer en communicatie	60–64
Financiële en zakelijke dienstverlening	65–74
Overheid (exclusief overig onderwijs)	75, 80 (exclusief sbi 804)
Zorg en dienstverlening (inclusief overig onderwijs)	85, 90–95 (inclusief sbi 804)

Cao-lonen

(tabel 2.4.1–2.4.4)

Uit de statistiek Indexcijfers van cao-lonen komen elke maand cijfers beschikbaar over de contractuele loon- en arbeidsduurontwikkeling zoals deze geldt voor werknemers met een voltijdbaan. Deze cijfers hebben betrekking op de loon- en arbeidsduurgegevens zoals die staan vermeld in collectieve arbeidsovereenkomsten (cao's). Elke maand worden uitkomsten gepubliceerd over de ontwikkeling van:

- cao-lonen (bruto lonen)
- contractuele loonkosten
- contractuele jaarlijkse arbeidsduur van voltijdwerknemers.

De uitkomsten worden gepubliceerd in de vorm van indexcijfers, waarbij 2000 op 100 is gesteld (voor de reeks contractuele loonkosten is 1990 nog het basisjaar). Behalve indexcijfers worden ook jaarmutaties gepubliceerd. Dit is de procentuele ontwikkeling van het loon of de arbeidsduur ten opzichte van dezelfde periode een jaar eerder. De jaarmutaties worden berekend uit de gepubliceerde indexcijfers.

Met de *indexcijfers van cao-lonen* wordt de ontwikkeling van de bruto lonen weergegeven waarop werknemers bij een normale voltijdarbeidsduur onvoorwaardelijk recht hebben. Er worden dus geen gerealiseerde bedragen waargenomen; alleen afspraken met betrekking tot de schaaltonen en bindend voorgeschreven toeslagen komen in de ontwikkeling van het cao-loon tot uitdrukking. Het cao-loon inclusief bijzondere beloningen omvat de volgende elementen:

- het bruto loon voor normale arbeidstijd van voltijdwerknemers
- alle bindend voorgeschreven, regelmatig betaalde toeslagen
- alle bindend voorgeschreven bijzondere (niet maandelijks) beloningen, zoals de vakantietoelage of de eindejaarsuitkering.

Uitgesloten zijn toeslagen die in de cao's voorwaardelijk zijn gesteld, zoals een leeftijdstoelage of een toeslag voor ploegen dienst, en individuele loonstijgingen. Gepubliceerd worden uitkomsten over de ontwikkeling van zowel het cao-loon inclusief bijzondere beloningen als het cao-loon exclusief bijzondere beloningen, en zowel het cao-loon per maand als het cao-loon per uur. De brutoering van de overhevelingstoelage (vanaf januari 2001) is zodanig in de indexcijfers verwerkt, dat de brutoering niet leidt tot loonmutaties, voorzover niet van de wettelijke brutoeringsregeling (verhoging van het loon met 1,9 procent met een maximum van 791,85 euro per jaar) is afgeweken.

De *contractuele loonkosten* (reeks 1990=100) omvatten naast het bovenvermelde cao-loon inclusief bijzondere beloningen:

- alle wettelijk voorgeschreven sociale lasten (premies voor WAO, WW, wachtgeld en ZFW, uitgezonderd premie ZW) en (t/m 2000) de overhevelingstoeslag
- alle contractueel aangegane, bindend voorgeschreven sociale lasten (premies voor VUT, (pre)pensioen, bovenwettelijke verzekering voor arbeidsongeschiktheid e.d. en sociale en bedrijfstakfondsen).

De *contractuele arbeidsduur* is de in de cao's overeengekomen jaarlijkse arbeidsduur van voltijdwerknemers.

Om een goed beeld van de contractuele loon- en arbeidsduurontwikkeling te krijgen, is het niet nodig de gegevens van alle cao's te verwerken. Bij de reeks 2000=100 worden de gegevens van ruim 250 cao's gevolgd, waaronder alle cao's die voor minstens 2 500 werknemers gelden. Ongeveer 95 procent van alle cao-werknemers in Nederland valt onder de cao's die in de statistiek zijn opgenomen. Overigens gelden cao's niet voor alle werknemers; ongeveer acht van de tien werknemers vallen onder de werksfeer van een cao. Bij de statistiek worden alleen de gegevens van voltijdwerknemers gevolgd. Aangenomen wordt dat deze gegevens naar rato gelden voor deeltijdwerknemers. In 2000 hadden zes van de tien werknemers een voltijd baan. De uitkomsten zijn opgehoogd tot het totaal van alle werknemers, werkzaam bij bedrijven en instellingen, met uitzondering van de bedrijfstakken personeel in dienst van huishoudens en internationale gemeenschapsorganen.

Als een indexcijfer gepubliceerd wordt, zijn daarin alle cao's verwerkt waarvan op dat moment de cijfers bekend zijn. Cao's waarvan de looptijd verstreken is, en waarvoor nog geen nieuwe cao is overeengekomen, tellen niet mee vanaf de maand dat de nieuwe cao had moeten ingaan. Uit het percentage afgesloten cao's blijkt op hoeveel procent van de cao's de uitkomsten berusten, rekening houdend met de omvang van de cao's. Cao's kunnen ook met terugwerkende kracht worden afgesloten. Elke erop volgende maand worden daarom de indexcijfers opnieuw samengesteld en gepubliceerd, net zolang tot dat alle cao's zijn afgesloten, en de indexcijfers definitief zijn.

Bij de gepubliceerde uitkomsten worden drie *cao-sectoren* onderscheiden: particuliere bedrijven, gesubsidieerde sector en overheid. De cao-sector overheid omvat alle publiekrechtelijke bedrijven, zoals rijksoverheid, provincies, gemeenten, waterschappen en het openbaar onderwijs. Daarnaast behoren de politie, het regulier bijzonder onderwijs en de academische ziekenhuizen tot de overheid. De gesubsidieerde sector omvat de privaatrechtelijke bedrijven die door subsidie of via wettelijk vastgestelde bijdragen worden gefinancierd, voorzover zij niet tot de overheid behoren. Het gaat hierbij onder meer om het grootste deel van de gezondheids- en welzijnszorg, de uitvoeringsorganen voor de sociale verzekeringen en de sociale werkplaatsen. Alle overige privaatrechtelijke bedrijven worden tot de cao-sector particuliere bedrijven gerekend.

Eens in de tien jaar worden de basisgegevens voor de reeksen met cao-gegevens opnieuw vastgesteld. Bij de basisverlegging wordt de samenstelling van de statistiek vernieuwd, en worden de basisgegevens geactualiseerd, waarbij nu wordt uitgegaan van de situatie in 2000. Hierdoor geven de uitkomsten van de nieuwe reeks een beter beeld van de werkelijkheid, dan de uitkomsten van de oude reeks, die 1990 als uitgangspunt had. Vanaf juli 2003 is overgeschakeld op de reeks 2000=100 (met uitkomsten vanaf januari 2000). Uitkomsten over de ontwikkeling van de contractuele loonkosten voor de reeks 2000=100 zullen pas later gepubliceerd worden. De publicatie over de contractuele loonkosten 1990=100 wordt zolang voortgezet.

Een uitgebreidere beschrijving van de statistiek is opgenomen in de Sociaal-economische maandstatistiek van juli 2003.

Consumentenprijsindex

(tabel 2.6.1–2.6.2)

Maandelijks berekent en publiceert het CBS de consumentenprijsindex (CPI). De CPI geeft de prijsontwikkeling weer van goederen en diensten die huishoudens aanschaffen voor consumptie. De CPI is een belangrijke maatstaf voor de inflatie en wordt veel gebruikt door het bedrijfsleven en de overheid, onder andere bij loononderhandelingen, de indexering van huren en lijfrenten en voor de aanpassing van belastingtabellen.

De inflatie wordt gemeten als de procentuele stijging van de CPI in een bepaalde periode ten opzichte van dezelfde periode van het voorgaande jaar.

De CPI geeft de prijsontwikkeling weer van goederen en diensten die het gemiddelde huishouden in Nederland in een basisjaar heeft aangeschaft voor consumptie. Dit pakket goederen en diensten wordt ook wel het (boodschappen)mandje genoemd. Tot dit mandje behoren onder andere de dagelijkse boodschappen, uitgaven voor duurzame consumptiegoederen zoals wasmachines en auto's, huur, school- en collegegeld en consumptiegebonden belastingen zoals onroerendezaakbelasting en motorrijtuigenbelasting. Niet alle uitgaven tellen mee bij de berekening van de CPI. De inkomstenbelasting, sociale premies en uitgaven voor verzekerde medische zorg zijn daar voorbeelden van.

Wanneer de eigenschappen van een artikel uit het boodschappenmandje wijzigen of het artikel niet meer in de winkel verkrijgbaar is, wordt de prijsontwikkeling van een vergelijkbaar artikel gevolgd. Zo'n vervangend product verschilt vaak in kwaliteit. Om dan toch een juist prijsindexcijfer te bepalen wordt voor dit kwaliteitsverschil gecorrigeerd. Zo wordt alleen de 'zuivere' prijsstijging gemeten.

Basisjaar

De CPI geeft het prijsniveau weer van het mandje ten opzichte van de gemiddelde prijs in een bepaald jaar: het zogenoemde basisjaar. Vanaf 2003 is dat basisjaar 2000.

De uitgaven van huishoudens kunnen in de loop van de tijd veranderen, bijvoorbeeld doordat er nieuwe producten op de markt komen of omdat de samenstelling van de bevolking anders wordt. Ook een verandering in het welvaartsniveau kan een ander aankooppatroon tot gevolg hebben. Wanneer het mandje van de CPI niet meer aansluit bij het bestedingspatroon van de consument, kiest het CBS een recenter basisjaar. Dat heet een basisverlegging. In het verleden werd om de 5 jaar een nieuw basisjaar gekozen. Om sneller wijzigingen in het consumptiepatroon van de consumenten in de CPI tot uitdrukking te brengen, wordt vanaf 2004 overgegaan op een jaarlijkse basisverlegging. Dit houdt een belangrijke kwaliteitsverbetering van de CPI in.

Referentiejaar

In 2003 heeft de aanduiding 2000=100 nog twee betekenissen. Het geeft aan dat het indexcijfer betrekking heeft op het boodschappenmandje van 2000 en dat het prijsniveau van dat jaar uitgangspunt is voor de berekening van het indexcijfer.

Vanaf 2004 is alleen de tweede betekenis nog van toepassing.

Voorbeeld:

Als het CBS bijvoorbeeld in 2002 het consumentenprijsindexcijfer 105 publiceert met als basisjaar 2000, dan betekent dit dat men voor het pakket goederen en diensten in 2002 5 procent duurder uit is dan in 2000.

Met ingang van januari 2003 worden de prijzen vergeleken met het niveau van het jaar 2000. Het referentiejaar van de reeks is dan 2000. Dit wordt weergegeven met de toevoeging 2000=100.

Vanaf 2004 wordt het mandje elk jaar geactualiseerd. Voor de berekening van het indexcijfer blijft echter het jaar 2000 het referentiejaar.

Vanaf 2004 zal het CBS een geschakelde CPI-reeks publiceren met als referentiejaar 2000. Deze geschakelde reeks wordt opgebouwd uit deelreeksen die zijn gebaseerd op verschillende mandjes. Voor het berekenen van het inflatiecijfer heeft dit geen

gevolgen. Het samenstellen van deelindexcijfers van bepaalde artikelgroepen wordt hierdoor echter iets lastiger vanaf 2004. Op aanvraag verleent het CBS hierbij ondersteuning.

Geharmoniseerde Consumentenprijsindex

Het CBS stelt sinds maart 1997, naast de nationale consumentenprijsindex, ten behoeve van de Europese Unie (EU) ook de geharmoniseerde consumentenprijsindex van Nederland samen. De geharmoniseerde index dient voor vergelijkingen binnen de Europese Unie, maar is minder geschikt om de nationale inflatie weer te geven.

De consumentenprijsindex voor de monetaire unie (EURO-12, CPIMU) geeft de gemiddelde prijsontwikkeling weer in de landen die deelnemen aan de Economische en Monetaire Unie, ofwel de Eurozone. Tot december 2000 waren dat 11 lidstaten. Vanaf januari 2001 heeft de CPIMU betrekking op de Eurozone inclusief het nieuw toegetreden Griekenland.

De EURO-15 geeft de gemiddelde prijsontwikkeling weer van de 15 lidstaten van de Europese Unie.

Geharmoniseerde index versus nationale consumentenprijsindex

Het belangrijkste verschil tussen de geharmoniseerde index en de nationale consumentenprijsindex betreft de consumptiepakketten waarop zij betrekking hebben. Wonen in een eigen huis (huurwaarde), consumptiegebonden belastingen (onroerendezaakbelasting, motorrijtuigenbelasting e.d.) en contributies aan sportverenigingen, maatschappelijke organisaties e.d. worden bijvoorbeeld wel meegenomen in de nationale index, maar niet in de geharmoniseerde. Anderzijds is bij de geharmoniseerde index een groter deel van de kosten van de gezondheidszorg inbegrepen dan in de nationale index.

Een ander verschil tussen beide indices is dat in de nationale index de prijsstijgingen van de particuliere consumptie van Nederlanders in het buitenland wordt meegenomen. Daarentegen weegt in de geharmoniseerde index de particuliere consumptie van buitenlanders in Nederland mee.

Wijzigingen in de geharmoniseerde index vanaf januari 2000

Met ingang van januari 2000 is de dekking van de geharmoniseerde index uitgebreid. Daarbij is zowel het inbegrepen pakket goederen en diensten uitgebreid als de bevolking waarop de index betrekking heeft.

De volgende artikelen zijn toegevoegd:

- Afvalstoffenheffing en rioolrecht;
- Een deel van de gezondheidszorg. Inbegrepen waren al een aantal niet onder een verzekering vallende uitgaven. Daaraan zijn toegevoegd medische artikelen en diensten, welke zijn geconsumeerd door particulier verzekerden, ook als deze door de particuliere verzekeraar zijn vergoed. Niet inbegrepen zijn echter ziekenhuisdiensten. Ook is niet inbegrepen de medische consumptie van personen welke onder de Ziekenfondswet verzekerd zijn, en welke door het ziekenfonds wordt betaald.
- Collegegelden en lesgelden;
- Eigen bijdragen aan de kinderopvang in crèches en dergelijke;
- Diensten van de ziektekostenverzekeraars;
- Schadeverzekeringen, maar geen levensverzekeringen.

De geharmoniseerde consumentenprijsindex heeft tot december betrekking gehad op de consumptie van Nederlandse ingezetenen binnen Nederland. Uitgesloten was de consumptie van bewoners van institutionele huishoudens. Ook consumptie in het buitenland is in de berekening uitgesloten. De dekking van de geharmoniseerde index is op twee punten uitgebreid:

- De consumptieve uitgaven van niet-ingezetenen, welke binnen Nederland worden gedaan, worden meegenomen. Bijvoorbeeld uitgaven van buitenlandse toeristen in Nederlandse hotels.

- De consumptieve uitgaven van bewoners van instellingen en tehuizen. Het gaat hierbij niet om de kosten van bijvoorbeeld de zorg die een bejaardentehuis aan de bewoners biedt, maar om de persoonlijke uitgaven voor goederen en diensten die niet door het tehuis worden verstrekt.

Wijzigingen in de geharmoniseerde index vanaf januari 2001

Per januari 2001 wordt de dekking van de geharmoniseerde index weer verder uitgebreid. De volgende artikelen zijn toegevoegd:

- Een deel van de gezondheidszorg, namelijk ziekenhuisdiensten. Een aantal niet onder een verzekering vallende uitgaven in verband met ziekte was al vanaf de start van de geharmoniseerde index daarbij inbegrepen. In januari 2000 zijn daar aan toegevoegd medische artikelen en diensten, welke zijn geconsumeerd door particulier verzekerden, ook als deze door de particuliere verzekeraar worden vergoed. Niet inbegrepen waren echter ziekenhuisdiensten. Deze zijn nu toegevoegd. De medische consumptie van mensen die onder de Ziekenfondswet verzekerd zijn en welke door het ziekenfonds wordt betaald, is niet inbegrepen in de geharmoniseerde index.
- Sociale bescherming. Hieronder worden verstaan allerlei soorten zorg voor ouderen, gehandicapten, kinderen en andere groepen. Meer concreet omvat het de eigen bijdragen die deze groepen betalen voor het verkrijgen van deze zorg, zoals ouderbijdragen voor kinderopvang, eigen bijdragen in de thuiszorg, en ook de eigen bijdragen die worden betaald door bewoners van verzorgingshuizen, verpleeghuizen en andere intramurale zorg.

Consumentenvertrouwen

Toelichting tabel 2.7.1–2.7.3

Consumenten Conjunctuur Onderzoek (CCO), november 2003

In opdracht van de Europese Commissie houdt het Centraal Bureau voor de Statistiek sinds 1972 regelmatig conjunctuurenquêtes onder consumenten. Hoofddoel van deze enquêtes is het verschaffen van actuele informatie over consumentenvertrouwen en consumentenverwachtingen met betrekking tot de algemene economische ontwikkeling en de financiële situatie van het eigen huishouden. Vanaf april 1986 vinden deze conjunctuurenquêtes maandelijks plaats.

De steekproef in november 2003 omvatte 1 478 telefoonnummers, waarbij 983 maal respons is verkregen. De totale non-respons bedroeg in november 33 procent.

De indicator van het *consumentenvertrouwen* geeft aan in hoeverre dat consumenten vinden dat het economisch gezien beter of slechter gaat en wordt bepaald op basis van de mening van de consument over het algemene economische klimaat en over de eigen financiële situatie. Maandelijks worden hierover in het CCO vijf vragen gesteld aan ongeveer duizend personen. Daarnaast bevat het CCO onder andere vragen over de verwachtingen voor de werkloosheid, de inflatie en over het spaargedrag en aankoopplannen van huishoudens.

De ondervraagden kunnen vinden dat het beter gaat (de 'optimisten'), dat het slechter gaat (de 'pessimisten') of dat de situatie gelijk blijft. Als er evenveel optimistische als pessimistische consumenten zijn, heeft het consumentenvertrouwen de waarde nul. Een waarde van tien betekent dat de optimisten een meerderheid van tien procent hebben ten opzichte van de pessimisten.

Twee van de vragen gaan over de economische situatie in het algemeen. Het CBS berekent uit de antwoorden hierop de indicator van het economisch klimaat. De overige drie vragen gaan over de financiële situatie van het eigen huishouden. Daaronder is ook de

vraag of de tijd gunstig is voor aankopen van duurzame goederen. De antwoorden op deze drie vragen worden samengevat in de indicator van de koopbereidheid.

Het CBS berekent ook tijdreeksen van het consumentenvertrouwen, economisch klimaat en koopbereidheid na verwijdering van seizoeninvloeden. De berekening van de seizoeninvloeden wordt eenmaal per jaar geactualiseerd. Dat is in januari 2003 gebeurd op basis van de cijfers tot en met december 2002. Daardoor zijn de seizoengecorrigeerde cijfers vanaf 2000 tot en met 2002 bijgesteld, en zijn geringe afwijkingen met eerder gepubliceerde uitkomsten mogelijk.

Economische activiteit

De verzameling van werkzaamheden, gericht op de productie van goederen en diensten. Het gaat hierbij niet alleen om activiteiten van het bedrijfsleven, maar ook om activiteiten van niet op winst gerichte instellingen en de overheid.

Zie ook *Standaard bedrijfsindeling*.

Geregistreeerde werkloosheid

(tabel 2.3.3–2.3.6)

Het CBS stelt sinds 1988 gegevens samen over de geregistreeerde werkloosheid. De toegepaste methode staat beschreven in het artikel 'Hoe telt het CBS het aantal geregistreeerde werklozen'. Dit artikel is opgenomen in de CBS-publicatie *Enquête beroepsbevolking 1994*. In dezelfde publicatie is ook het artikel 'Tijdreeksen geregistreeerde werkloosheid en beroepsbevolking' opgenomen. Voor de jaren 1970–1994 vindt men hierin tijdreeksen van de werkzame en werkloze beroepsbevolking en van de geregistreeerde werkloosheid.

Geregistreeerde werklozen zijn mensen die bij een arbeidsbureau staan ingeschreven, direct beschikbaar zijn voor een baan van minstens twaalf uur per week en geen werk hebben of werk van minder dan twaalf uur per week. De cijfers over de geregistreeerde werkloosheid zijn gebaseerd op de registratie van de arbeidsbureaus en de *Enquête beroepsbevolking (EBB)* van het CBS. Voor de EBB wordt jaarlijks één op de honderd inwoners van Nederland geïnterviewd. De geregistreeerde werkloosheidscijfers hebben een onnauwkeurigheidsmarge omdat ze gebaseerd zijn op een steekproefonderzoek. Alleen uit grote veranderingen of uit veranderingen die zich gedurende een langere periode aftekenen mogen conclusies worden getrokken over de tendens van de werkloosheid.

Standaard bedrijfsindeling (SBI)

De indeling van bedrijven en instellingen naar hun economische activiteit. De indeling is overeenkomstig de *Standaard bedrijfsindeling 1993*. De SBI 1993 kent bedrijfstakken, die zijn onderverdeeld in bedrijfsklassen.

Zie ook *economische activiteit*.

Uitkeringen krachtens de Werkloosheidswet (WW)

(tabel 2.8.3)

In tabel 2.8.3 wordt informatie gegeven over het aantal uitkeringen krachtens de Werkloosheidswet. Het betreft de uitkeringen die aan het eind van de desbetreffende maanden niet waren beëindigd, de zogeheten lopende uitkeringen.

Populatie

Afhankelijk van de arbeidsmarktsituatie van een persoon voor de intrede van de volledige of gedeeltelijke werkloosheid kan aanspraak bestaan op meer dan een uitkering. Er is dan sprake van samenloop van uitkeringen. Het gaat hierbij om enkele duizendtallen. Bij een dergelijke samenloop zijn van elke uitkering de gegevens opgenomen. De tabel geeft dus geen informatie over het aantal mensen dat een of meer uitkeringen ontvangt, maar wel over het aantal werkloosheidsuitkeringen en de bijbehorende kenmerken van de uitkering of uitkeringontvanger.

Achtergrondvariabelen

De *leeftijd* in de tabel is de leeftijd aan het eind van het desbetreffende maand.

De *duur van de uitkering* geeft het aantal maanden of het aantal jaren weer dat is verstreken tussen de datum waarop het recht op een uitkering is aangevangen en de laatste dag van de maand.

Uitkeringen krachtens de Arbeidsongeschiktheidsregelingen

(tabel 2.8.4)

In tabel 2.8.4 wordt informatie gegeven over het aantal arbeidsongeschiktheidsuitkeringen krachtens de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering (WAO), de Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen (WAZ) en de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (Wajong).

Deze regelingen zijn van kracht sedert de invoering op 1 januari 1998 van de Wet premiedifferentiatie en marktwerking bij arbeidsongeschiktheidsverzekeringen (PEMBA). Met de invoering van de Wet PEMBA is de Algemene Arbeidsongeschiktheidswet (AAW) ingetrokken. Personen die een AAW-uitkering ontvingen, hebben vanaf 1 januari 1998 recht op een uitkering krachtens de WAZ of Wajong. De WAO is van toepassing geworden op het overheidspersoneel. Tot 1998 had het overheidspersoneel recht op een aan de AAW gerelateerde uitkering. Bovendien kon men onder bepaalde voorwaarde aanspraak maken op een bovenwettelijke (aanvullende) uitkering.

Populatie

Afhankelijk van de arbeidsmarktsituatie voor de intrede van de volledige of gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid kan aanspraak bestaan op meer dan een uitkering. Er is dan sprake van samenloop van uitkeringen. Het gaat hierbij om meer dan tienduizend uitkeringen. Bij een dergelijke samenloop zijn van elke uitkering de gegevens opgenomen. De tabellen geven dus geen informatie over het aantal mensen dat een of meer uitkeringen ontvangt, maar wel over het aantal arbeidsongeschiktheidsuitkeringen en de bijbehorende kenmerken van de uitkering of uitkeringontvanger.

Nuluitkeringen

De gepubliceerde aantallen zijn inclusief nuluitkeringen. Nuluitkeringen zijn uitkeringen die niet tot uitbetaling komen door korting op de uitkering, sanctie of schorsing.

Korting op de uitkering leidend tot een nuluitkering wordt veroorzaakt doordat men voldoende inkomsten uit arbeid of een andere sociale zekerheidsuitkering heeft. Een sanctie kan worden opgelegd omdat men niet voldoet aan de voorschriften op grond waarvan voortzetting van de uitkering afhankelijk is. Een dergelijke sanctie wordt opgelegd in het kader van de Wet Boeten, Maatregelen en Terug- en invordering sociale zekerheid (wet BMT). Een uitkering kan worden geschorst op opgeschort als de uitvoering-instelling sociale zekerheid aanwijzingen heeft dat aan het recht op een uitkering kan worden getwijfeld.

Uitkeringen krachtens de Algemene bijstandswet (ABW)

(tabel 2.8.5)

In tabel 2.8.5 wordt informatie gegeven over het aantal huishoudens met een uitkering krachtens de Algemene bijstandswet (ABW). De uitkomsten over de ABW hebben betrekking op thuiswonenden jonger dan 65 jaar met een periodieke algemene bijstandsuitkering. Dit is een uitkering om in de noodzakelijke kosten van het bestaan te kunnen voorzien.

De resultaten van de ABW worden samengesteld op basis van waarneming van gegevens bij alle gemeenten. Deze gegevens worden vanaf 1996 maandelijks aan het CBS verstrekt.

De in deze tabellen gepubliceerde cijfers bevatten een correctie voor administratieve vertraging van drie maanden. Dat is nodig omdat uit onderzoek is gebleken dat een aanzienlijk deel van de instroom in de bijstand pas na enige tijd in de bijstandsadministratie wordt opgenomen. Het gevolg is dat pas na enkele maanden met voldoende volledigheid over een bepaalde verslagmaand gepubliceerd kan worden.

Vacatures

(tabel 2.2.1–2.2.4)

De tabellen 2.2.1–2.2.4 hebben zowel betrekking op vacatures bij particuliere bedrijven, als bij de overheid. De vacatures van de volgende groepen ontbreken:

- personeel in dienst van huishoudens;
- internationale gemeenschapsorganen;
- beroepsmilitairen;
- WSW-werknemers;
- bedrijven en instellingen die volgens het Algemeen bedrijfsregister van het CBS geen werknemers in dienst hebben.

Onder een vacature wordt verstaan een arbeidsplaats waarvoor, binnen of buiten een onderneming of instelling, personeel wordt gezocht dat onmiddellijk of zo spoedig mogelijk geplaatst kan worden. Tot de vacatures worden ook gerekend:

- vacatures waarvoor zich reeds sollicitanten hebben gemeld (ook wanneer al gesprekken worden gevoerd met deze sollicitanten);
- vacatures waarvoor de sollicitatieprocedure zoveel tijd zal kosten dat de feitelijke indiensttreding niet op korte termijn valt te verwachten;
- vacatures waarvoor uitzendkrachten of ander tijdelijk personeel wordt gezocht;
- open plaatsen voor leerlingen en personen in opleiding, mits het daarbij gaat om een arbeidsovereenkomst (dus geen onbetaalde stageplaatsen).

Bij de ontstane en vervulde vacatures worden ook gerekend de vacatures die in het verslagkwartaal zowel ontstaan als inmiddels weer vervuld zijn.

Als bij reorganisaties of afslankingen een open plaats alleen mag worden bezet door medewerkers waarvan de arbeidsplaats verdwijnt, mag de open plaats niet als vacature meegeteld worden.

De detaillering van de uitkomsten naar economische activiteit is gebaseerd op de Standaard bedrijfsindeling 1993 (SBI 1993) van het CBS.

Vakverenigingen

(tabel 2.9)

De gegevens in tabel 2.9 zijn afkomstig van de vakcentrales FNV, CNV en Unie MHP. Deze gegevens worden éénmaal per kwartaal door het CBS gepubliceerd. Gegevens betreffende de ledentallen

van vakverenigingen en overkoepelende organisaties die aangesloten zijn bij één van de drie vakcentrales zijn in StatLine te vinden.

Daarnaast beschikt het CBS over gegevens over alle vakverenigingen, met een detaillering naar kenmerken van het ledenbestand, en over de organisatiegraad in Nederland. Deze gegevens zijn gebaseerd op de tweejaarlijkse structurenquête van de Statistiek van de Vakbeweging en op gegevens uit de Enquête beroepsbevolking. Over de structuurgegevens van het verslagjaar 2001 is een artikel gepubliceerd in de Sociaal-economische maandstatistiek van december 2001. Gedetailleerde informatie over deze structuurgegevens is in StatLine te vinden. De gegevens over vakbondsleden afkomstig uit de Enquête beroepsbevolking zijn voor de jaren 1995–2001 gepubliceerd in de Sociaal-economische maandstatistiek van maart 2003.

Werkzame en werkloze beroepsbevolking

(tabel 2.1.1–2.1.2 en 2.3.1–2.3.2)

Cijfers over de werkzame en werkloze beroepsbevolking zijn in hoofdzaak gebaseerd op de Enquête Beroepsbevolking waarvoor maandelijks 30 duizend mensen worden geïnterviewd. Daarnaast wordt bij de samenstelling gebruik gemaakt van de Arbeidsrekeningen, die vooral op een enquête bij bedrijven en instellingen zijn gebaseerd.

De *werkzame beroepsbevolking* bestaat uit mensen van 15–64 jaar die betaald werk hebben van twaalf uur of meer per week.

De *werkloze beroepsbevolking* bestaat uit mensen van 15–64 jaar die zoeken naar een baan van twaalf uur of meer per week, daarvoor beschikbaar zijn en geen werk hebben of een baan van minder dan twaalf uur per week. Zoeken betekent dat men activiteiten ondernomen heeft om een betaalde baan te vinden. Voor zover deze mensen staan ingeschreven bij een Centrum voor Werk en Inkomen (CWI) behoren ze tevens tot de *geregistreeerde werklozen*. Daartoe behoren eveneens ingeschreven mensen die wel beschikbaar zijn maar niet naar werk zoeken.

De werkloze beroepsbevolking komt hoger uit dan de geregistreeerde werkloosheid. Dat komt vooral doordat mensen die werk zoeken maar niet ingeschreven staan bij een Centrum voor Werk en Inkomen (voorheen arbeidsbureau) ook meetellen. Een belangrijke categorie wordt gevormd door herintredende vrouwen die zich veelal niet laten inschrijven. In 2002 telde de werkloze beroepsbevolking ruim 130 duizend mensen meer dan de geregistreeerde werkloosheid.

Ziekteverzuim

(tabel 2.8.1–2.8.2)

De tabellen 2.8.1 en 2.8.2 hebben betrekking op het ziekteverzuim bij particuliere bedrijven. Het CBS publiceert ook gegevens over het ziekteverzuim bij de overheid in de publicatie 'Ziekteverzuim binnen de overheid'.

Met ingang van het vierde kwartaal van 1995 verricht het CBS ieder kwartaal onderzoek naar het ziekteverzuim bij particuliere bedrijven. Het onderzoek wordt gehouden in de vorm van een enquête bij bijna 17 duizend bedrijven en instellingen. Het kwartaalonderzoek is in de plaats gekomen van de jaaronderzoeken naar ziekteverzuim die het CBS over de jaren 1993 tot en met 1995 heeft gehouden.

Het onderzoek heeft betrekking op alle bedrijven en instellingen in Nederland met uitzondering van:

- overheidsinstellingen;
- personeel in dienst van huishoudens;
- internationale gemeenschapsorganen;
- bedrijven en instellingen die volgens het Algemeen bedrijfsregister van het CBS geen werknemers in dienst hebben.

Op het enquête-formulier worden vier vragen gesteld. Er wordt gevraagd naar de ziekteverzuimpercentages in- en exclusief zwangerschaps- en bevallingsverlof in het kwartaal, naar de volledigheid van de registratie en, vanaf het vierde kwartaal van 1996, de verzekeringsvorm.

Met de vraag naar de volledigheid van de registratie wordt getracht vast te stellen of opgegeven verzuimpercentages berekend zijn op basis van alle verzuimgevallen. Geeft een bedrijf aan dat niet al het verzuim geregistreerd wordt, dan wordt de opgave van dit bedrijf bij het samenstellen van de uitkomsten buiten beschouwing gelaten. Bij de vraag naar de verzekeringsvorm moet worden aangegeven hoe het bedrijf het recht op loondoorbetaling bij ziekte heeft geregeld:

- volledig eigen-risicodragers;
- loondoorbetaling gedeeltelijk herverzekerd (zogenaamde 'stop-lossverzekering');
- loondoorbetaling volledig herverzekerd (eventueel met een eigen risico in wachtdagen / weken / maanden).

Het percentage ziekteverzuim is in de toelichting bij het enquête-formulier als volgt omschreven:

'Het ziekteverzuimpercentage is het aantal door ziekte verzuimde dagen, in procenten van het totaal aantal beschikbare dagen van de werknemers in het kwartaal. Niet meegeteld moet worden het verzuim na een jaar ziekte.'

Bedrijven mogen het percentage ziekteverzuim zowel berekenen op basis van kalenderdagen als op basis van werkdagen.

Waarnemingsfouten zijn zo goed mogelijk gecorrigeerd in het controle-correctie proces. Het risico van waarnemingsfouten is het grootst bij bedrijven met 1 tot 10 werknemers. Het effect van waarnemingsfouten op het verzuimpercentage voor het totaal is overigens betrekkelijk gering omdat relatief weinig mensen werkzaam zijn bij deze kleine bedrijven.

Meer informatie over het Kwartaalonderzoek ziekteverzuim is opgenomen in het artikel 'Kwartaalonderzoek ziekteverzuim; methode en eerste uitkomsten'. Dit artikel is verschenen in de Sociaal-economische maandstatistiek van december 1996.

De detaillering van de uitkomsten naar economische activiteit is gebaseerd op de Standaard bedrijfsindeling 1993 van het CBS.

Nu en eerder verschenen

Trefwoord	Bron	Artikel/ tabellen	Uitgave	Pag.
Actieven				
<i>Zie: inkomsten</i>				
Allochtonen				
<i>Zie: etniciteit</i>				
Arbeidsdeelname				
Ontwikkelingen op de arbeidsmarkt in 2002	EBB	artikel	2003/11	15
Combinatie fulltime en parttime werken populair	EBB	webmag	2003/6	11
Omslag op de arbeidsmarkt in 2002	EBB	webmag	2003/3	10
Arbeidsdeelname van paren	EBB	artikel	2003/2	12
Arbeidsmarkt het gunstigt in Utrecht	EBB	webmag	2003/1	11
Niet-westerse allochtonen verkleinen achterstand op arbeidsmarkt	EBB	webmag	2003/1	13
Arbeidspositie en opleidingsniveau van personen met een uitkering, 1998	SSB	artikel	2002/12	82
Meer mensen aan het werk	OESO	webmag	2002/10	11
Werkgelegenheid en arbeidsmarkt 1987-2001	EWL	artikel	2002/9	13
<i>Zie ook: beroepsbevolking</i>				
Arbeidsduur				
Banen, lonen en arbeidsduur van van werknemers 2002	EWL	artikel	2003/12	14
Banen, lonen en arbeidsduur van werknemers, 2000-2001	EWL	artikel	2003/4	23
Ouderschapsverlof	EBB	artikel	2002/11	23
Arbeidsgehandicapten				
Meer vrouwen en ouderen arbeidsgehandicapt	EBB	persber	2003/12	8
Arbeidsgehandicapten in Nederland, 2001	EBB	artikel	2003/4	22
Arbeidsjaren				
Aantal banen daalt opnieuw	AR	persber	2003/12	7
Arbeidsvolume van werknemers naar geslacht en bedrijfstak	AR	tabel	2003/12	47
Banenverlies in het bedrijfsleven loopt op	AR	persber	2003/6	7
Banengroei bij zorg en overheid, krimp in het bedrijfsleven	AR	persber	2003/3	7
Werkgelegenheid groeit in de zorg en daalt in het bedrijfsleven	AR	persber	2003/1	7
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2002/4	DIV	artikel	2002/12	9
Werkgelegenheid commerciële sector daalt	AR	berichten	2002/10	7
Werkgelegenheid lonen en koopkracht in 2002 en 2003	CPB	artikel	2002/10	24
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2002/3	DIV	artikel	2002/9	11
<i>Zie ook: werkgelegenheid</i>				
Arbeidskosten				
Cao-lonen per uur/mnd, contract, loonkosten	CAO	tabel	2003/12	54-56
Loonkosten per arbeidsjaar/loonkosten naar bedrijfstak	AR	tabel	2003/12	57
Banenverlies in het bedrijfsleven loopt op	AR	persber	2003/6	7
Werkgelegenheid groeit in de zorg en daalt in het bedrijfsleven	AR	persber	2003/1	7
Arbeidskosten in 2000	AKO	artikel	2003/1	20
Arbeidsomstandigheden				
Psychische werkbelasting en gezondheidsklachten	POLS	artikel	2003/10	23
Chemische en biologische belasting op het werk	DIV	artikel	2003/9	19
Trends in arbeidsomstandigheden	DIV	artikel	2003/7	26
Arbeidsomstandigheden in kleine, middelgrote en grote bedrijven	EBB	artikel	2003/1	15
Arbeidsongeschiktheid				
Uitkeringen WW, AO en Abw	SOZ	tabel	2003/12	62-64
Bijstand en WW verder gestegen	SOZ	persber	2003/11	7
Na de WW stijgt nu ook de bijstand	SOZ	persber	2003/8	7
Arbeidsongeschiktheid verschilt per provincie	SOZ	webmag	2003/4	10
Aantal WW-uitkeringen blijft stijgen	SOZ	persber	2003/1	8
Wie komen in de WAO?	SOZ	artikel	2003/1	38
Aantal WW-uitkeringen stijgt	SOZ	berichten	2002/11	7
<i>Zie ook: inkomsten sociale zekerheid</i>				
Arbeidsproductiviteit				
Arbeidsproductiviteit gedaald in 2001	NR	webmag	2002/10	9
Arbeidsvolumina				
<i>Zie: arbeidsjaren</i>				

Trefwoord	Bron	Artikel/ tabellen	Uitgave	Pag.
Banen				
Aantal banen dalt opnieuw	AR	persber	2003/12	7
Banen, lonen en arbeidsduur van werknemers, 2002	EWL	artikel	2003/12	14
Afname banen in 2002 in Groot-Amsterdam	EWL	artikel	2003/12	29
Banen van werknemers naar geslacht en bedrijfstak	AR	tabel	2003/12	46
Banenverlies nu anders dan in 1993	AR	webmag	2003/10	9
Tijdelijke en langdurige banen	DIV	artikel	2003/9	12
Einde banengroei in zicht	AR	webmag	2003/7	9
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2003/2	DIV	artikel	2003/7	14
Banenverlies in het bedrijfsleven loopt op	AR	persber	2003/6	7
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2003/1	DIV	artikel	2003/4	11
Relatie tussen banen, werkzame personen en werkzame beroepsbevolking	DIV	artikel	2003/4	15
Banen, lonen en arbeidsduur van werknemers, 2000-2001	EWL	artikel	2003/4	23
Banengroei bij zorg en overheid, krimp in het bedrijfsleven	AR	persber	2003/3	7
Bijbanen van onderwijsvolgende jeugd	EBB	artikel	2003/2	16
Werkgelegenheid groeit in de zorg en daalt in het bedrijfsleven	AR	persber	2003/1	7
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2002/4	DIV	artikel	2002/12	9
Banen van werknemers naar geslacht en bedrijfstak	AR	tabel	2002/12	99
Samenloop van banen en uitkeringen	SBB	artikel	2002/12	22
Loon naar opleidings- en beroepsniveau: het Loonstructuuronderzoek 1998	LSO	artikel	2002/12	72
Banen van studenten in het hoger onderwijs	SSB	artikel	2002/12	59
Vertraagde banengroei in 2001 in alle provincies	EWL	artikel	2002/11	9
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2002/3	DIV	artikel	2002/9	11
<i>Zie ook: werkgelegenheid werknemers</i>				
Bedrijfsongevallen				
Bedrijfsongevallen	EBB	artikel	2003/8	17
Bedrijfstak en -klasse				
<i>Zie: economische activiteit</i>				
Beroepsbevolking				
Werkzame beroepsbevolking	EBB	tabel	2003/12	45
Ontwikkelingen op de arbeidsmarkt in 2002	EBB	artikel	2003/11	15
Loonmatiging zet door	CAO	webmag	2003/11	9
Toekomstige arbeidskrachten vaker allochtoon	DIV	webmag	2003/7	11
Relatie tussen banen, werkzame personen en werkzame beroepsbevolking	DIV	artikel	2003/4	15
Ruim negen jaar bij dezelfde baas	EBB	webmag	2003/2	8
Bestedingen				
Uitgaven aan elektra fors hoger	BO	wegmag	2002/10	15
<i>Zie ook: consumptie</i>				
Bevolking				
Vertekening door non-respons	EBB	artikel	2002/4	20-25
Bijstand				
Uitkeringen WW, AO en Abw	SOZ	tabel	2003/12	62-64
Bijstand en WW verder gestegen	SOZ	persber	2003/11	7
Na de WW stijgt nu ook de bijstand	SOZ	persber	2003/8	7
Bijstand groeit weer na vijf jaar daling	SOZ	webmag	2003/6	12
Geconstateerde bijstandfraude completer in beeld	SOZ	artikel	2003/4	43
Achttienduizend keer bijstandsfraude	SOZ	webmag	2003/2	10
Aantal WW-uitkeringen blijft stijgen	SOZ	persber	2003/1	8
Aantal WW-uitkeringen stijgt	SOZ	berichten	2002/11	7
<i>Zie ook: inkomsten sociale zekerheid</i>				
CAO-lonen				
Loonmatiging zet door	CAO	webmag	2003/11	9
CAO-lonen per uur/mnd contract, loonkosten	CAO	tabel	2003/12	54-56
Stijging CAO-lonen zwakt af	CAO	webmag	2003/8	11
De statistiek indexcijfers van cao-lonen methodebeschrijving reeks 2000=100	CAO	artikel	2003/7	32
CAO-lonen 2002, de definitieve gegevens	CAO	artikel	2003/4	36
Conjunctuuronderzoek				
<i>Zie: consumentenvertrouwen</i>				

Trefwoord	Bron	Artikel/ tabellen	Uitgave	Pag.	Trefwoord	Bron	Artikel/ tabellen	Uitgave	Pag.
Consumentenprijsindex					Inkomens in de wijken van grote steden				
Inflatie in oktober 2,0 procent	CPI	persber	2003/12	8	Inkomen van AOW'ers, 2000	RIO	webmag	2003/3	14
Consumentenprijsindexcijfers	CPI	tabel	2003/12	58	Bronnen van inkomen in de regio	IPO	artikel	2003/2	21
Inflatie in september 2,0 procent	CPI	persber	2003/11	8	Drie keer zo vaak laag inkomen in niet-westerse huishoudens	SSB	artikel	2002/12	42
Inflatie in augustus ongewijzigd	CPI	persber	2003/10	7	<i>Zie ook: koopkracht</i>	RIO	wegmag	2002/10	13
CBS verlaagt consumentenprijsindex	CPI	persber	2003/7	8	Internationaal				
Inflatie in april gedaald	CPI	persber	2003/6	8	Werkzoekenden zonder baan	Eurostat	tabel	2003/12	53
Inflatie in maart ongewijzigd	CPI	persber	2003/5	9	Geharmoniseerde consumenten-prijsindex	Eurostat	tabel	2003/6	31
Inflatie in februari iets hoger	CPI	persber	2003/4	7	Koopkracht				
Inflatie in januari gedaald	CPI	persber	2003/3	8	Inkomen van AOW'ers, 2000	IPO	artikel	2003/2	21
Inflatie	CPI	persber	2003/1	9	Werkgelegenheid, lonen en koopkracht in 2002 en 2003	CPB	artikel	2002/10	24
Inflatie in november gedaald	CPI	berichten	2002/12	7	<i>Zie ook: inkomen vermogen</i>				
Inflatie in september vrijwel onveranderd	CPI	berichten	2002/11	8	Lonen				
Inflatie loopt in augustus iets terug	CPI	berichten	2002/10	8	Banen, lonen en arbeidsduur van werknemers, 2002	EWL	artikel	2003/12	14
Prijkaartjes sinds de komst van de euro	CPI	webmag	2002/10	14	Loonmatiging zet door	CAO	webmag	2003/11	9
Inflatie in juni iets toegenomen	CPI	berichten	2002/9	7	Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2003/3	DIV	artikel	2003/10	14
Consumentenvertrouwen					Incidentele loonontwikkeling, 2001	DIV	artikel	2003/8	21
Vertrouwen consument neemt toe	CCO	persber	2003/12	9	Banen, lonen en arbeidsduur van werknemers, 2000-2001	EWL	artikel	2003/4	23
Consumentenvertrouwen	CCO	tabel	2003/12	59	Loon naar opleidings- en beroepsniveau: het Loonstructuuronderzoek 1998	LSO	artikel	2002/12	72
Consumentenvertrouwen blijft stabiel	CCO	persber	2003/11	8	Loonkosten				
Consumentenvertrouwen stabiel	CCO	persber	2003/10	8	<i>Zie: arbeidskosten</i>				
Licht herstel consumentenvertrouwen	CCO	persber	2003/9	8	Onderwijs(niveau)				
Consumentenvertrouwen licht gedaald	CCO	persber	2003/8	8	1,3 miljoen mensen doen opleiding voor volwassenen	EBB	webmag	2003/10	10
Consumentenvertrouwen onveranderd laag	CCO	persber	2003/7	8	Utrecht telt meeste hoogopgeleiden	EEB	webmag	2003/8	9
Consumentenvertrouwen blijft laag	CCO	persber	2003/6	8	Grote doorstroom niet-westerse jongeren naar vervolgonderwijs		webmag	2003/8	15
Consumentenvertrouwen onveranderd laag	CCO	persber	2003/5	8	Steeds meer niet-westerse alloctonen in het voltijd hoger onderwijs		artikel	2003/4	45
Consumentenvertrouwen blijft laag	CCO	persber	2003/4	8	Bijbanen van onderwijsvolgende jeugd	EBB	artikel	2003/2	16
Consumentenvertrouwen onveranderd laag	CCO	persber	2003/3	9	Onderwijsachterstand van niet-westerse alloctonen		artikel	2003/1	53
Consument weer somberder na lichte opleving	CCO	persber	2003/2	7	Loon naar opleidings- en beroepsniveau: het Loonstructuuronderzoek 1998	LSO	artikel	2002/12	72
Consument opnieuw iets positiever	CCO	persber	2003/1	9	Banen van studenten in het hoger onderwijs	SSB	artikel	2002/12	59
Consumentenvertrouwen gestegen	CCO	berichten	2002/12	7	<i>Zie ook: economische activiteit schoolverlaters</i>				
Consumentenvertrouwen daalt verder	CCO	berichten	2002/10	8	Organisatiegraad				
Koopbereidheid jongeren en lage inkomens sterkst gedaald	CCO	webmag	2002/9	43	<i>Zie: vakverenigingen</i>				
Consumptie					Pendel				
Uitgaven aan elektra fors hoger	BO	webmag	2002/10	15	Inkomende en uitgaande pendel, 1998	SSB	artikel	2002/12	53
<i>Zie ook: bestedingen</i>					Prijzen				
Etniciteit					<i>Zie: consumentenprijsindex</i>				
Niet-westerse alloctonen hebben vaker gesubsidieerde baan	DIV	webmag	2003/12	10	Regelingslonen				
Wet SAMEN: meeste grote bedrijven hebben weinig alloctone werknemers	SSB	webmag	2003/11	13	Schoolverlaters				
Grote doorstroom niet-westerse jongeren naar vervolgonderwijs		webmag	2003/8	15	Schoolverlaters snel aan de slag	EBB	artikel	2002/10	16
Toekomstige arbeidskrachten vaker alloctoon	DIV	webmag	2003/7	11	Sociaal Statistisch Bestand				
Een op de tien niet-westerse alloctonen werkloos	EBB	webmag	2003/4	9	Het Sociaal Statistisch Bestand 1998 en 1999	SSB	artikel	2002/12	13
Niet-westerse alloctonen verkleinen achterstand op arbeidsmarkt	EBB	webmag	2003/1	13	Sociale zekerheid				
Niet-westerse alloctonen verkleinen achterstand op arbeidsmarkt	EBB	webmag	2003/1	13	Uitkeringen WW, AO en Abw	SZ	tabel	2003/12	62-64
Onderwijsachterstand van niet-westerse alloctonen		artikel	2003/1	53	Bijstand en WW verder gestegen	SOZ	persber	2003/11	7
Hoeveel alloctonen ontvangen een uitkering	SSB	artikel	2002/12	35	Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2003/3	DIV	artikel	2003/10	14
Hoeveel alloctonen zijn werknemers	SSB	artikel	2002/12	29	Na de WW stijgt nu ook de bijstand	SOZ	persber	2003/8	7
Niet-westerse alloctonen profiteerden van gunstige arbeidsmarkt	EBB	webmag	2002/7	10	Bijstand groeit weer na vijf jaar daling	SOZ	webmag	2003/6	12
Geregistreerde werkloosheid					WW stijgt naar 204 duizend uitkeringen	SOZ	persber	2003/5	7
Geregistreerde werklozen	GW	tabel	2003/12	52	Een kwart meer WW-uitkeringen in 2002	SOZ	persber	2003/5	9
Werkloosheid stijgt verder	EBB	persber	2003/3	7	Arbeidsongeschiktheid verschilt per provincie	SOZ	webmag	2003/4	10
Werkloosheid in 2002 gestegen	GW	persber	2003/2	7	Geconstateerde bijstandsfraude beter in beeld	SOZ	artikel	2003/4	43
Werkloosheid stijgt	GW	persber	2003/1	7	Aantal WW-uitkeringen blijft stijgen	SOZ	persber	2003/1	8
Bij CWI ingeschrevenen	EBB	tabel	2003/1	77	Gemiddelde looptijd werkloosheids-uitkeringen nog geen jaar	SOZ	artikel	2003/1	30
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2002/4	DIV	artikel	2002/12	9	Wie komen in de WAO?	SOZ	artikel	2003/1	38
Stijging werkloosheid vlt af	GW	berichten	2002/12	7	Samenloop van banen en uitkeringen	SSB	artikel	2002/12	22
Werkloosheid stijgt minder snel	GW	berichten	2002/12	7	Hoeveel alloctonen ontvangen een uitkering	SSB	artikel	2002/12	35
Werkloosheid vooral onder mannen toegenomen	GW	bericht	2002/10	7	Arbeidspositie en opleidingsniveau van personen met een uitkering, 1998	SSB	artikel	2002/12	82
<i>Zie ook: werkloosheid</i>					Aantal WW-uitkeringen stijgt	SZ	berichten	2002/11	7
Grensarbeid					<i>Zie ook: arbeidsongeschiktheid bijstand werkloosheid</i>				
Grensarbeidersverkeer tussen Nederland en België of Duitsland	SGA	artikel	2003/2	19	Inkomens				
Industrie					Een op de acht huishoudens ervaart inkomenstekort				
<i>Zie: economische activiteit</i>									
Inflatie									
<i>Zie: consumentenprijsindex</i>									

Trefwoord	Bron	Artikel/ tabellen	Uitgave	Pag.
Stakingen				
<i>Zie: werkstakingen</i>				
Uitgaven				
<i>Zie: bestedingen</i>				
Uitkeringen				
<i>Zie: sociale zekerheid</i>				
Vacatures				
Vacatures naar econ. activiteit en bedrijfs grootte	VAC	tabel	2003/12	48–50
Aantal vacatures licht gedaald	VAC	artikel	2003/10	16
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2003/2	DIV	artikel	2003/7	14
Aantal vacatures blijft dalen	VAC	artikel	2003/7	16
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2003/1	DIV	artikel	2003/4	11
Lichte toename vacatures in vierde kwartaal	VAC	artikel	2003/4	13
Constante afname aantal vacatures	VAC	artikel	2003/1	18
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2002/4	DIV	artikel	2002/12	9
Spanning op de arbeidsmarkt nader bekeken	VAC	artikel	2002/11	18
Daling vacatures zet krachtig door	VAC	artikel	2002/10	22
Vakverenigingen				
Leden van vakcentrales, 1 apr. 2003	VB	tabel	2003/12	65
Meer vrouwen en minder jongeren lid van de vakbond		persber	2003/9	10
Organisatiegraad van werknemers, 2001	VB	artikel	2003/3	17
Welvaart				
<i>Zie: inkomen koopkracht</i>				
Werkgelegenheid				
Aantal banen daalt opnieuw	AR	persber	2003/12	7
Deeltijdwerk blijft toenemen	EBB	webmag	2003/12	12
Banen van werknemers naar geslacht en bedrijfstak	AR	tabel	2003/12	46
Arbeidsvolume van werknemers naar geslacht en bedrijfstak	AR	tabel	2003/12	47
Werkzame beroepsbevolking	EBB	tabel	2003/12	45
Werkloosheid stijgt minder snel	EBB	persber	2003/11	7
Wet SAMEN: meeste grote bedrijven hebben weinig allochtone werknemers	SSB	webmag	2003/11	13
Werkgelegenheid, lonen en koopkracht in 2003 en 2004	CPB	artikel	2003/11	21
Werkloosheid ruim 400 duizend	EBB	persber	2003/10	7
Banenverlies nu anders dan in 1993	AR	webmag	2003/10	9
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2003/3	DIV	artikel	2003/10	14
Einde banengroei in zicht	AR	webmag	2003/7	9
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2003/2	DIV	artikel	2003/7	14
Aantal vacatures blijft dalen	VAC	artikel	2003/7	16
Banenverlies in het bedrijfsleven loopt op	AR	persber	2003/6	7
Combinatie fulltime en parttime werken populair	EBB	webmag	2003/6	11
Banengroei bij zorg en overheid, krimp in het bedrijfsleven	AR	persber	2003/3	7
Werkloosheid stijgt verder	EBB	persber	2003/3	7
Om slag op de arbeidsmarkt in 2002	EBB	webmag	2003/3	10
Werkzame beroepsbevolking	EBB	tabel	2003/6	19
Banen van werknemers naar geslacht en bedrijfstak	AR	tabel	2003/6	20
Arbeidsvolume van werknemers naar geslacht en bedrijfstak	AR	tabel	2003/6	21
Werkgelegenheid groeit in de zorg en daalt in het bedrijfsleven	AR	persber	2003/1	7
<i>Zie ook: arbeidsjaren banen</i>				
Werkloosheid				
Werkloosheid loopt gestaag op	EBB	persber	2003/12	
Uitkeringen WW, AO en Abw	SOZ	tabel	2003/12	62–64
Werkloze beroepsbevolking	EBB	tabel	2003/12	51
Werkloosheid stijgt minder snel	EBB	persber	2003/11	7
Bijstand en WW verder gestegen	SOZ	persber	2003/11	7
Ontwikkelingen op de arbeidsmarkt 2002	EBB	artikel	2003/11	15
Werkgelegenheid, lonen en koopkracht in 2003 en 2004	CPB	artikel	2003/11	21
Werkloosheid ruim 400 duizend	EBB	persber	2003/10	7
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2003/3	DIV	artikel	2003/10	14
Staan werklozen ingeschreven als niet-werkende werkzoekenden	DIV	artikel	2003/10	18

Trefwoord	Bron	Artikel/ tabellen	Uitgave	Pag.
Werkloosheid blijft hoog	EBB	persber	2003/9	7
Meer dan 400 duizend werklozen	EBB	persber	2003/8	7
Na de WW stijgt nu ook de bijstand	SOZ	persber	2003/8	7
Werkloosheid neemt steeds sneller toe	EBB	persber	2003/7	7
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2003/2	DIV	artikel	2003/7	14
Maandelijks geïntegreerde statistiek over de werkzame en werkloze beroepsbevolking: gebruikte methode	AR	artikel	2003/7	18
Werkloosheid stijgt opnieuw sterk	EBB	persber	2003/6	7
Werkloosheid stijgt sterk	GW	persber	2003/5	7
Werkloosheid stijgt vooral sterk in Groningen en Utrecht	GW	webmag	2003/5	11
Stijgende werkloosheid	EBB	persber	2003/4	7
Een op de tien niet-westerse allochtonen werkloos	EBB	webmag	2003/4	9
Werkloosheid stijgt verder	EBB	persber	2003/3	7
Om slag op de arbeidsmarkt in 2002	EBB	webmag	2003/3	10
Werkloosheid in 2002 gestegen	GW	persber	2003/2	7
Werkloosheid stijgt	GW	persber	2003/1	7
Aantal WW-uitkeringen blijft stijgen	SOZ	persber	2003/1	8
Arbeidsmarkt het gunstigst in Utrecht	EBB	webmag	2003/1	11
Gemiddelde looptijd werkloosheids- uitkeringen nog geen jaar	SOZ	artikel	2003/1	30
Bij CWI ingeschrevenen, 16–64 jaar	EBB	tabel	2003/1	77
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2002/4	DIV	artikel	2002/12	9
Stijging werkloosheid vlak af	GW	berichten	2002/12	7
Werkloosheid stijgt minder snel	GW	berichten	2002/11	7
Aantal WW-uitkeringen stijgt	SZ	berichten	2002/11	7
Werkloosheid vooral onder mannen toegenomen	GW	berichten	2002/10	7
Werkgelegenheid, lonen en koopkracht in 2002 en 2003	CPB	artikel	2002/10	24
<i>Zie ook: geregistreerde werkloosheid inkomen sociale zekerheid</i>				
Werkloze beroepsbevolking				
<i>Zie: beroepsbevolking werkloosheid</i>				
Werknemers				
Banen van werknemers naar geslacht en bedrijfstak	AR	tabel	2003/11	32
Arbeidsvolume van werknemers naar geslacht en bedrijfstak	AR	tabel	2003/11	33
Einde banengroei in zicht	AR	webmag	2003/7	9
Inkomende en uitgaande pendel, 1998	SSB	artikel	2002/12	53
Hoeverve allochtonen ontvangen een uitkering	SSB	artikel	2002/12	35
Samenloop van banen en uitkeringen	SSB	artikel	2002/12	22
Stromen op de arbeidsmarkt, april- oktober 1999	SSB	artikel	2002/12	66
Vertraagde banengroei in 2001 in alle provincies	EWL	artikel	2002/11	9
Ouderschapsverlof	EBB	artikel	2002/11	23
<i>Zie ook: banen</i>				
Werkstakingen				
In 2002 veel stakingsdagen in de bouw	STA	webmag	2003/6	10
Werkzame beroepsbevolking				
Ontwikkelingen op de arbeidsmarkt 2002	EBB	artikel	2003/11	15
Werkgelegenheid, lonen en koopkracht in 2003 en 2004	CPB	artikel	2003/11	21
Werkzame beroepsbevolking	EBB	tabel	2003/11	31
Maandelijks geïntegreerde statistiek over de werkzame en werkloze beroepsbevolking: gebruikte methode	AR	artikel	2003/7	18
Ruim negen jaar bij dezelfde baas	EBB	webmag	2003/2	8
Arbeidsdeelname van paren	EBB	artikel	2003/2	12
<i>Zie ook: beroepsbevolking</i>				
Werkzame personen				
<i>Zie: beroepsbevolking werkgelegenheid</i>				
Woon-werkverkeer				
Carpoolen in het woon-werkverkeer	OVG	artikel	2003/10	28
Zelfstandigen				
<i>Zie: inkomen</i>				
Ziekteverzuim				
Ziekteverzuim excl./incl. zwangerschaps- verlof	ZVZ	tabel	2003/12	60–61
Ziekteverzuim blijft dalen	ZVZ	webmag	2003/11	11
Ziekteverzuim in eerste kwartaal gedaald	ZVZ	webmag	2003/8	13
Ziekteverzuim ambtenaren vrijwel gelijk	SZ	webmag	2003/3	12

Andere CBS-publicaties

Statistisch Jaarboek

Dit boek bevat cijfers over alle aspecten van de Nederlandse samenleving: bevolking, inkomen, economie, prijzen, financiële markten, milieu en vele andere onderwerpen. Het verschijnt jaarlijks in januari.

Jaarlijks, 569 blz., € 25,-, incl. StatLine cd-rom.
ISSN 0924-2686. Kengetal A-26.

Statistisch bulletin

Het Statistisch bulletin verschijnt wekelijks met de meest recente uitkomsten van alle statistische onderzoeken van het CBS. Het abonnement omvat tevens het maandelijks Conjunctuurbericht. Hierin wordt de actuele stand van zaken in de Nederlandse economie met behulp van korte en krachtige analyses en grafische presentaties getoond.

Wekelijks, ca. 10 blz., € 72,25 per jaar.
ISSN 0166-9680.

Jaarboek onderwijs in cijfers 2002

Deze publicatie geeft een overzicht van de stand van zaken in het onderwijs, w.o. aantal studenten en leerlingen, slagingspercentages voortgezet onderwijs en de kwaliteit van het werk in het onderwijs. Tevens zijn bijdragen opgenomen van het ministerie van OC&W, het researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt en het Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting. Het Jaarboek onderwijs is in samenwerking met Kluwer uitgegeven. Het boek is te bestellen bij de Kluwer klantenservice (tel. 0172 466 833).

Jaarlijks, 270 blz., € 30,19.
ISBN 9014095848.

Allochtonen in Nederland, 2003

De publicatie Allochtonen richt zich op de leefsituatie van de (niet westerse) allochtonen in Nederland en vergelijkt deze met de autochtone bevolking. Onderwerpen die aan bod komen zijn onder meer bevolkingsopbouw, ruimtelijke spreiding, arbeid, inkomen en onderwijs. Bijzondere aandacht wordt geschonken aan de doelgroepen van het integratiebeleid etnische minderheden van de Nederlandse overheid.

Jaarlijks, 148 blz., € 15,00. Kengetal: B-52.
ISSN 9035727282

De Nederlandse Economie

Met deze publicatie beoogt het CBS op prettig leesbare wijze een breed en samenhangend overzicht te geven van de economie in Nederland. Behalve financieel-economische ontwikkelingen komen ook de arbeidsmarkt, bevolking, welzijn, milieu en regionale onderwerpen aan de orde.

Door Nederland te spiegelen aan het buitenland, wordt bovendien de internationale positie van ons land belicht.

Jaarlijks ca. 350 blz., € 14,25.
ISBN 903573215 4. Kengetal P-19.

Nationale Rekeningen

Deze publicatie geeft een compleet overzicht van de stand en de ontwikkeling van onze economie. Bevat gedetailleerde gegevens over de bedrijfstakken, over groepen producten en over ondernemingen, huishoudens en de overheid.

Jaarlijks ca. 300 blz., € 42,55.
ISBN 903572708 8. Kengetal P-2.

De Nederlandse conjunctuur

Met de in 2000 opgestarte publicatie De Nederlandse conjunctuur wordt de basis van de vele CBS-conjunctuurgegevens een gedetailleerd, samenhangend overzicht gegeven van de recente ontwikkelingen in de Nederlandse economie. De samenhang wordt onder andere bereikt door het gebruik van de uitkomsten van de Kwartaalrekeningen, die een systematische beschrijving van de economie geven.

Kwartaal, € 34,85 per jaar.
ISSN 1566-3191. Kengetal P-104.

Maandstatistieken

Het CBS publiceert nog een aantal andere maandelijks periodieken. Enkele zijn:

Maandstatistiek van de Prijzen
Maandelijks, ca. 115 blz., € 112,25 per jaar.
ISSN 0166-9486. Kengetal U-2.

Financiële Maandstatistiek
Maandelijks, ca. 50 blz., € 94,80 per jaar.
ISSN 1381-6780. Kengetal O-1.

Teletekst

Conjunctuurinformatie en de meest recente CBS-persberichten staan op pagina 506 en 507 van NOS-Teletekst.

Internet

De CBS-website is te bereiken via <http://www.cbs.nl>. De site bevat statistische kerncijfers over de Nederlandse samenleving. Actuele statistische uitkomsten staan in persberichten die kunnen worden gedownload.

StatLine

StatLine is de gratis elektronische centrale databank van het CBS. In StatLine vindt u statistische informatie in de vorm van tabellen, teksten en grafieken. Alle resultaten kunt u bekijken, printen of exporteren. StatLine bevat tevens tijdreeksen over vele maatschappelijke en economische onderwerpen, over de regio en de conjunctuur. U kunt StatLine vinden op onze website: <http://www.cbs.nl/> of direct via: <http://statline.cbs.nl>.

StatLine op cd-rom

StatLine is tegen geringe kosten ook op cd-rom te bestellen. U kunt dan StatLine dan op een intranetomgeving plaatsen of gebruiken op een computer zonder internetverbinding.

10 keer per jaar, € 87,65 per jaar, € 10,75 per exemplaar.
Kengetal: A-159cd.

Tenzij anders vermeld kunnen de publicaties van het CBS besteld worden bij de bestelservice van het CBS te Heerlen, fax (045) 570 62 68 of e-mail verkoop@cbs.nl of via de boekhandel.

Alle publicaties zijn ter inzage of kunnen in bruikleen worden verkregen bij de bibliotheek van ons Bureau in beide vestigingen. Tevens is in beide vestigingen een boekwinkel waar alle publicaties tegen contante betaling kunnen worden gekocht.